P R O S P E K T

Hjartdal og Gransherad Sparebank

Offentlig Emisjon

Offentlig Emisjon av 300.000 – 400.000 Egenkapitalbevis
til tegningskurs NOK 105 per Egenkapitalbevis

Totalt emisjonsbeløp vil være NOK 31,5 - 42 millioner

Tegningsperiode

Fra og med 17. oktober 2016 til og med
4. november 2016 kl. 15.00 CET

Tilrettelagt av:

Norne Securities AS

13. oktober 2016

Prospektet er et nasjonalt prospekt utarbeidet i samsvar med Verdipapirhandelloven og Verdipapirforskriften, og er registrert hos Foretaksregisteret, i samsvar med Verdipapirhandelloven § 7-10. Prospektet har ikke blitt kontrollert eller godkjent av Finanstilsynet eller annen offentlig myndighet.

Viktig informasjon

Dette prospektet (heretter "Prospektet") er utarbeidet i forbindelse med tilbud om tegning av Egenkapitalbevis i Hjartdal og Gransherad Sparebank (heretter "Banken" eller "Sparebanken").

Prospektet er et nasjonalt prospekt utarbeidet i samsvar med Verdipapirhandelloven og Verdipapirforskriften, og er registrert hos Foretaksregisteret, i samsvar med Verdipapirhandelloven § 7-10. Prospektet har ikke blitt kontrollert eller godkjent av Finanstilsynet eller annen offentlig myndighet. Dette Prospektet er ikke et EØS-prospekt som definert i § 7-7 i Verdipapirhandelloven.

Distribusjon av Prospektet og tilbud om tegning av Egenkapitalbevis i Hjartdal og Gransherad Sparebank (heretter "Egenkapitalbevis") er underlagt restriksjoner i visse jurisdiksjoner. Prospektet kan ikke anses for et tilbud om tegning av Egenkapitalbevis i noen jurisdiksjon hvor distribusjon av Prospektet, eller fremsettelse av et slikt tilbud, krever særskilte tiltak eller dersom tilbudet eller tegningen for øvrig vil være ulovlig. Enhver som mottar Prospektet skal orientere seg om, og opptre i henhold til, enhver slik restriksjon. Egenkapitalbevisene som tilbys i forbindelse med emisjonen av Egenkapitalbevis i Hjartdal og Gransherad Sparebank (heretter "Emisjonen") vil ikke bli tilbudt, solgt eller på annen måte distribuert utenfor Norge dersom dette vil være ulovlig etter den rett som gjelder i den aktuelle jurisdiksjon, eller der dette vil kreve særskilte tiltak eller tillatelser for å etterkomme relevante regler i den aktuelle jurisdiksjon.

Ingen andre enn de parter som er angitt i Prospektet er gitt tillatelse til å gi informasjon eller andre opplysninger om Prospektet eller om forhold omtalt i Prospektet. Dersom noen likevel gir slik informasjon, må disse anses som uberettiget til dette.

Distribusjon av Prospektet skal ikke under noen omstendighet gi uttrykk for at det ikke kan ha skjedd endringer i forhold vedrørende Hjartdal og Gransherad Sparebank som beskrevet i Prospektet etter Prospektets dato. Enhver ny vesentlig omstendighet og enhver vesentlig unøyaktighet i Prospektet som kan få betydning for vurderingen av Hjartdal og Gransherad Sparebank, og som fremkommer eller oppdages mellom tidspunktet for offentliggjøring av Prospektet og det tidspunkt når Egenkapitalbevisene blir utstedt, vil bli beskrevet i et tilleggsprospekt i henhold til Verdipapirhandelloven § 7-15.

En investering i Banken er forbundet med risiko. Potensielle investorer oppfordres til å gjennomgå og vurdere risikofaktorene inntatt i kapittel 1 ("Risikofaktorer"), i tillegg til øvrig informasjon i Prospektet, før det foretas en investeringsbeslutning. En investering i Banken egner seg bare for investorer som forstår risikofaktorene forbundet med denne type investering, og som tåler et tap av hele eller deler av investeringen. Innholdet i Prospektet skal ikke anses som juridisk, finansiell eller skattemessig rådgivning. Hver enkelt investor oppfordres til å søke eget juridisk, finansiell og/eller skattemessig råd vedrørende investeringer i Hjartdal og Gransherad Sparebank.

Regnskapstall som er gjengitt i Prospektet er utarbeidet i henhold til NGAAP hvis ikke annet er angitt.

Eventuelle tvister som måtte oppstå vedrørende Prospektet er underlagt norsk rett og norske domstolers eksklusive domsmyndighet. Dokumenter det henvises til i Prospektet er tilgjengelige på hovedkontoret til Hjartdal og Gransherad Sparebank. Med mindre annet er angitt, er Bankens ledelse eller styre kilde til opplysningene i Prospektet.

I Prospektet benyttes en rekke begreper som er skrevet med stor forbokstav. Disse begrepene skal forstås i samsvar med definisjonslisten som er inntatt i kapittel 11 i Prospektet.

1 RISIKOFAKTORER 5

1.1 GENERELL RISIKO 5
1.2 RISIKO KNYTTET TIL BANKENS VIRKSOMHET 6
1.3 ANNEN RISIKO OG ANDRE FORHOLD 10

2 ERKLÆRINGER 13

2.1 ANSVARSERKLÆRING 13
2.2 TREDJEPARTSINFORMASJON 14
2.3 FREMTIDSRETTEDE UTTALELSER 14

3 PRESENTASJON AV HJARTDAL OG GRANSHERAD SPAREBANK 15

3.1 GENERELT OM BANKEN 15
3.2 HISTORIKK 15
3.3 VEDTEKTER 16
3.4 OVERORDNET STRATEGI OG ØKONOMISKE MÅL 17
3.5 SAMFUNNSROLLE OG SAMFUNNSANSVAR 18
3.6 UTLÅN 18
3.7 FORSKNING OG UTVIKLING, PATENTER OG LISENSER 21
3.8 VESENTLIGE INVESTERINGER I ANLEGGSMIDLER 21
3.9 AVHENGIGHET AV FORRETNINGSAVTALER 21

4 OPERASJONELL OG FINANSIELL GJENNOMGANG 22

4.1 RESULTATUTVIKLING 22
4.2 EGENKAPITAL OG SOLIDITET 25
4.3 BANKENS FINANSIERING - LIKVIDITET OG FUNDING 25
4.4 TREKKRAMMER 28
4.5 BALANSE MELLOM INNLÅN OG UTLÅN 28
4.6 ORGANISASJON 29
4.7 FREMTIDIG UTVIKLING 29

5 ORGANISASJON OG LEDELSE 31

5.1 ORGANISASJON 31
5.2 FORSTANDERSKAPET 31
5.3 VALGKOMITE 33
5.4 STYRET 33
5.5 LEDELSEN 37
5.6 INTERESSEKONFLIKTER 40
5.7 EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE 40
5.8 ANTALL ANSATTE 40
5.9 VANDEL 40

6 EIERANDELSKAPITAL OG INVESTORPOLITIKK 42

6.1 EIERANDELSKAPITALEN I BANKEN 42
6.2 EGENKAPITALBEVISEIERNES RETTIGHETER 42
6.3 INFORMASJONSPOLITIKK 42
6.4 AVKASTNING OG UTBYTTEPOLITIKK 43
6.5 REGLER OM PLIKTIG TILBUD 44
6.6 REGLER OM TVANGSINNLØSNING AV EGENKAPITALBEVIS 44
6.7 MELDEPLIKTIGE HANDLER/OVERDRAGELSER AV EGENKAPITALBEVIS 44

7 FINANSIELL INFORMASJON 45

7.1 GENERELLE REGNSKAPSPRINSIPPER 45
7.2 REGNSKAP 55
7.3 REVISOR 60
7.4 TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER 60
7.5 ENDRINGER I FINANSIELL STILLING ELLER MARKEDSSTILLING 60

8 SKATTEMESSIGE FORHOLD FOR EGENKAPITALBEVISEIERNE 61

8.1 INNLEDNING 61
8.2 GENERELT 61
8.3 BESKATNING AV INVESTORER SKATTEMESSIG HJEMMEHØRENDE I NORGE 61
8.4 BESKATNING AV INVESTORER SKATTEMESSIG HJEMMEHØRENDE I UTLANDET 62

9 JURIDISKE FORHOLD 64

9.1 TVISTER MED VIDERE 64
9.2 SAMARBEIDSPARTNERE 64
9.3 VESENTLIGE KONTRAKTER 66
9.4 INNLÅNSPORTEFØLJE/INNLÅNSAVTALER 66

10 RAMMEBETINGELSER FOR SPAREBANKER 67

10.1 BESKRIVELSE AV EGENKAPITALBEVIS SOM VERDIPAPIR 67
10.2 LOVREGULERING AV SPAREBANKER 72

11 DEFINISJONER 78

12 EMISJONEN 80

12.1 BAKGRUNNEN FOR EMISJONEN. FORMÅL 80
12.2 OVERSIKT 80
12.3 FORSTANDERSKAPETS VEDTAK 80
12.4 TEGNINGSKURS OG EMISJONSBELØP 82
12.5 TEGNINGSPERIODEN 82
12.6 PROSEDYRER FOR TEGNING 82
12.7 OFFENTLIGGJØRING OG TILDELING 83
12.8 TEGNINGSGARANTI 83
12.9 ANNET 84
12.10 TIDSPLAN FOR EMISJONEN 84
12.11 REGULATORISKE FORHOLD 84
12.12 OPPGJØR I EMISJONEN 85
12.13 HVITVASKING 85
12.14 LEVERING AV EGENKAPITALBEVIS 86
12.15 INGEN PLANLAGT NOTERING PÅ REGULERT MARKED 86
12.16 BETINGELSER FOR GJENNOMFØRING 86
12.17 RETTIGHETER KNYTTET TIL EGENKAPITALBEVISENE 86
12.18 VPS REGISTRERING 86
12.19 BANKENS EIERANDELSKAPITAL ETTER EMISJONEN 86
12.20 UTVANNING I EIERANDEL 86
12.21 VALUTA 86
12.22 EGENKAPITALBEVISBRØK OG UTBYTTEBEREGNING 86
12.23 OMKOSTNINGER 87
12.24 RÅDGIVERE 87

13 DOKUMENTER SOM ER TILGJENGELIGE FOR OFFENTLIGHETEN 88

Vedlegg I Gjeldende vedtekter
Vedlegg II Nye vedtekter etter emisjonen
Vedlegg III Tegningsblankett

1 Risikofaktorer

Enhver investering i Egenkapitalbevis, er beheftet med risiko. Potensielle investorer bør derfor vurdere de risikofaktorene som er inntatt nedenfor, i tillegg til informasjon som er inntatt andre steder i dette Prospektet, før det fattes en beslutning om å tegne Egenkapitalbevis. Dersom noen av risikofaktorene nedenfor skulle materialisere seg, vil det kunne ha en vesentlig negativ innvirkning på Hjartdal og Gransherad Sparebank, dens virksomhet, resultat, likviditet, finansielle stilling og/eller framtidsutsikter, i tillegg til at verdien av Egenkapitalbevisene kan reduseres og investorer kan derfor risikere å miste hele eller deler av investeringen. En investor bør ikke investere i Egenkapitalbevis dersom vedkommende ikke har råd til å tape hele investeringen. Samtlige av risikofaktorene som er presentert under må anses å være viktige og er ikke beskrevet i prioritert rekkefølge.

Styret i Banken har gjort alle rimelige tiltak for å sikre at Banken har oversikt over alle (spesifikke) risikoforhold. Banken har egne risiko- og kapitalstyringssystemer for å sikre forsvarlig drift og finansiell stabilitet, og samtidig å støtte opp om Bankens strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikofaktorene inntatt nedenfor er de kjente og relevante risikofaktorer Banken mener er av betydning for Banken

1.1 Generell risiko

Rammebetingelser og myndigheters handlinger

Statlige myndigheter kan til enhver tid innenfor rammene av EØS-avtalen innføre regelverk eller gjennomføre finans- eller pengepolitiske tiltak, herunder endringer i skatte-, avgifts- og valutalovgivningen, som vil kunne påvirke Bankens og resten av finansindustriens inntekter og kostnader. Myndighetene kan også innføre andre tiltak som kan påvirke Bankens virksomhet; eksempelvis gjennom skjerpede soliditetskrav eller andre spesifikke krav. Gjennom sin kontroll med tilsyns- og styringsinstitusjonene i penge- og kredittmarkedet, vil myndighetene også kunne foreta disponeringer som påvirker Bankens virksomhet direkte.

Som følge av blant annet finanskrisen i 2008/2009 er omfanget av finansreguleringen innen EU de senere år blitt betydelig utvidet. Tilsynet er også vesentlig styrket. Myndighetenes mål er at når nasjonal implementering av de såkalte Basel III-reglene (CRD IV) er gjennomført, vil sannsynligheten for og omfanget av kriser i finanssektoren bli redusert.

For finansnæringen innebærer nye/endrede rammebetingelser blant annet:

- økte krav til kjernekapitaldekning
- nye krav til sammensetning av kjernekapitalen
- økte krav til likviditetsstyring og likviditetsbuffere

Ytterligere informasjon vedrørende gjennomføring av CRD IV i norsk regelverk og krav til kapitaldekning henvises det til kapittelet *Gjennomføring av CRD IV i norsk regelverk* og kapittelet *Krav til kapitaldekning.*

Nye rammebetingelser vil kunne medføre ytterligere press på Bankens rentemargin, kostnader og egenkapitalavkastning. Dette er en generell utfordring for hele finansnæringen, og det forventes at deler av merkostnaden må tas igjen gjennom økte priser.

Utvikling i regional og nasjonal økonomi

De senere år har vist at de globale kapital- og kredittmarkedene kan være volatile, hvilket kan medføre en negativ effekt på banksektoren internasjonalt. Denne effekten kan relatere seg til blant annet redusert likviditet og økt kredittrisikopremie. I tillegg har det i perioder de senere årene forekommet vesentlig reduksjon i tilgjengeligheten av finansiering.

Eventuell vedvarende volatilitet, nye markedsforstyrrelser eller forringelse i den globale økonomien kan ha vesentlig negativ effekt på Bankens evne til å få tilgang til kapital og/eller virksomheten for øvrig, resultater av virksomheten og/eller økonomiske tilstand.
Bankens inntjening og resultater kan bli negativt påvirket av en forverring i økonomiske forhold der virksomheten drives. En forverring av makroøkonomiske forhold i Norge kan ha vesentlig negativ effekt på Bankens resultater og økonomiske stilling, spesielt dersom arbeidsløshet eller inflasjon øker, oljeprisen faller

eller verdier på eiendommer faller. I tillegg til å redusere etterspørselen etter Bankens produkter og tjenester, kan kvaliteten på Bankens kredittportefølje påvirkes negativt, og Banken vil kunne oppleve kredittap. Banken har sin virksomhet i Telemark og vil således indirekte kunne bli påvirket av utviklingen i regionen, og da spesielt innenfor oljenæringen.

1.2 Risiko knyttet til Bankens virksomhet

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som faren for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor Banken. Kredittrisiko oppstår i tre av Bankens forretningsområder; i) utlån, kreditter og garantier til personkunder, ii) utlån, kreditter og garantier til bedrifter; og iii) utlån og investering i banker, obligasjoner og ansvarlige lån, og representerer Bankens største risikoområde.

Bankens tilgang til korrekt og fullstendig finansiell informasjon og generell kredittinformasjon om låntakere er avgjørende for Bankens vurdering av den kredittrisiko som er knyttet til den enkelte låntaker. Slik informasjon er mer begrenset tilgjengelig for små bedrifter og privatpersoner enn for større foretak, og ettersom utlån til små bedrifter samt privatpersoner utgjør en stor del av Bankens utlånsportefølje, utgjør dette en risiko. For eksempel utgjorde Bankens utlån til privatpersoner 77,9 prosent av Bankens samlede utlån per første halvår 2016. Banken er således eksponert for risiko knyttet til tap som følge av at låntakere ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor Banken.

I tillegg til den spesifikke risiko som ligger i Bankens utlånsportefølje, vil Hjartdal og Gransherad Sparebanks fremtidige tapsutvikling også påvirkes av andre faktorer som for eksempel den generelle økonomiske utviklingen, fremtidig rentenivå og Bankens løpende håndtering av kredittrisikoen. En mer detaljert oversikt over Bankens kreditteksponering og en beskrivelse av Bankens systemer knyttet til håndtering av kredittrisikoen er gitt i kapittel 3.6.

Risiko for reduksjon av verdien eller likviditeten av Bankens sikkerhetsobjekter

En betydelig andel av Bankens lån er til enhver tid sikret ved pant i eiendom, driftstilbehør, varelager og lignende. Dersom, og i den utstrekning, verdien av disse sikkerhetsobjektene faller eller muligheten til å realisere slike objekter blir forringet, vil dette øke risikoen for at Banken vil lide tap dersom låntaker misligholder sitt engasjement med Banken, som igjen vil kunne ha en vesentlig negativ innvirkning på Bankens virksomhet, resultat, likviditet, finansielle stilling og/eller framtidsutsikter. Risikoen for en forringelse av verdien av disse sikkerhetsobjektene og muligheten til å realisere slike objekter øker ved nedgangskonjunkturer og finansielle kriser.

Markeds- og konsentrasjonsrisiko

Økonomiske nedgangstider der Banken driver sin virksomhet vil kunne påvirke resultatene til Banken negativt ved at etterspørselen etter Bankens produkter og tjenester vil kunne avta. Videre vil økonomiske nedgangstider kunne medføre at kredittverdigheten til Bankens låntakere vil kunne forverres, som igjen øker risikoen for at disse misligholder sine engasjementer i Banken. Dette vil igjen kunne ha en negativ virkning på Bankens virksomhet, resultat, likviditet, finansielle stilling og framtidsutsikter.

Konsentrasjonsrisiko oppstår når det er lav diversifisering i eksponeringen mot motparter med hensyn til geografiske områder, bransjer, produkter, risikoklasser osv. Banken har i den ordinære utlånsvirksomheten en fordeling på sektorer per første halvår 2016 som fordeler seg med 77,9 prosent av samlet utlånsportefølje til privatpersoner (73,3 prosent, samme periode 2015) og 22,1 prosent til bedriftskunder (26,7 prosent samme periode 2015). Banken har ingen ordinære utlån til det offentlige. Fordelingen på næringer viser en eksponering mot Industri og bygg, anlegg og kraftindustri med 6,3 prosent og eiendomsdrift med 13,3 prosent per føreste halvår 2016.

Bankens utlånsportefølje til privatpersoner og bedrifter fordeler seg geografisk med hovedvekt i Notodden og Hjartdal kommune. Notodden kommune ligger i Telemark fylke og totalt står kommunen for 50 prosent av Bankens utlån, mens kunder boende i Hjartdal kommune står for 20 prosent av Bankens utlån.

Dersom eller i den utstrekning privatpersoner eller bedrifter i Bankens lokale marked får redusert tilbakebetalingsevne i forhold til andre områder, vil Bankens konsentrasjon av kunder i lokalmarkedet øke risikoen for betalingsmislighold. Dersom eller i den utstrekning privatpersoner eller bedrifter i Bankens lokalmarked får redusert låne- eller spareevne, vil dette kunne redusere Bankens aktivitet og medføre redusert inntjening. Dersom de bransjer Banken er eksponert i blir utsatt for negativ markedsutvikling, vil dette kunne påvirke låne- og spareevnen, samt påvirke faren for mislighold.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at Banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansielle økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av dyrere finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne få attraktiv finansiering til enhver tid.

Banken er avhengig av tilgang til ekstern kapital på tilfredsstillende vilkår for å kunne innfri sine forpliktelser etter hvert som de forfaller. Denne likviditetsrisikoen er latent innenfor bankvirksomhet, og kan særskilt gjøre seg gjeldende på grunn av for stor avhengighet til en bestemt finansieringskilde, endringer i kredittrankinger eller mer generelle endringer i markedet, for eksempel naturkatastrofer.

Banken er videre avhengig av tilstrekkelig finansiering for å kunne drive sin utlånsvirksomhet. Bankens utlånsvirksomhet er primært dekket gjennom kundeinnskudd. Slike innskudd er imidlertid utsatt for variasjoner som skyldes hendelser utenfor Bankens kontroll, som for eksempel bortfall i kunders tiltro til markedet og økt konkurranse, som kan føre til at Banken i en periode får en vesentlig reduksjon i sine kundeinnskudd. I tillegg kan enhver usikkerhet knyttet til Bankens finansielle stilling føre til vesentlige kontantuttak som kan resultere i et finansieringsunderskudd hos Banken. Dette gjelder spesielt for innskudd over NOK 2 millioner ettersom det overskytende av slike innskudd ikke er garantert gjennom bankenes sikringsfond.

Bankens lånekunder ønsker som regel langsiktig finansiering, mens Bankens innskuddskunder i praksis, på meget kort varsel, kan disponere sine innskudd. Banken har derfor et tidsgap som medfører en risiko for tap dersom Banken ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendelene uten vesentlige ekstrakostnader. Denne likviditetsrisikoen oppstår idet løpetiden på kundeinnskudd og innlån fra kapitalmarkedet er ulik kunders låneperiode.

Selv om Banken har en konservativ holdning til likviditetsrisiko, og Banken til enhver tid søker å diversifisere sine kilder til finansiering for å bli mest mulig uavhengig av hendelser i det enkelte marked, medfører den typen virksomhet Banken driver en latent likviditetsrisiko som vil kunne ha en vesentlig negativ innvirkning på Bankens resultat, likviditet og finansielle stilling.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler. Hjartdal og Gransherad Sparebank er eksponert for markedsrisiko primært gjennom endringer i rentenivået (renterisiko), kursrisiko på finansielle eiendeler og forpliktelser (inkl. endringer i risikopremie/kredittspread) og valutakurser (valutarisiko).

Endringer i markedsrenten ligger utenfor Bankens kontroll, men resultatet av driften til Banken vil i stor utstrekning være avhengig av Bankens evne til å styre Bankens sensitivitet i forhold til renteendringer. Ettersom Hjartdal og Gransherad Sparebank ikke, ved en endring i markedsrenten, umiddelbart parallelt kan gjennomføre renteendring for alle balanseposter dersom disse har ulik rentebindingstid, vil en endring i markedsrenten gi en økning eller reduksjon av rentenettoen (strukturell renterisiko). Banken forsøker å holde den strukturelle renterisikoen innenfor visse rammer ved at eiendeler, forpliktelser og ulike derivater matches mot hverandre, men ettersom Bankens resultat i stor utstrekning er avhengig av inntekter knyttet til rentenettoen vil manglende sensitivitet i forhold til dette kunne ha en vesentlig negativ effekt på virksomhet, resultat, likviditet, finansielle stilling og/eller framtidsutsikter.

Valutarisiko består av risikoen for tap når valutakursene endres. Banken vil kunne opparbeide en valutabeholdning for videresalg til kunder, og hadde per første halvår 2016 ingen vesentlig beholdning av utenlandsk valuta. Banken har heller ingen gjeld nominert i utenlandsk valuta.

Bankens beholdning av verdipapirer er eksponert for variasjoner i markedskurs

Banken har en egen beholdning av verdipapirer som består av både aksjer, obligasjoner og sertifikater. Markedsverdien for disse verdipapirene påvirkes av svingninger og generell utvikling på flere områder, blant annet rentesatser, valutasatser og kredittspredning. Finansmarkedene har, og vil også fremover, oppleve perioder med brå nedgang i den antatte og faktiske verdien av eiendeler, som igjen har påvirket kursen og likviditeten i verdipapirene. Dette vil kunne ha en negativ innvirkning på Bankens verdipapirer, som igjen vil kunne ha en vesentlig negativ innvirkning på Bankens virksomhet, resultat, likviditet, finansielle stilling og/eller framtidsutsikter.

Marginpress

Rentemarginen for norske banker har vært nokså stabil de siste årene. Tiltakende press på utlånsmarginer, særlig gjennom 2014, har blitt kompensert av fallende markedsfinansieringsrenter og reduserte innskuddsrenter. Også i 2015 så man et fortsatt press på utlånsmarginene, særlig innenfor personmarkedet med pant i bolig og enkeltsegmenter innfor næringsutlån (som eiendom), som legger press på rentemarginen framover da innskuddsrentene er på svært lave nivåer. Dersom ikke volumveksten holdes oppe kan dette i sin tur bidra til å svekke Bankens virksomhet, resultat, likviditet, finansielle stilling og/eller framtidsutsikter.

Konkurransesituasjon

Bankens fremtidige økonomiske resultater vil kunne påvirkes av konkurransemessige forhold. Spesielt vil dette være tilfelle dersom eksisterende eller nye aktører intensiverer sin tilstedeværelse på de områder som er Bankens satsningsområder. Det forventes at den fremtidige utvikling i banksektoren fortsatt vil preges av sterk konkurranse om kunder og prosjekter. Økt konkurranse kan gi reduserte marginer, som igjen vil kunne ha en negativ virkning på Bankens virksomhet, resultat, likviditet, finansielle stilling og/eller framtidsutsikter.

Risiko knyttet til Bankens operasjonelle virksomhet

Banken er eksponert for betydelig risiko knyttet til sin operasjonelle virksomhet og kan komme til å lide vesentlige tap som følge av for eksempel menneskelig svikt og utilstrekkelig kompetanse, svikt i IKT-systemer, uklar policy, strategi eller rutiner, i tillegg til kriminalitet og interne misligheter.

Bankens teknologitjenester leveres gjennom Eika Alliansen og SDC (Skandinavisk Data Center A/S) som er hovedleverandør av teknologitjenester. Det foreligger et omfattende avtaleverk som blant annet regulerer ansvaret mellom partene og fastsetter definerte krav til driftsstabilitet og konsekvenser dersom dette ikke blir overholdt. En vesentlig svikt i disse systemene vil likevel ha en vesentlig innvirkning på Bankens virksomhet og dens kunders tilfredshet, som igjen vil kunne ha en vesentlig negativ innvirkning på virksomhet, resultat, likviditet, finansielle stilling og/eller framtidsutsikter.

Uventede inntekts- og kostnadssvingninger

Banken er utsatt for uventede svingninger i inntekter og kostnader som kan inntreffe i ulike forretnings- eller produktsegmenter. Ettersom det vesentligste av Bankens inntekter kommer fra kjernevirksomheten og omfatter rentenetto og provisjonsinntekter fra andre banktjenester som betalingsformidling, forsikring og lignende, er Bankens kostnader også tilpasset disse kjerneaktivitetene. Det er likevel en risiko for at uforutsette konjunktursvingninger eller endret kundeadferd kan forekomme. Dette kan igjen medføre at Bankens kostnader vesentlig overskrider Bankens inntekter, som igjen vil kunne ha en vesentlig innvirkning på Bankens driftsresultat, likviditet og finansielle situasjon.

Banken er utsatt for systemrisiko

Det høye nivået av avhengighet mellom de ulike institusjonene i finansnæringen medfører at Banken er spesielt utsatt for forverringer i kommersiell og finansiell soliditet, eller oppfattet soliditet, av andre finansinstitusjoner. Innenfor finansnæringen kan finansielle institusjoners mislighold påvirke og føre til soliditets- og likviditetsrisiko

hos andre finansielle institusjoner. Tvil rundt, eller mislighold av, kun én institusjon i finansnæringen kan føre til betydelige likviditetsproblemer, tap eller mislighold av andre institusjoner. Dette henger sammen med den kommersielle og finansielle soliditeten knyttet til finansinstitusjoner som følge av kreditt, handel, clearing eller andre relasjoner. Selv en oppfatning av, eller spørsmål om, mangel på kredittverdighet hos en motpart kan føre til likviditetsproblemer. Dette kan refereres til som "systemrisiko" og kan få en vesentlig negativ effekt på de finansielle mellomledd, for eksempel clearing agencies, clearing houses, banker, verdipapirforetak, og ytelser fra dem som Banken samarbeider med og er avhengig av i det daglige. Systemrisikoen kan ha vesentlige negative effekter på Bankens evne til å skaffe ny kapital til sin virksomhet, på dens finansielle posisjon, på driftsresultat, på likviditet og/eller framtidsutsikter.

Compliance risiko (etterlevelse)

Compliance er risikoen for at Banken pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter.

Nye eller endring i lover, forskrifter og øvrige juridiske og regulatoriske krav hvordan Banken opererer kan innebære betydelige kostnader å etterkomme. Områder hvor endringer eller utviklingen i regulering og/eller tilsyn kan ha en negativ innvirkning omfatter, men er ikke begrenset til, (i) endringer i penge-, rente- og øvrig politikk, (ii) generelle endringer i regjeringen og regulerende myndighet eller regimer som kan påvirke investors beslutninger eller øke kostnadene av å gjøre forandringer, (iii) endringer i konkurranse og prissettings regelverk, (iv) differensiering blant finansinstitusjoner av regjeringer med hensyn til utvidelsen av garantier til bankinnskudd fra kunder og vilkårene knyttet til slike garantier, (v) videre utvikling i den finansielle rapporteringen, (vi) endringer i regelverket for Bankens nåværende struktur, (vii) annen ugunstig politisk, militær eller diplomatisk utvikling, sosial ustabilitet eller juridisk usikkerhet, som igjen kan påvirke etterspørselen etter Bankens produkter og tjenester og (viii) ekspropriasjon, nasjonalisering og inndragning av eiendeler. Som svar til dagens økonomiske uro eller fremtidig krise eller andre bekymringer, kan regulatoriske myndigheter vedta nye eller ytterligere reguleringer, for eksempel restriksjoner eller begrensninger på Bankens virksomhet, herunder, men ikke begrenset til, høyere kapitalkrav, økte rapporteringskrav og restriksjoner på visse typer transaksjoner. Banken forventer å møte sterkere regulering av sin virksomhet.

Banken opererer i et juridisk og regulatorisk miljø som utsetter den for potensielle rettssaker og regulatorisk risiko. Som et resultat kan Banken bli involvert i ulike tvister og juridiske, administrative og offentlige saker i Norge og andre jurisdiksjoner som potensielt kan utsette Banken for tap. Slike krav, tvister og søksmål er gjenstand for mange usikkerheter, og deres resultater er ofte vanskelig å spå, spesielt i de tidlige stadier av en sak.

Tap av rettssaker kan resultere i sanksjoner av ulike typer for Banken, inkludert men ikke begrenset til, betaling av bøter eller erstatning, ugyldigkjennelse av kontrakter, eller begrensninger på Bankens virksomhet, noe som kan ha en negativ effekt på Bankens omdømme og/eller finansielle stilling.

Omdømmerisiko

Banken er avhengig av å opprettholde et godt omdømme og tillit i markedet for å tiltrekke seg nye, og beholde eksisterende, kunder. Banken er også avhengig av et godt omdømme hos motparter, egenkapitalbevismarkedet og hos myndighetene. Dersom Banken ikke klarer å opprettholde det nødvendige omdømmet og den nødvendige tillit i markedet, vil det kunne medføre frafall av kunder, som igjen vil kunne ha en vesentlig negativ innvirkning på Bankens virksomhet, resultat, likviditet og finansielle stilling.

Risiko knyttet til Bankens kontrakter

Bankens virksomhet er i stor grad regulert av kontrakter med kunder, motparter og leverandører og Banken vil kunne lide tap dersom en kontrakt ikke kan gjennomføres som forutsatt. Hva slags tap og omfanget av et tap vil avhenge av hva slags kontrakt som eventuelt ikke oppfylles. Manglende gjennomføring av en kontrakt kan for eksempel skyldes faktorer som utilstrekkelig dokumentasjon, at en motpart ikke har rett til å inngå kontrakten, usikkerhet om lovligheten av en kontrakt eller kontraktklausul, eller problemer med å gjennomføre en kontrakt i en konkurs eller konkursliknende situasjon.

I tillegg inneholder enkelte av Bankens innlånsavtaler ulike vilkår som er egnet til å begrense Bankens handlefrihet. Dette gjelder i hovedsak negative pantsettelsesklausuler og forbud mot vesentlige disposisjoner. I tillegg inneholder enkelte avtaler klausuler om opprettholdelse av solvensmargin samt overholdelse av kapitaldekningskrav. Brudd på slike vilkår innebærer som hovedregel at motparten kan bringe avtalen til førtidig opphør, noe som vil kunne ha en vesentlig negativ innvirkning på Bankens resultat, likviditet og finansielle stilling.

Risiko knyttet til personell

Bankens virksomhet er avhengig av den kollektive innsatsen av sine ansatte på alle nivåer. Konkurransen om de beste medarbeiderne fra finanssektoren og fra bedrifter utenfor finansnæringen er hard. Dersom Banken ikke er i stand til å beholde og tiltrekke seg tilstrekkelig personell med rikelig kompetanse, kan dette ha en negativ effekt på virksomheten. Videre kan tap av nøkkelpersonell og ledelse ha en negativ effekt på Bankens virksomhet, strategi, finansielle stilling og/eller resultater.

Eierrisiko

Eierrisiko er risikoen for at Banken blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til disse/dette selskap(ene). Slike tap vil kunne ha en negativ innvirkning på Bankens finansielle stilling og fremtidige resultat og utviklingsmuligheter.

Banken er eksponert for risiko i forbindelse med mulige fremtidige strategiske transaksjoner

Banken opererer innenfor en rekke forretningsområder i bestemte geografiske områder, især i Telemark. Som en del av Bankens fremtidige strategi, kan Banken velge å gjennomføre strategiske transaksjoner (inkludert, men ikke begrenset til, oppkjøp, salg og inngåelse av joint venture-samarbeid) for enten å styrke driften innenfor eller trekke seg ut av et virksomhetssegment eller geografisk område. Det er ingen garanti for at Banken vil være i stand til å fullføre integreringen av eventuelle oppkjøpte enheter, fullføre salg, inngå joint ventures som planlagt eller å identifisere alle potensielle forpliktelser før transaksjonene er avsluttet. Enhver slik hendelse kan ha en vesentlig negativ effekt på Bankens virksomhet, finansielle situasjon, likviditet og/eller driftsresultat.

Risiko knyttet til interessekonflikter

I Bankens daglige virksomhet, eller ved en eventuell utvidelse av omfanget av Bankens virksomhet og kundebase pliktes Banken til i økende grad å løse potensielle interessekonflikter, herunder situasjoner der Bankens tjenester til en bestemt kunde, egen investering, eller andre interesser kommer i konflikt, eller blir oppfattet å komme i konflikt, med interessene til en annen kunde, så vel som situasjoner der enkelte deler av Bankens virksomheter har tilgang til materiale som ikke er offentlig informasjon og ikke deles med øvrige deler i Banken. En tilfredsstillende identifisering og håndtering av interessekonflikter er kompleks, delvis fordi interne brudd på fremgangsmåter kan være vanskelig å oppdage. Dersom Banken ikke lykkes, eller det fremstår som om den ikke lykkes, i å behandle interessekonflikter på en tilfredsstillende måte kan dette skade Bankens omdømme og berøre kunders villighet til å inngå transaksjoner.

1.3 Annen risiko og andre forhold

Faktorer som kan påvirke Markedsverdien på Egenkapitalbevisene

Markedet for Egenkapitalbevis kan variere vesentlig og raskt som følge av, blant annet, faktorene nevnt nedenfor:

- forskjeller mellom Bankens faktiske finansielle og øvrige resultater og det som er forventet av markedet og analytikere
- oppfattede muligheter for Bankens virksomhet og bankindustrien
- offentliggjøringer fra Banken eller dens konkurrenter vedrørende vesentlige kontrakter, oppkjøp, strategiske samarbeid, joint ventures, eller kapitalforpliktelser
- endringer i driftsresultat
- endringer i analytikeres estimater av Bankens ytelse og anbefalinger

- endringer i markedets vurdering av lignende foretak
- involvering i søksmål
- ansettelse eller oppsigelse av ledende personer / nøkkelpersoner
- endringer i generelle finansielle forhold
- store Egenkapitalbeviseieres eventuelle fremtidige salg av Egenkapitalbevis

Negativ publisitet, herunder de som relaterer seg til noen av Bankens største Egenkapitalbeviseiere eller nøkkelpersoner kan ha vesentlig negativ påvirkning på prisingen av Egenkapitalbevisene, uavhengig av om slik publisitet medfører riktighet.

Ettersom Egenkapitalbevisene tilbys som ledd i en førstegangsutstedelse av slike verdipapirer i Hjartdal og Gransherad Sparebank, må prisen per Egenkapitalbevis fastsettes på bakgrunn av bokførte verdier i Banken samt overkursfond, og ikke en ren vurdering av Egenkapitalbevisenes markedsverdi. Ved fastsettelse av emisjonskursen 105 (pari kurs til NOK 100 og tegningskurs til 5 prosent over pari kurs) har Styret basert vurderingene på de forventede emisjonskostnadene i forbindelse med gjennomføringen av emisjonen.

Risiko for redusert likviditet i Egenkapitalbevisene

Det foreligger en generell risiko for lav likviditet i Egenkapitalbevisene.

En eventuell adgang til omdanning av Egenkapitalbevis til aksjer for andre sparebanker kan medføre redusert likviditet i Egenkapitalbevisene. Dette kan ha en negativ effekt for eiere av Egenkapitalbevis da omsetning av Egenkapitalbevis kan føre til betydelige svingninger i prisen på Egenkapitalbevisene. I tillegg kan andre sparebankers omdanning føre til redusert interesse for Egenkapitalbevisene.

Selv om Egenkapitalbevisene ikke er planlagt notert på Oslo Børs, vil Banken forsøke å bistå eierskifter. Det foreligger imidlertid ingen garanti for omsettelighet. Kombinert med at dette er første gang Banken utsteder Egenkapitalbevis, må eierne være forberedt på at egenkapitalbevisene kan være vanskelig å omsette, spesielt ved større beløp.

Det vil ikke nødvendigvis bli vedtatt utbytte på Egenkapitalbevisene og Bankens evne til å betale utbytte er avhengig av om det finnes frie midler til utdeling

Etter gjeldende lovgivning skal all utbetaling av utbytte vedtas av Forstanderskapet. Vilkårene for når Banken kan utbetale utbytte og maksimal størrelse på utbytte er lovregulert. I Forstanderskapets vurdering av om utbytte skal betales kan det også hensyn tas omfanget av frie midler til utdeling, at utbetalingen er forsvarlig tatt i betraktning størrelse, art, omfang og risiko forbundet med Bankens virksomhet, samt Bankens behov for å styrke sin balanse, likviditet og finansielle posisjon. Banken kan ikke utbetale utbytte som vil føre til at Banken er i strid med gjeldende kapitalkrav. I praksis kan også investorers og rating-aktørers vurderinger knyttet til Bankens virksomhet begrense utbetaling av utbytte.

Som en generell regel kan Forstanderskapet ikke vedta høyere utbytte enn Styret har foreslått eller godkjent. Dersom Forstanderskapet, uavhengig av årsak, ikke vedtar utbytte i samsvar med Styrets forslag, vil ikke Egenkapitalbeviseierne i Hjartdal og Gransherad Sparebank (heretter "Egenkapitalbeviseierne") ha krav på forklaring av en slik manglende utbetaling, og selskapet vil ikke være forpliktet til å betale utbytte i den aktuelle perioden.

Eventuelle framtidige egenkapitalemisjoner kan ha en vesentlig negativ innvirkning på Egenkapitalbevisenes markedskurs

På datoen for dette Prospektet, foreligger det ingen planer om etterfølgende emisjon av Egenkapitalbevis. Banken kan likevel, for å styrke sin kapitalbase eller av andre grunner, velge å utstede nye Egenkapitalbevis i fremtiden. Eventuelle tegninger av nye Egenkapitalbevis kan i fremtiden bli tilbudt til en rabatt av gjeldende markedspris og dermed ha en vesentlig negativ effekt på markedsprisen av utestående Egenkapitalbevis.

Begrenset anledning for utenlandske egenkapitalbeviseiere til å delta i fremtidige emisjoner

I henhold til Finansforetaksloven har eksisterende egenkapitalbeviseiere fortrinnsrett til å tegne nye Egenkapitalbevis med mindre disse rettighetene er satt til side i henhold til vedtak i Bankens forstanderskap. Amerikanske egenkapitalbeviseiere og egenkapitalbeviseiere i andre jurisdiksjoner kan være forhindret fra å motta, handle og utøve slik fortrinnsrett til tegning av nye Egenkapitalbevis i henhold til gjeldende lover. Dersom slike egenkapitalbeviseiere ikke kan motta, handle eller utøve slike fortrinnsretter tildelt for deres Egenkapitalbevis i en fortrinnsrettsemisjon i Banken, risikerer disse å miste den økonomiske fordelen slike rettigheter representerer og deres forholdsmessige eierandel i Banken kan bli utvannet.

Utbytteutvanning

Hjartdal og Gransherad Sparebanks årsoverskudd vil bli fordelt mellom eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen i tråd med eierbrøken. Dersom overskuddet som tildeles grunnfondskapitalen ikke deles ut som gaver, vil dette legges til grunnfondskapitalen og således medføre at grunnfondskapitalens relative andel av neste års utbytte blir større og Egenkapitalbeviseierne risikerer å bli utvannet.

Utvikling i verdipapirmarkedet og volatilitet

Markedsverdien av Egenkapitalbevis i Banken vil kunne påvirkes av den generelle utvikling i verdipapirmarkedene. Dette innebærer at markedsverdien på Egenkapitalbevis utstedt av Banken vil kunne gå opp eller ned uavhengig av Bankens underliggende utvikling. Videre er det ikke på dette tidspunkt planlagt en børsnotering av Egenkapitalbevisene. Det er ingen garanti for at et likvidmarked for Egenkapitalbevisene vil oppstå eller vedvare. Manglende likviditet kan i verste fall medføre at en Egenkapitalbeviseier ikke får solgt egenkapitalbevisene til en fornuftig pris eller i det hele tatt.

Adgangen til å saksøke Banken kan være begrenset etter norsk rett

Banken er en norsk sparebank stiftet i henhold til norsk rett. Egenkapitalbeviseiernes rettigheter følger således av norsk rett og Bankens vedtekter. Disse reguleringene kan avvike fra rettigheter egenkapitalbeviseiere eller aksjeeiere har i andre jurisdiksjoner. Det gjøres særskilt oppmerksom på at norsk rett begrenser hvilke omstendigheter som gir egenkapitalbeviseiere i sparebanker adgang til å anlegge avledede søksmål mot en sparebank. Etter norsk rett vil et søksmål vedrørende urettmessige handlinger foretatt mot en sparebank, anlagt av den relevante sparebank, ha prioritet foran søksmål anlagt av en egenkapitalbeviseier vedrørende samme handling.

Videre er en egenkapitalbevistegners eller egenkapitalbeviseiers anledning til å fremme krav mot en sparebank i forbindelse med en kapitalforhøyelse, etter registrering av denne kapitalforhøyelsen i Foretaksregisteret, sterkt begrenset etter norsk rett.

2 Erklæringer

2.1 Ansvarserklæring

Opplysningene i Prospektet er så langt Styret kjenner til i samsvar med de faktiske forhold. Så langt Styret kjenner til, forekommer det ikke utelatelser fra Prospektet som er av en slik art at de kan endre Prospektets betydningsinnhold. Styret har gjort alle rimelige tiltak for å sikre dette.

Notodden, 13. oktober 2016

Styret i Hjartdal og Gransherad Sparebank

Torunn Hovde Kaasa (sign) Styrets leder	Godtfred Særsland (sign) Styrets nestleder	Åsmund Groven (sign) Styremedlem
Reidun Finkenhagen(sign) Styremedlem	Leif Harald Langåsdalen(sign) Styremedlem (vara for Torjus Folsland som har permisjon frem til 01.01.2017)	Trine Hvitås (sign) Styremedlem (ansattes representant)

2.2 Tredjepartsinformasjon

Det er enkelte steder i Prospektet gjengitt informasjon som stammer fra tredjepart. I slike tilfeller er kilden alltid oppgitt. Slik informasjon er korrekt gjengitt, og så langt Banken kjenner til og kan kontrollere ut fra offentliggjorte opplysninger fra tredjepart, er ingen fakta utelatt som kan medføre at de gjengitte opplysningene er unøyaktige eller villedende.

Banken har gitt informasjonen i dette Prospektet for å gi informasjon om Banken og informere Egenkapitalbeviseiere og potensielle tegnere av nye Egenkapitalbevis om Emisjonen. Hvis ikke annet er angitt, er Banken kilde til informasjonen som er inntatt i Prospektet. Tilretteleggeren gir ingen garanti for at slik informasjon er nøyaktig eller fullstendig, og ingenting i Prospektet er, eller skal anses som, et løfte eller en garanti fra Tilretteleggeren. Enhver gjengivelse eller distribusjon av Prospektet, fullstendig eller delvis, og enhver formidling av informasjon i Prospektet eller bruk av slik informasjon for andre formål enn å vurdere en investering i de nye Egenkapitalbevisene, er forbudt. Tilretteleggeren fraskriver seg ethvert ansvar i tilknytning til Prospektet i den utstrekning dette er tillatt under norsk rett.

2.3 Fremtidsrettede uttalelser

Dette Prospektet inneholder "fremtidsrettede" uttalelser, herunder estimater og forventninger om Bankens fremtidige finansielle og operasjonelle stilling, forretnings strategi, planer og mål. Alle fremtidsrettede uttalelser som er inntatt i dette Prospektet er basert på informasjon fra Banken, og gir uttrykk for Bankens synspunkter og vurderinger, på datoen for dette Prospektet. Banken fraskriver seg enhver forpliktelse til å oppdatere eller endre fremtidsrettede uttalelser i Prospektet for å reflektere noen endring i Bankens forventninger eller hendelser, betingelser eller forhold som slike uttalelser er basert på, med mindre en slik oppdatering eller endring er påkrevet i henhold til lov.

Banken kan ikke gi noen forsikring om at fremtidsrettede uttalelser er korrekte, og investorer advares om at enhver fremtidsrettet uttalelse ikke er garantier om fremtidig prestasjon. Fremtidsrettede uttalelser er gjenstand for kjente og ukjente risikoer, usikkerheter og andre faktorer, som kan medføre at de faktiske resultater, prestasjoner eller mål for Banken, eller virksomhetsområdet som Banken opererer i, vil avvike vesentlig fra ethvert fremtidig resultat, prestasjon eller mål som er angitt direkte eller indirekte i slike uttalelser. Fremtidsrettede uttalelser er basert på flere antakelser om Bankens nåværende og fremtidige forretningsstrategi og omgivelsene Banken utfører eller vil utføre sin virksomhet i. Faktorer som kan medføre at Bankens faktiske resultat, prestasjoner eller mål vesentlig avviker fra de som er inntatt i fremtidsrettede uttalelser inkluderer, men er ikke begrenset til, de risikofaktorer som er beskrevet i kapittel 1 ("Risikofaktorer") og annen informasjon ellers i Prospektet.

3 Presentasjon av Hjartdal og Gransherad Sparebank

3.1 Generelt om Banken

Hjartdal og Gransherad Sparebank er en norsk sparebank, med organisasjonsnummer 937 893 299. Virksomheten i Banken er i hovedsak regulert av Finansforetaksloven. Hjartdal og Gransherad Sparebanks hjemting er Aust-Telemark tingrett. Banken driver ingen virksomhet som påvirker det ytre miljø. Bankens postadresse og telefonnummer er gjengitt nedenfor.

Hjartdal og Gransherad Sparebank
Postboks 24
3665 Sauland

Tlf: 35 02 84 00
Internett: www.hjartdalbanken.no
E-post: post@hjartdalbanken.no

Hjartdal og Gransherad Sparebank driver bankvirksomhet i hovedsakelig i Hjartdal Kommune, Notodden kommune og i Kongsberg kommune, men har kunder over øvrige deler av Telemark og resten av landet. Bankens visjon er å være den beste banken for levende og aktive lokalsamfunn. Hjartdal og Gransherad Sparebank er en lokalbank som tilbyr kundene både morderne digitale bankløsninger og helhetlig, personlig kunderådgivning. Gjennom god bankdrift og aktiv kundeomsorg ønsker banken å skape verdier for lokalsamfunnet.

Banken driver tradisjonell bankvirksomhet. Av utlånsprodukter tilbys de fleste lånetyper som annuitetslån og serielån, med flytende og fast rente, samt fleksilån med flytende rente. Overfor næringslivet tilbys drifts- og kassekreditter, lån, garantier med videre. Banken selger i tillegg forsikringsprodukter, leasing, kredittkort.

Bankens hovedmarkedsområde er Aust-Telemarksregionen, både for personkunder og næringskunder. Notodden kommune har cirka 12 400 innbyggere mens Hjartdal og Kongsberg kommune har et samlet innbyggertall på cirka 26 700 innbyggere. I hele Aust-Telemark bor det om lag 37 000 innbyggere.

Hjartdal og Gransherad Sparebank er en bank i Eika Alliansen. Eika Alliansen består av 74 selvstendige og lokalt forankrede norske banker, Eika Kredittbank AS og OBOS (Oslo Bolig- og Sparelag), Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS. Eika Gruppens strategiske fundament er å styrke de selvstendige lokalbankene i Alliansen. Eika Gruppen AS leverer en komplett plattform for bankinfrastruktur, inkludert IT og betalingsformidling, samt et bredt spekter av finansprodukter og kompetansehevende tjenester. Eika Boligkreditt AS har som hovedformål å sikre lokalbankens tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Eika Alliansen er en av de største aktørene i det norske bank- og finansmarkedet med en samlet forvaltningskapital på over NOK 300 milliarder og nær en million kunder. Det vises til kapittel 9.2 i Prospektet for en nærmere beskrivelse av samarbeidet i Eika Alliansen.

3.2 Historikk

Hjartdal og Gransherad Sparebank har sin historie tilbake til 1898, da Hjartdal Sparebank ble stiftet.
Helt siden 1909 har banken også hatt sitt virke i det som i dag er Notodden Kommune. Dette året ble Gransherad Sparebank etabler i det som den gang var Gransherad Kommune. Det var økonomisk oppsving med vekst i næringsliv og handel som gjorde at behovet for bank vokste frem. I 1994 fusjonerte Gransherad Sparebank med Hjartdal Sparebank, og endret navn til Hjartdal og Gransherad Sparebank. I 1999 etablerte vi avdelingskontor på Notodden og i 2006 åpnet vi nytt avdelingskontor på Kongsberg. Vi er i dag en lokalbank for Hjartdal, Notodden og Kongsberg. «Vi er en lokalbank som tilbyr kundene både moderne digitale bankløsninger og helhetlig, personlig kunderådgivning. Gjennom god bankdrift og aktiv kundeomsorg skal vi skape verdier for lokalsamfunnet.»

3.3 Vedtekter

Forstanderskapet i Hjartdal og Gransherad Sparebank vedtok den 28. september 2016 nye vedtekter for Banken som følge av ny finansforetakslov og utstedelse av Egenkapitalbevis. De nye vedtektene forventes godkjent av Finanstilsynet innen kort tid, og vil bli registrert i Foretaksregisteret samtidig med Emisjonen.

Hjartdal og Gransherad Sparebanks hovedkontor er i Hjartdal kommune, og banken har avdelinger i Notodden kommune og Kongsberg kommune.

Vedtektsfestet formål er å fremme sparing ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets av innskytere, levere finansielle tjenester til publikum, næringsliv og offentlig sektor, og å forvalte på en trygg måte de midler de rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Sparebanken kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med gjeldende lovgivning.

Forstanderskapet er Bankens høyeste organ, som blant annet velger medlemmer til Bankens Styre og ansvarlig revisor.

Etter gjennomføring av Emisjonen, skal forstanderskapet i Hjartdal og Gransherad Sparebank bestå av 16 medlemmer og 10 varamedlemmer sammensatt på følgende vis:

- 6 medlemmer og 2 varamedlemmer velges av innskyterne, jf. § 3-3.
- 1 medlem og 1 varamedlem velges av kommunestyret i Hjartdal jf. § 3-4.
- 1 medlem og 1 varamedlem velges av kommunestyret i Notodden, jf. § 3-4.
- 4 medlemmer og 4 varamedlemmer velges av og blant de ansatte i banken. De ansattes valg må være avholdt innen utgangen av januar.
- 4 medlemmer og 2 varamedlemmer velges av og blant egenkapitalbeviseierne, jf. § 3-5.

Medlemmene av forstanderskapet velges for 4 år. Varamedlemmer som velges av innskyterne, velges for 1 år. Varamedlemmer som velges av de ansatte velges for 2 år. Varamedlemmer som velges av kommunestyrene velges for 4 år. Minst tre fjerdedeler av forstanderskapsmedlemmene skal være personer som ikke er ansatt i banken. Myndige personer kan velges som medlem av forstanderskapet. Forstanderskapet fastsetter nærmere instruks om valgene.

De innskytere som har og i de siste 6 månedene har hatt et innskudd i banken på minst 2 500 kroner, velger hvert år 1 medlem, mens annet hvert år velges 2 medlemmer. Hvert år velges 2 varamedlemmer. Bare myndig person kan som personlig innskyter eller som representant for annen innskyter stemme ved valget. Ingen kan avgi mer enn to stemmer, én på grunnlag av eget innskudd, og én som representant for annen innskyter.

Innskyternes valg av forstanderskapsmedlemmer er nærmere regulert i egen valginstruks.

Kommunestyret i Hjartdal velger hvert fjerde år 1 medlem med 1 varamedlem.
Kommunestyret i Notodden velger hvert fjerde år 1 medlem med 1 varamedlem.

Valg etter denne paragrafen må være avholdt innen utgangen av januar.

Egenkapitalbeviseierne skal i valgmøte velge 4 medlemmer og 2 varamedlemmer til forstanderskapet i samsvar med de til enhver tid gjeldende rammebetingelser. Enhver myndig eier av Egenkapitalbevis kan velges som medlem eller varamedlem.

Egenkapitalbeviseiernes valg til forstanderskapet er nærmere regulert i egen valginstruks.

I henhold til de nye vedtektene, skal styret bestå av 5 til 6 medlemmer med 2 varamedlemmer valgt av forstanderskapet. I tillegg kan de ansatte kreve representasjon i styret etter loven. Leder og nestleder velges av forstanderskapet ved særskilte valg. Samtlige valgte medlemmer velges for to år og varamedlemmene for ett år. Uttredende medlemmer og varamedlemmer kan gjenvelges.

Bankens gjeldende vedtekter, samt oppdaterte vedtekter etter Emisjonen, er vedlagt Prospektet som henholdsvis Vedlegg I og Vedlegg II.

3.4 Overordnet strategi og økonomiske mål

Posisjon, forretningside og verdier

Hjartdal og Gransherad Sparebank sin visjon er å være «den beste banken for levende og aktive lokalsamfunn».

Bankens forretningside er å være en fullservicebank og et lokalt kompetansesenter for finansielle tjenester for personkunder, lokalt næringsliv, offentlig virksomhet og lag og foreninger.

Soliditet

Hjartdal og Gransherad Sparebank har som langsiktig målsetting å ha en ren kjernekapitaldekning på 15,5 % prosent eller høyere. Ved utgangen av 2015 var denne på 16,5 prosent mot 15,6 prosent året før. Langsiktige målsettinger vil løpende bli vurdert i forhold til markedets og regulatoriske krav.

Lønnsomhet

Hjartdal og Gransherad Sparebank skal over tid ha en egenkapitalavkastning som gjenspeiler ønsket risikoprofil i bankvirksomheten og det generelle rentenivået. Historisk har snitt egenkapitalavkastning i Banken de siste 6 år vært på 8,9 prosent. Målsettingen fremover er å levere en konkurransedyktig avkastning sett i forhold til banker det er naturlig å sammenligne seg med.

Marked

Hjartdal og Gransherad Sparebank har definert Hjartdal, Notodden og Kongsberg som sitt hovedmarked. Det forventes en vekst i Bankens nærområde som vil være sterkere i årene som kommer sammenlignet med den perioden som Banken har lagt bak seg. Andelen utlån til næring er på cirka 22,1 prosent av Bankens utlån (ikke hensyntatt overføringer til Eika Boligkreditt).

Inntekter

Hoveddelen av Bankens inntekter skal skapes gjennom Bankens hovedprodukter – utlån og innskudd. Salg av forsikring, fond og kredittkort er også en av Bankens strategiske satsningsområder fremover og det er en målsetting at andre inntekter over tid skal være en større del av Bankens totale inntekter.

Likviditet

Hjartdal og Gransherad Sparebank har som mål å ha lav likviditetsrisiko. Risikoen er regulert gjennom Bankens policy for likviditetsrisiko. Dette innebærer at Bankens illikvide eiendeler (i hovedsak utlån) skal være finansiert med egenkapital, kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld. Nedre ramme for innskuddsdekning er satt til 80 % prosent. Per 30.06.2016 er innskuddsdekningen 94,3 prosent.

Indikator for likviditetsrisiko er Liquidity Coverage Require (LCR). Fra 31. desember 2015 skal LCR være 70 prosent, 80 prosent fra 31. desember 2016 og 100 % fra 31. desember 2017. Per 30.06.2016 var LCR 117 prosent i Hjartdal og Gransherad Sparebank.

Kostnadseffektivitet

Hjartdal og Gransherad Sparebank har mål om å være en kostnadseffektiv aktør og har en målsetting om å ha en kostnadsprosent under 60 prosent.

Vekst

Hjartdal og Gransherad Sparebank har økte ambisjoner om utlånsvekst og har for 2016 en målsetting om en vekst som er høyere enn den gjennomsnittlige kredittveksten i markedet. Den samlede kredittveksten (tolvmånedersvekst) i Norge per 30.06.2016 var på 5,0 prosent.[1]

Kundetilfredshet

Hjartdal og Gransherad Sparebank har en strategisk langsiktig målsetting om en kundetilfredshet (KTI) på nivå med andre banker det er naturlig for oss å sammenligne seg med. Siste måling av våre kunders tilfredshet er gjennomført av Barcode Intelligence i 2015, og viser en score på 79 og 79 for henholdsvis privatmarkedet og bedriftsmarkedet. Bankens mål er å oppnå kundetilfredshet på 80.

3.5 Samfunnsrolle og samfunnsansvar

Hjartdal og Gransherad Sparebank er en betydelig bidragsyter til lag og foreninger og andre allmennyttige formål i tråd med god sparebanktradisjon, både gjennom Bankens gavevirksomhet og sponsorvirksomhet. Banken har de siste årene brukt omkring NOK 1,25 millioner kroner i året i gaver og sponsormidler.

3.6 Utlån

Kredittrisiko

Kredittrisiko oppstår gjennom at Banken stiller ulike kredittfasiliteter til rådighet for publikum, næring og offentlig sektor, og er den vesentligste risikoen ved Bankens virksomhet. Normalt er tapsrisikoen størst ved kredittgiving mot næringslivet, og noe mer moderat for landbruk og personkunder. Hjartdal og Gransherad Sparebank har opp gjennom årene hatt lave eller moderate tap. Banken er komfortabel med risikonivået på dagens kredittportefølje. Nøktern kredittvurdering, stabile rammebetingelser, lavt rentenivå og høy sysselsetting i Bankens markedsområde er årsaker til tradisjonelt lave tap og mislighold. Generelt vurderes gjeldsbetjeningsevnen i alle markedssegmenter for tiden å være god.

Kredittrisikoen styres gjennom egen kredittpolicy, kreditthåndbok og bevilgningsreglement. Det benyttes eget risikoklassifiseringssystem i forbindelse med bevilgning av lån og kreditter. Dette bestemmer kategorisering av kredittporteføljen. Klassifiseringen overvåkes og rapporteres til styret hvert kvartal gjennom året.

Bankens utlån er i hovedsak sikret med pant i bolig, fritidseiendom og næringseiendom.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også Banken kredittrisiko. I utarbeidet policydokument for likviditets- og markedsrisiko er det fastsatt rammer for maksimal portefølje, samt maksimalrammer for eksponering per bransje og utsteder. Slike rammer fastsettes blant annet med bakgrunn i kredittrating for den enkelte utsteder.

Prinsipper for risikovurdering og -klassifisering

Banken benytter et system for risikoklassifisering som sørger for at de aller fleste kunder blir tilordnet en risikoklasse. Denne angir en sannsynlighet for at låneforpliktelsen blir misligholdt i løpet av de neste 12 månedene.
Lån og kreditter prises slik at både kapitalbinding og risiko tas hensyn til. Lån med pant i bolig innenfor 60 prosent av boligens verdi oppnår de laveste rentene, mens øvrige lån til private og lån til bedrifter har høyere rente.

[1] SSB Tolvmånedersvekst i publikums innenlandske bruttogjeld (K2) fram til utgangen av juni 2016, https://ssb.no/bank-og-finansmarked/statistikker/k2 publisert 31. august 2016

Mislighold og tap

I resultatregnskapet består tap på utlån og garantier av konstaterte tap, individuelle- og gruppevise nedskrivninger etter fradrag for inngang på tidligere avskrevne fordringer. Tapene vurderes og føres etter Finanstilsynets forskrifter og god regnskapsskikk. Bankens utlån vurderes i utgangspunktet til pålydende med unntak av tapsutsatte og misligholdte lån. Misligholdte og tapsutsatte lån blir vurdert i henhold til Finanstilsynets retningslinjer.

Engasjement
Engasjement defineres som garantier og utlån/kredittrammer innbefattet opptjente, men ikke betalte renter, gebyr og provisjoner. Misligholdte og tapsutsatte lån blir vurdert i henhold til lover og Finanstilsynets forskrifter.

Misligholdte engasjementer
Tapsutsatte engasjement er engasjement som ikke er misligholdt, men hvor kundens økonomiske situasjon innebærer en sannsynlighet for at tap vil materialisere seg på et senere tidspunkt. Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalt termin innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket. Misligholdte og tapsutsatte lån blir vurdert i henhold til lover og Finanstilsynets forskrifter.

Verditap på brutto utlån og kreditter
På hver balansedag vurderes om det eksisterer objektive bevis for verdifall på et utlån. Verditap er pådratt dersom det eksisterer objektive bevis på verdifall. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs balanseføring (en tapshendelse) og resultatet av tapshendelsen (eller hendelsene) må i tillegg kunne måles pålitelig. Dersom det foreligger objektive bevis på at en verdireduksjon har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte, framtidige kontantstrømmer diskontert med den beregnede, løpende, effektive renten. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en avsetningskonto og tapet bokføres over resultatregnskapet.

Nærmere om beregning av tapsstørrelse, gruppenedskrivning.
De utlånene som det ikke er foretatt individuell nedskrivning på tas med ved beregning av gruppenedskrivning. Nivå på gruppenedskrivning vurderes ved hvert årsskifte, og beregnes ved å benytte hvert enkelt lån sin sannsynlighet for mislighold (gitt av risikoklassen) og lånenes sikkerhetsmessige underdekning (der sikkerhetene er vurdert til realisasjonsverdi).

Konstaterte tap
Tap anses som konstatert ved stadfestet akkord eller avsluttet konkurs, ved at utleggsforretning ikke har ført frem, ved rettskraftig dom, eller for øvrig ved at Banken har gitt avkall på hele eller deler av engasjementet, eller at engasjementet vurderes som tapt av Banken.

Utlånsportefølje

Geografisk spredning
Av Hjartdal og Gransherad Sparebanks totale engasjement er 66 prosent i Notodden kommune per første halvår 2016. Totalt er 83 prosent av bankens utlån i bankens markedsområde i kommunene Notodden, Hjartdal og Kongsberg. Tilsvarende utgjør de samlede inntektene i det alt vesentligste det samme som geografisk fordeling av utlånsmassen.

TABELL: UTLÅNSMASSE OG GARANTIER FORDELT ETTER GEOGRAFI PER 30.06.2016

NOK 1000	%	SUM	Brutto utlån	Garantier
Notodden Kommune	59 %		1 457 342	24 918
Hjartdal Kommune	12 %		290 050	21 727
Kongsberg Kommune	13 %		321 374	4 077
Oslo og Akershus	6 %		155 791	300
Landet for øvrig	10 %		257 833	10 475
SUM	100 %		2 482 390	61 497

TABELL: UTLÅNSMASSE OG GARANTIER FORDELT ETTER GEOGRAFI PER 31.12.2015

NOK 1000	%	SUM	Brutto utlån	Garantier
Notodden Kommune	58 %		1 277 630	22 524
Hjartdal Kommune	13 %		289 215	20 745
Kongsberg Kommune	13 %		278 041	4 077
Oslo og Akershus	7 %		151 933	300
Landet for øvrig	10 %		218 502	20 117
SUM	100 %		2 215 321	67 763

Sektor og næring
Tabellen nedenfor gir en utfyllende oversikt over fordeling på sektor og næring per første halvår 2016 og per 31. desember 2015.

TABELL: UTLÅNSMASSE FORDELT PÅ SEKTOR OG NÆRING PER 30.06.2016

NOK 1000	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttede trekkrettigheter	Misligholdte lån	Tapsutsatte lån	Individuell nedskrivning	Gruppe nedskrivning
Personkunder	1 934 162	18 008	61 877	8 873	4 237	2 542	
Næringslivskunder	548 228	43 489	55 999	2 903	16 986	4 952	
SUM UTLÅN OG GARANTIER	2 482 390	61 497	117 876	11 776	21 223	7 494	7 151
Landbruk	9 829	117	5 768				
Industriproduksjon	93 073	5 969	4 872				
Bygg og anlegg	63 358	17 054	25 716	1 279			
Varehandel	31 495	9 361	26 892		2 444	784	
Transport, lagring	6 655	1 677	739	7	242	210	
Eiendomsdrift etc.	330 979	8 941	10 411	1 617	13 830	3 796	
Annen næring	12 839	370	2 653		470	162	
SUM NÆRINGSKUNDER	548 228	43 489	77 051	2 903	16 986	4 952	

TABELL: UTLÅNSMASSE FORDELT PÅ SEKTOR OG NÆRING PER 31.12.2015

NOK 1000	Brutto utlån	Garantier	Ubenyttede trekkrettigheter	Misligholdte lån	Tapsutsatte lån	Individuell nedskrivning	Gruppe nedskrivning
Personkunder	1 661 455	16 516	64 198	9 901	4 313	2 613	
Næringslivskunder	553 868	51 247	79 164	5 797	17 229	6 044	
SUM UTLÅN OG GARANTIER	2 215 323	67 763	143 362	15 698	21 542	8 657	4 680
Landbruk	12 267	117	5 349	-	-	-	
Industriproduksjon	89 351	5 969	5 608	-	-	-	
Bygg og anlegg	53 591	26 482	17 417	-	-	-	
Varehandel	37 790	8 636	14 898	-	2 541	719	
Transport, lagring	6 361	1 813	1 296	498	288	413	
Eiendomsdrift etc.	335 359	8 160	31 991		13 921	4 741	
Annen næring	19 147	70	2 605	5 299	479	171	

SUM NÆRINGSKUNDER	553 866	51 247	79 164	5 797	17 229	6 044

Person- og bedriftsmarked
Bankens kunder er delt inn i person- og bedriftskunder. Tabellen nedenfor viser siste års utvikling i utlån til kunder innenfor person- og bedriftsmarkedet.

TABELL: BRUTTO UTLÅN TIL KUNDER

NOK 1000	2013	%	2014	%	2015	%	1H2016	%
Personmarked	1 389 567	71,74 %	1 525 992	71,86 %	1 661 455	75,00 %	1 934 162	77,92 %
Bedriftsmarked	547 259	28,26 %	597 512	28,14 %	553 868	25,00 %	548 228	22,08 %
SUM	1 936 825	100,00 %	2 123 505	100,00 %	2 215 324	100,00 %	2 482 391	100,00 %

Risikoklasser

Tabellen nedenfor viser Bankens engasjement fordelt etter de ulike risikoklassene.

TABELL: SAMLET ENGASJEMENT (EKS. UTLÅN TIL EBK), GARANT. OG UBENY. KREDITT FORDELT PÅ RISIKOKLASSER

NOK 1000	2013	%	2014	%	2015	%	1H 2016	%
Lav risiko, klasse 1-3	1 566 882	71 %	1 628 366	68 %	1 668 670	69 %	1 801 752	68 %
Middels risiko, klasse 4-7	369 508	17 %	576 751	24 %	618 493	25 %	670 182	25 %
Høy risiko, klasse 8-10	221 342	10 %	157 298	7 %	103 106	4 %	157 243	6 %
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	43 701	2 %	33 222	1 %	38 581	2 %	32 160	1 %
Ikke klassifisert	103	0 %	3 660	0 %	3 649	0 %	426	0 %
SUM	2 201 536	100 %	2 399 297	100 %	2 432 499	100 %	2 661 763	100 %

3.7 Forskning og utvikling, patenter og lisenser

Hjartdal og Gransherad Sparebank driver ikke med forskning og utvikling i tradisjonell forstand, men arbeider kontinuerlig med å videreutvikle egne produkter og systemer, med spesielt fokus på videreutvikling av risikostyringssystem. Banken har ingen egenutviklede patenter eller lisenser som har betydning for Bankens virksomhet.

3.8 Vesentlige investeringer i anleggsmidler

Banken eier bankbygget i Hjartdal, Saulandsvegen 418, 3692 Sauland. Bygget har per 31. desember 2015 en kostpris på NOK 7,4 millioner, men har en bokført verdi på NOK 2,1 millioner. Banken eier en fritidseiendom i Tvedestrand kommune som har en kostpris på NOK 3,1millioner, som er bokført i bankens regnskaper per 31. desember 2015 til NOK 2,4 millioner. I tillegg eier banken en fritidsleilighet i Torrevieja, Spania, som har en kostpris på NOK 2,6 millioner, som er bokført i regnskapet pr 31. desember 2015 til NOK 2,6.

Deler av bankens bygg i Hjartdal er leid ut til Hjartdal og Gransherad Rekneskapskontor AS. Leieinntektene for 2015 var på NOK 73 593. I Notodden og Kongsberg leier banken kontorlokaler.

3.9 Avhengighet av forretningsavtaler

Banken har distribusjonsavtaler med Eika Gruppen AS innenfor forsikring, leasing, kredittkort og fondssparing. I tillegg har Banken avtale med Eika Boligkreditt AS hvor vi kan overføre boliglån til under gitte vilkår. Alle produktene distribueres mot provisjon tilbake fra de ulike selskapene.

4 Operasjonell og finansiell gjennomgang

4.1 Resultatutvikling

Banken har de siste årene levert gode resultater. Resultat etter skatt har i årene 2015, 2014 og 2013 vært på henholdsvis NOK 20,7 millioner, NOK 21,6 millioner og NOK 18 millioner. Resultat etter skatt er styrket med NOK 2,7 millioner fra 2013 til 2015. Per første halvår 2016 er delårsresultatet NOK 13,3 millioner, mot NOK 13,6 millioner i samme perioden i 2015.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter økte med NOK 7,2millioner fra 2013 - 2015, tilsvarende en vekst på 15,8 %. I første halvår i 2016 var netto rente- og kredittprovisjonsinntektene på NOK 26,4 millioner, mot NOK 25,9 millioner på samme tidspunkt i 2015.

I første halvår 2016 var annualisert resultat før skatt 1,14 prosent målt mot gjennomsnittlig forvaltningskapital i perioden. For årene 2015, 2014 og 2013 har tilsvarende tall vært henholdsvis 1,16 prosent, 1,11 prosent og 1,00 prosent. Egenkapitalavkastningen har i samme periode vært på henholdsvis 8,4 prosent, 9,3 prosent og 8,3 prosent. Den utgjorde per første halvår 2016, 10,1 %.

Styret vurderer resultatene for Banken i årene 2013, 2014, 2015 og første halvår 2016 som gode. Den underliggende driften stabil i løpet av perioden, og Banken har opprettholdt en god soliditet.

TABELL: NØKKELTALL — **Urevidert**

NOK 1000	1.1.2015-30.06.2015	%	1.1.2016-30.06.2016	%	2. kv. 2015	%	2. kv. 2016	%
Gjennomsnittlig Forvaltningskapital (i mill NOK)	2 588		2 801		2 624		2 880	
RESULTATREGNSKAP								
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	25,9	2,01 %	26,4	1,89 %	13,3	2,02 %	13,6	1,89 %
Andre inntekter	14,8	1,15 %	13,8	0,99 %	10,0	1,53 %	9,5	1,32 %
Sum inntekter	40,8	3,15 %	40,3	2,88 %	23,3	3,56 %	23,1	3,21 %
Driftskostnader	22,5	1,74 %	24,6	1,76 %	10,5	1,61 %	11,9	1,65 %
Resultat før tap	18,3	1,42 %	15,7	1,12 %	12,8	1,95 %	11,2	1,56 %
Netto tap	-1,3	-0,10 %	0,3	0,02 %	0,7	0,11 %	1,0	0,14 %
Resultat før skatt	17,0	1,32 %	16,0	1,14 %	12,2	1,85 %	12,2	1,70 %
Skatt	3,4	0,26 %	2,7	0,19 %	2,1	0,31 %	1,8	0,25 %
Resultat etter skatt	13,6	1,05 %	13,3	0,95 %	10,1	1,54 %	10,5	1,45 %

TABELL: NØKKELTALL — **Revidert**

NOK 1000	2013	%	2014	%	2015	%
Gjennomsnittlig Forvaltningskapital (i mill NOK)	2 435		2 511		2 621	
RESULTATREGNSKAP						
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	45,0	1,85 %	47,2	1,88 %	52,2	1,99 %
Andre inntekter	22,6	0,93 %	24,9	0,99 %	22,6	0,86 %
Sum inntekter	67,6	2,78 %	72,1	2,87 %	74,7	2,85 %
Driftskostnader	41,4	1,70 %	45,2	1,80 %	40,2	1,53 %
Resultat før tap	26,3	1,08 %	26,9	1,07 %	34,6	1,32 %
Netto tap	-2,2	-0,09 %	0,9	0,04 %	-3,6	-0,14 %
Resultat før skatt	24,1	1,00 %	27,9	1,11 %	30,6	1,16 %
Skatt	6,1	0,25 %	6,3	0,25 %	9,8	0,38 %
Resultat etter skatt	18,0	0,74 %	21,6	0,86 %	20,7	0,79 %

BALANSE	2. kv. 2015	2. kv. 2016	2013	2014	2015
Gjennomsnittlig Forvaltningskapital (i mill NOK)	2 588	2 801	2 435	2 511	2 621
Innskudd fra kunder	2 075	2 341	1 835	2 016	2 083
Utlån netto egen balanse	2 088	2 482	1 937	2 124	2 215
Innsk.dekning (ift. utlån nto.)	99 %	94 %	95 %	95 %	94 %
Andel utlån til BM av totale utlån på balansen	27 %	22 %	28 %	28 %	25 %
Andel utlån til PM av totale utlån på balansen	73 %	78 %	72 %	72 %	75 %
Andel lån overført til Eika Boligkreditt- kun PM	39 %	33 %	35 %	40 %	38 %
Netto tap på utlån	0,7	1,2	2,3	1,2	4,1
Utgifter i % av inntekter	45 %	51 %	61 %	54 %	45 %
Tap i % av brutto utlån	0,03 %	0,05 %	0,12 %	0,06 %	0,18 %

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

Bankens netto rente- og kredittprovisjonsinntekter var i første halvår 2016 NOK 26,4 millioner, mot NOK 25,9 millioner i 2015. I 2015 var netto rente- og kredittprovisjonsinntekter 52,2 millioner, som tilsvarte en økning på NOK 7,2 millioner fra 2013. Det er primært utlånsvekst som er hovedårsaken til Bankens økte netto rente- og provisjonsinntekter. Rentemarginen – differansen mellom gjennomsnittlig utlåns- og innskuddsrente, har i perioden 2013 til 2015 økt fra 1,85 prosent til 1,99 prosent. Per første halvår 2016 var netto rentemargin 1,89 %, mot 2,02 % i samme periode i 2015.

Andre inntekter

Netto provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter var i første halvår 2016 på NOK 7,3 millioner, som er en nedgang på NOK 2,4 millioner fra samme periode i 2015. Nedgangen skyldes lavere formidlingsprovisjon fra Eika Boligkreditt på grunn av høyere innlånsrente, og lavere provisjonssats fra salg av forsikringsprodukter fra Eika Forsikring. Netto provisjonsinntekter har i perioden 2013 – 2015 økt med NOK 3,5 millioner, en total vekst på 16,1 prosent.

Verdipapirer og obligasjoner

Per første halvår i 2016 har banken inntekter avkastning på rentepapirer og utbytte på aksjer på NOK 5,5 millioner, sammenlignet med NOK 5 millioner i samme periode i 2015. Avkastning på rentepapirer og utbytte på aksjer var NOK 5,0 millioner i 2013, NOK 4,8 millioner i 2014 og NOK 5,1 millioner i 2015. Bankens beholdning av langsiktige verdipapirer består av aktiva med lav volatilitet. Bankens aksjeportefølje er hovedsakelig anleggsaksjer hvor Eika Boligkreditt AS (NOK 58,9 millioner) og Eika Gruppen AS (NOK 14,7 millioner) er de største investeringene (tall per 31. desember 2015).

Andre driftsinntekter

Denne posten representerer i hovedsak inntekter fra utleie på deler av arealet i bygg eiet av Banken, og utgjør en liten del av Bankens totale inntjening.

Driftskostnader

De samlede driftskostnadene ved bankdriften utgjorde NOK 24,6 millioner i første halvår 2016, som er en økning på NOK 2,1 millioner sammenlignet med første halvår 2015. De samlede driftskostnadene ved bankdriften utgjorde NOK 40,2 millioner ved utgangen av 2015. Fra 2013 til 2015 har kostnadene redusert med 1,2 millioner kroner, som tilsvarer en reduksjon på 3 prosent. Kostnadsprosenten var 62,8 prosent i 2013, 62,9 prosent i 2014 og 52,8 prosent i 2015. Bakgrunnen for den lave kostnadsprosenten i 2015 var engangseffekter i forbindelse med overgang fra ytelsesbasert pensjon til innskuddspensjon.

Pensjonskostnader

Pensjonskostnaden i 2015 var NOK -4,6 millioner, i 2014 var den NOK 2,1 millioner. Bakgrunnen for at pensjonskostnadene var negative i 2015 var at banken avviklet den ytelsesbaserte pensjonsavtalen per 30. juni 2015 og fikk en inntektsføring på NOK 5,8 millioner på grunn av tidligere balanseførte forpliktelser. I 2013 var pensjonskostnaden på NOK 1,5 millioner.

Sum pensjoner i Hjartdal og Gransherad Sparebank 2013 - 2015 (NOK 1000)	
Sum pensjoner 2015	-4 617
Sum pensjoner 2014	2 196
Sum pensjoner 2013	1 546
Sum	-875

Tap

I første halvår 2016 hadde banken tap på utlån på NOK 1,5 millioner, sammenlignet med NOK 1,4 millioner i første halvår 2015. Som andel av brutto utlån utgjør tapene 0,06 % per første halvår 2016. Dette vurderes som et lavt nivå for tap. I 2015 var tap på utlån NOK 4,1 millioner, i 2014 1,2 og NOK 2,3 millioner i 2013.

Forvaltningskapitalen

Bankens forvaltningskapital per første halvår 2016 var på NOK 2.954 millioner. Siste år har forvaltningskapitalen økt med NOK 255 millioner eller 9,4 prosent.

Utlånsvekst

Banken har i perioden 2013 – første halvår 2016 hatt en vekst i brutto utlån på 28 prosent. Dette tilsvarer NOK 545 millioner.

Per 30. september 2016 er 66 prosent av bankens utlån til kunder i Notodden kommune, 13 prosent i Hjartdal kommune og 13 prosent i Kongsberg kommune. Ut over dette er 7 prosent av Bankens utlån til kunder i Oslo og Akershus og 12 prosent til kunder i landet for øvrig.

Av Bankens utlån per 31. desember 2015 er 58 prosent i Notodden kommune, 13 prosent i Hjartdal kommune og 13 prosent i Kongsberg Kommune. Geografisk fordeling av de øvrige utlånene er i hovedsak i Oslo og Akershus og utgjør 7 prosent av det totalet utlånet. Landet for øvrig utgjør 10 prosent av det totale utlån.

Av Bankens samlede utlån utgjør lån til privatmarkedet 75 prosent, eiendomsdrift om lag 15 prosent og bygg og anlegg 2,4 prosent.

Innskuddsvekst

I perioden 2013 – første halvår 2016 har Banken hatt en vekst i innskudd på NOK 505 millioner, noe som tilsvarer en vekst på 27,6 prosent. Fra første halvår i 2015 til første halvår 2016 innskuddsveksten vært NOK 266 millioner kroner, noe som tilsvarer en vekst på 12,8 prosent. Innskuddsdekningen utgjør på 94,3 prosent per første halvår 2016.

Kontantstrøm

De vesentligste forhold knyttet til inn-/utbetalinger i perioden 2013 til og med 2015 er beskrevet under:

- Likviditetsbeholdningen er økt fra NOK 53 millioner i 2014 til NOK 118 millioner i 2015
- det er foretatt utbetalinger som følge av økte utlån til kunder på NOK 175 millioner
- innbetalinger via innskudd fra kunder er på NOK 357 millioner

4.2 Egenkapital og soliditet

Bankens egenkapital per første halvdel 2016 er NOK 269 millioner, inkludert delårsresultat. Banken har i tillegg utstedt en Fondsobligasjonslån på NOK 20 millioner (evigvarende Fondsobligasjonslån med variabel rente og innløsningsrett for utsteder i 2019), og et ansvarlig lån på NOK 25 millioner (utstedt i 2014 med ti års løpetid, og innløsningsrett for utsteder i 2019). Fondsobligasjonslånene teller som kjernekapital i Bankens kapitaldekning og det ansvarlige lånet teller som ansvarlig kapital i Bankens kapitaldekning. Ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og ansvarlig kapitaldekning utgjør henholdsvis 14,7 prosent, 15,3 prosent og 16,3 prosent per første halvår 2016, ikke inkludert delårsresultat. Tilsvarende tall for kapitaldekning i 2015 var 16,1 prosent, 16,4 prosent og 17,1 prosent. Styret vurderer Banken som solid.

ICAAP

Banken er underlagt kapitaldekningsregelverket, og skal derfor i tillegg til å oppfylle minstekrav til ansvarlig kapital, regelmessig gjennomføre en intern kapitalvurderingsprosess (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP) for å ta stilling til Bankens totale kapitalbehov.

Hensikten med ICAAP-arbeidet er å etablere en prosess for beregning og oppfølging av Bankens kapitalbehov, og å påse at Banken har tilgang på nødvendig kapital for den aktuelle risikoprofilen. ICAAP skal være framoverskuende.

Bankens risikokartlegging og ICAAP er en viktig del av grunnlaget for den årlige rulleringen av Bankens risikopolicy, samt at den danner grunnlag for Styrets årlige arbeid med strategi- og budsjettprosessen.

4.3 Bankens finansiering - likviditet og funding

Innskuddsdekningen (definert som sum kundeinnskudd i forhold til brutto utlån) i Banken har vært stabilt høy de siste årene. Dette skyldes tilfredsstillende innskuddsvekst kombinert med overføring av boliglånsportefølje til Eika Boligkreditt AS.

For å begrense likviditetsrisikoen har Banken etablert likviditetsreserver i form av plasseringer i Norges Bank, likvide rentepapirer, trekkrettighet sikret i pantsatte obligasjoner i Norges Bank og trekkrettighet i DNB Bank ASA.

Banken har som mål å ha en innskuddsdekning på over 90 prosent. Bankens nedre grense for innskuddsdekning er satt til 80 prosent. Banken benytter Eika Boligkreditt AS aktivt for å finansiere lån til boligformål. For øvrig vil Banken benytte det norske sertifikat- og obligasjonsmarkedet for å nå vedtatte mål knyttet til likviditet, samt for å finansiere økt utlånsvekst og forfall på obligasjoner i årene som kommer.

Likviditet

Banken har en innskuddsdekning på 94,3 prosent per første halvår 2016, mot 99,4 prosent ved samme periode i 2015 og 94,0 prosent i utgangen av 2015.

Banken har få store innskytere. Kun 10 kunder har innskudd over NOK 10 millioner hver.

Bankens likviditetsindikatorer beregnes etter siste oppdaterte regelverk fastsatt av Finansdepartementet. Likviditetsindikator 1 og 2 skal være større enn 100. I tillegg rapporteres nye indikatorer for likviditetsrisiko i 2014 som følge av Basel III-regelverket. Disse indikatorene er Liquidity Coverage Require (LCR) som setter krav til kortsiktig finansiering og Net Stable Funding Ratio (NSFR) som setter krav til langsiktig finansiering. Kravene til LCR innføres gradvis og er per 1. januar 2016 70 prosent. Per 1. januar 2017 vil kravet være 80 %, før kravet er fullt innført med 100 prosent fra 1. januar 2018. Måltallet for NSFR vil komme senere, men finansinstitusjoner rapporterer på NSFR fra og med 3. kvartal 2014.

TABELL: LIKVIDITETSINDIKATORENE

	2013	2014	2015	1H 2016
LCR	66,0	140,0	161,0	117,0

NSFR	N/A	144,0	133,0	141,0
Likviditetsindikator 1	116,9	113,5	111,2	110,3
Likviditetsindikator 2	118,6	115,8	114,5	113,2

Likviditetsindikator 1 og 2 ligger innenfor Styrets fastsatte rammer i Bankens likviditetspolicy. Bankens likviditetspolicy er blitt oppdatert med krav til LCR og NSFR i 2016.

Per første halvår 2016 har Banken utstedt obligasjonsgjeld for NOK 270 millioner, mot NOK 290 millioner på samme tidspunkt i fjor.

Banken har utarbeidet et eget dokument for likviditetspolicy. I dette dokumentet er det satt opp rammer for bl.a. LCR, likviditetsindikator 1 og 2 og innskuddsdekning m.m. Enkelte rammer som for eksempel likviditetsindikator 1 og innskuddsdekning, blir rapportert til styret hver måned, mens andre rammer blir rapportert til styret kvartalsvis. Banken har også en egen modell for stresstesting av likviditet. Denne modellen tar for seg tre scenarier hvor banken ut fra visse forutsetninger kan beregne hvordan likviditetsbehovet blir frem i tid. Banken skal ha lav likviditetsrisiko. Etter Styrets vurdering er likviditetssituasjon god.

Funding

Tabellene nedenfor gir en oversikt over utvikling i netto utlån og innskuddsdekning siste tre år.

TABELL: INNSKUDDSDEKNING

NOK 1000	2013	2014	2015	1H2016
Netto utlån (brutto utlån minus tapsavsetninger)	1 936 825	2 123 505	2 215 324	2 482 390
Innskudd fra kunder	1 835 039	2 015 956	2 083 483	2 340 893
INNSKUDDSDEKNING	94,7 %	94,9 %	94,0 %	94,3 %

Tabellen nedenfor viser utviklingen i innskudd fra kunder innenfor person- og bedriftsmarkedet.

TABELL: INNSKUDD FRA KUNDER

NOK 1000	2013	%	2014	%	2015	%	1H2016	%
Personmarked	1 174 152	63,99 %	1 366 957	67,81 %	1 474 234	70,76 %	1 768 552	75,55 %
Bedriftsmarked	660 886	36,01 %	648 999	32,19 %	609 249	29,24 %	572 341	24,45 %
SUM	1 835 039	100,00 %	2 015 956	100,00 %	2 083 483	100,00 %	2 340 893	100,00 %

Tabellene nedenfor gir en oversikt over utviklingen i de ulike gjeldsposter siste tre år.

TABELL: OVERSIKT OVER GJELD OG EGENKAPITAL

NOK 1000	2013	%	2014	%	2015	%	1H 2016	%
Lån eller innskudd fra kredittinst. u/avtalt løpet	8 602	0,4 %	148	0,0 %	156	0,0 %	234	0,0 %
Lån eller innskudd fra kredittinst. m/avtalt løpet	-	0,0 %	-	0,0 %	-	0,0 %	-	0,0 %
Innskudd fra og gjeld til kunder	1 835 039	76,2 %	2 015 956	77,7 %	2 083 483	77,7 %	2 340 893	79,6 %
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	303 531	12,6 %	271 705	10,5 %	275 728	10,3 %	269 768	9,2 %
Ansvarlig lånekapital (verdipapirer)	20 000	0,8 %	44 964	1,7 %	44 968	1,7 %	44 968	1,5 %
Påløpte kostnader og forpliktelser	2 191	0,1 %	5 999	0,2 %	687	0,0 %	217	0,0 %
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	5 492	0,2 %	5 599	0,2 %	4 894	0,2 %	17 831	0,6 %
Annen gjeld	10 235	0,4 %	12 985	0,5 %	15 470	0,6 %	11 194	0,4 %
Sparebankens fond	222 002	9,2 %	235 783	9,1 %	255 823	9,5 %	255 823	8,7 %
Gavefond	100	0,0 %	100	0,0 %	100	0,0 %	100	0,0 %

SUM GJELD OG EGENKAPITAL	2 407 193	100 %	2 593 239	100 %	2 681 309	100 %	2 941 028	100 %

Annen gjeld består i hovedsak av betalbar skatt og avregning av betalingsformidling.

TABELL: OVERSIKT OVER KORTSIKTIG OG LANGSIKTIG FINANSIERING 30.06.2016

NOK 1000	Uten løpetid	%	Kortsiktig (under 1 år)	%	Langsiktig (over 1 år)	%	Sum	%
Gjeld til kredittinstitusjoner	234	0,0 %		0,0 %		0,00 %	234	0,0 %
Innskudd og gjeld til kunder	1 716 993	85,2 %	623 900	89,3 %		0,00 %	2 340 893	79,2 %
Obligasjonsgjeld	0	0,0 %	75 000	10,7 %	194 768	81,24 %	269 768	9,1 %
Fondsobligasjoner	0	0,0 %		0,0 %	20 000	8,34 %	20 000	0,7 %
Ansvarlig lån	0	0,0 %		0,0 %	24 968	10,41 %	24968	0,8 %
Øvrig gjeld	29 242	1,5 %		0,0 %		0,00 %	29 242	1,0 %
Egenkapital	269 208	13,4 %		0,0 %		0,00 %	269 208	9,1 %
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	2 015 677	100,0 %	698 900	100,0 %	239 736	100,00 %	2 954 313	100,0 %

TABELL: OVERSIKT OVER KORTSIKTIG OG LANGSIKTIG FINANSIERING 31.12.2015

NOK 1000	Uten løpetid	%	Kortsiktig (under 1 år)	%	Langsiktig (over 1 år)	%	Sum	%
Gjeld til kredittinstitusjoner	156	0,0 %		0,0 %		0,00 %	156	0,0 %
Innskudd og gjeld til kunder	1 517 844	84,6 %	565 639	88,2 %		0,00 %	2 083 483	77,7 %
Obligasjonsgjeld	0	0,0 %	76 000	11,8 %	199 728	81,62 %	275 728	10,3 %
Fondsobligasjoner	0	0,0 %		0,0 %	24 964	10,20 %	24 964	0,9 %
Ansvarlig lån	0	0		0,0 %	20 000	8,17 %	20000	0,7 %
Øvrig gjeld	21 051	1,2 %		0,0 %		0,00 %	21 051	0,8 %
Egenkapital	255 923	14,3 %		0,0 %		0,00 %	255 923	9,5 %
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	1 794 974	100,0 %	641 639	100,0 %	244 692	100,00 %	2 681 305	100,0 %

Mer spesifisert løpetid på gjeldspostene i balansen framgår i tabell under punkt 4.5.

Bankens utstedte verdipapirer er listet nedenfor. Bankens utstedelse av senior obligasjonslån inngår i Bankens vanlige drift og likviditetsstyring, og Banken vil kontinuerlig vurdere utstedelse av nye senior obligasjonslån på gjeldende markedsvilkår. Pt har Banken ingen pågående planer om ny utstedelse av Fondsobligasjon eller Ansvarlig lån.

TABELL: OVERSIKT OVER GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

Lånetype	ISIN nr	Forfall	Nominell verdi	Bokført verdi	Rentebetingelser
Senior obligasjon	NO0010671175	01.02.2017	75 000	74 898	3 mnd NIBOR + 1,15
Senior obligasjon	NO0010722382	23.10.2017	50 000	49 985	3 mnd NIBOR + 0,65
Senior obligasjon	NO0010731516	20.02.2018	70 000	69 971	3 mnd NIBOR + 0,54
Senior obligasjon	NO0010766314	24.05.2019	75 000	74 914	3 mnd NIBOR + 1,05
SUM SERTIFIKAT- OG OBLIGASJONSLÅN			270 000	269 768	
Ansvarlig lånekapital (opsjon på innfrielse 17.06.2019)	NO0010712474	17.06.2024	25 000	24 968	3 mnd NIBOR + 2,00
Fondsobligasjoner (opsjon på innfrielse 21.11.19)	NO0010722309	evigvarende	20 000	20 000	3 mnd NIBOR + 3,20
SUM ANSVARLIG KAPITAL			45 000	44 968	

Banken benytter i tillegg Eika Boligkreditt AS for å finansiere lån til boligformål.

Poster utenfor balansen

Banken har stilt betalings- og kontraktsgarantier på vegne av sine kunder. Innvilgelsen av slike garantier følger ordinære kredittprosedyrer.

TABELL: FORDELING AV GARANTIER

Fordeling av garantier	2013 (NOK 1000)	2014 (NOK 1000)	2015 (NOK 1000)	1H 2016 (NOK 1000)
Betalingsgarantier	21 176	22 392	14 559	17 518
Kontraktsgarantier	22 466	24 047	31 044	22 252
Eika Boligkreditt	107 751	97 345	14 831	15 813
Andre garantier	2 560	7 297	7 329	5 914
Sum	153 954	151 081	67 763	61 497

4.4 Trekkrammer

Det er avtalt en trekkmulighet på NOK 85 millioner på bankens oppgjørskonto i DNB.

4.5 Balanse mellom innlån og utlån

I tabellen nedenfor er illustrert forholdet mellom løpetid på eiendeler og gjeld per første halvår 2016, og per 31. desember 2015.

TABELL: BALANSE PER 30.06.2016 FORDELT PÅ RESTLØPETID

NOK 1000	Sum	Inntil 1 mnd	1mnd - 3 mnd	3 mnd - 1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten rest løpetid
Eiendeler:							
Kontanter og fordringer på sentralbanken	37 390						37 390
Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner	66 345						66 345
Utlån til og fordring på kunder	2 467 745	211 712	26 735	104 906	502 635	1 636 377	-14 620
Obligasjoner og sertifikater	235 937		9 008	72 044	130 540	24 345	0
Aksjer	125 974						125 974
Øvrige eiendeler	20 922						20 922
Sum eiendeler	2 954 313	211 712	35 743	176 950	633 175	1 660 722	236 011
Gjeld:							
Gjeld til kredittinstitusjoner	234						234
Innskudd og gjeld til kunder	2 340 893		623 900				1 716 993
Obligasjonsgjeld	269 768			75 000	194 768		0
Ansvarlig lån	44 968				20 000	24968	0
Fondsobligasjoner	0						0
Øvrig gjeld	29 242						29 242
Egenkapital	269 208	0	0	0	0	0	269 208
Sum gjeld og egenkapital	2 954 313	0	623 900	75 000	214 768	24 968	2 015 677
Netto likv. eksponering på balansen	0	211 712	-588 157	101 950	418 407	1 635 754	-1 779 666

TABELL: BALANSE PER 31.12.2015 FORDELT PÅ RESTLØPETID

NOK 1000	Sum	Inntil 1 mnd	1mnd - 3 mnd	3 mnd - 1 år	1-5 år	Over 5 år	Uten rest løpetid
Eiendeler:							
Kontanter og fordringer på sentralbanken	64 553	64 553					
Utlån til og fordring på kredittinstitusjoner	59 130	59 130					
Utlån til og fordring på kunder	2 201 984	179 372	26 850	96 139	456 325	1 456 635	-13 337
Obligasjoner og sertifikater	228 424		28 996	19 993	179 435		
Aksjer	105 588						105 588
Øvrige eiendeler	21 651						21 651
Sum eiendeler	2 681 330	303 055	55 846	116 132	635 760	1 456 635	113 902
Gjeld:							
Gjeld til kredittinstitusjoner	156						156
Innskudd og gjeld til kunder	2 083 483		565 639				1 517 844
Obligasjonsgjeld	275 725			76 000	199 728		
Ansvarlig lån	24 964				24 964		
Fondsobligasjoner	20 000				20 000		
Øvrig gjeld	21 051						21 051
Egenkapital	255 923	0	0	0	0	0	255 923
Sum gjeld og egenkapital	2 681 305	0	565 639	76 000	244 692	0	1 794 974
Netto likv. eksponering på balansen	0	303 055	-509 793	40 132	391 068	1 456 635	-1 681 072

4.6 Organisasjon

Per første halvår 2016 har Banken 30 ansatte, fordelt på 27,1 årsverk. Ved sist årsskifte hadde Banken 30 fast Ansatte fordelt på 29,6 årsverk. Dette er en nedgang fra 32 Ansatte fordelt på 30,6 årsverk i 2014.

Samlet sykefravær i 2015 var 6,5 prosent, mot 4,1 prosent i 2014. Pr 30.06.16 var samlet sykefravær 4,8 %. Arbeidsmiljøet er godt, noe bankens årlige medarbeiderundersøkelse viser.

Gjennomføring av Bankens strategi er avhengig av den kollektive innsatsen til Bankens høyt kvalifiserte arbeidstakere på alle nivå. Det er konkurranse om de beste medarbeiderne innen finansiell sektor, men også blant bedrifter utenfor finansbransjen. Dersom Banken ikke er i stand til å beholde og tiltrekke seg tilstrekkelig personell med riktig kompetanse kan dette få negative konsekvenser for Bankens virksomhet. Videre kan tap av nøkkelpersonell og Ledelse ha en vesentlig negativ innvirkning på Bankens virksomhet, strategi, finansielle situasjon og driftsresultat.

4.7 Fremtidig utvikling

Det etablerte næringslivet i bankens lokalområde har i 2015 og så langt i 2016 hatt en relativ god utvikling. Vi forventer at fremtidig utvikling i lokalt næringsliv vil variere men at det totalt sett vil utvikle seg positivt. Notodden og omegn har de senere årene hatt en positiv utvikling som bostedskommune. God kommunikasjon inn til Kongsberg og Oslo gjør at det er attraktivt å bo her. OBOS og det lokale boligbyggelaget har under planlegging flere større utbygginger rettet mot privat boligbygging. Ved at en kan inkludere et ganske stort arbeidsmarkedsområde gjør det oss mindre sårbare. Det er forventet generell god privatøkonomi for personer i vårt distrikt og fortsatt lav rente. Dette til sammen er positivt for våre kunders betjeningsevne.

Vår forretningside slår fast at vi skal være en lokalbank som tilbyr våre kunder både moderne digitale bankløsninger og helhetlig personlig kunderådgivning. Kunden kan velge å benytte seg av gode digitale løsninger eller menneskelig kontakt med rådgiver. Dette har gitt oss en strøm av nye lokale kunder som har medført en særdeles god innskudds- og utlånsvekst. Vi forventer at den positive utviklingen vil fortsette, om i noe mindre grad enn siste 12 måneder.

Det forventes økte inntekter i siste halvdel av 2016 og i 2017 som en følge av økt forretningsvolum. Banken forventer en kostnadsvekst også i 2016, men banken skal bli mer kostnadseffektiv ved at banken i 2016, men med hovedvekt på 2017 vil ta i bruk nye digitale systemer med brukervennlige og tilgjengelige tjenester for våre kunder og rådgiver.

Banken forventer at misligholdet vil ligge lavt også i 2016 og at eventuelle tap vil være moderate. Tap og mislighold har de siste årene vært på et lavt nivå mens det i de kommende årene kan forventes å ligge på et noe høyere nivå.

Styret vil arbeide for at Hjartdal og Gransherad Sparebank fortsatt skal være en god og solid lokalbank. Sentrale fokusområder i 2017 vil være bedret lønnsomhet, kostnadseffektivitet, virksomhetsstyring og kvalitet i alle ledd.

5 Organisasjon og Ledelse

5.1 Organisasjon

Organisasjonsstrukturen i Banken er som vist nedenfor (før Emisjonen):

5.2 Forstanderskapet

I Forstanderskapsmøte 28. september 2016 ble det vedtatt enkelte endringer i sammensetningen av Forstanderskapet som følge av førstegangsutstedelse av Egenkapitalbevis. Forstanderskapets sammensetning (før og etter etablering av Egenkapitalbevis) er gjengitt i tabellen nedenfor:

TABELL: REPRESENTASJON I FORSTANDERSKAPET

	Før etableringen av Egenkapitalbevis				Etter etableringen av Egenkapitalbevis			
	Medlemmer		Varamedlemmer		Medlemmer		Varamedlemmer	
	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Kommunevalgte	5	31 %	3	30 %	2	13 %	2	20 %
Innskytervalgte	8	50 %	4	40 %	6	38 %	2	20 %
Valgt av ansatte	3	19 %	3	30 %	4	25 %	4	40 %
Egenkapitalbeviseierne	0	0 %	0	0 %	4	25 %	2	20 %
TOTALT	16	100 %	10	100 %	16	100 %	10	100 %

Forstanderskapet er Bankens øverste organ. Per prospektdato har Forstanderskapet representanter fra innskyterne, kommunen og de Ansatte. Forstanderskapet fastsetter Bankens vedtekter, vedtar Bankens regnskap og disponerer Bankens overskudd, velger Styre og valgkomite.

Forstanderskapets ordinære årsmøte avvikles normalt i februar. Innkalling med fullstendig saksliste sendes til Forstanderskapets medlemmer. Fristen for innkalling til forstanderskapsmøte er 14 dager. Et ekstraordinært

Forstanderskapsmøte kan avholdes når lederen finner det nødvendig eller Styret, eller minst en tredjedel av Forstanderskapets medlemmer krever det. Innkalling til ekstraordinært Forstanderskapsmøte kan skje med tre dagers frist.

Egenkapitalbeviseierne vil velge representanter til Forstanderskapet etter gjennomføring av Emisjonen.

Egenkapitalbeviseiernes valgmøte vil skje så snart den endelige tildelingen av Egenkapitalbevis er klar. Innkallingen med fullstendig saksliste sendes per post til hver enkelt Egenkapitalbeviseier. Egenkapitalbeviseiere som ønsker å delta på valgmøtet eller la seg representere, må sende skriftlig beskjed om dette til Banken innen en på innkallingen nærmere angitt frist.

Forstanderskapets sammensetning per prospektdato er gjengitt nedenfor.

TABELL: BANKENS FORSTANDERSKAP PER PROSPEKTDATO

Valgt av innskyterne:	Kommunevalgte	Valgt av ansatte
Medlem	Medlem	Medlem
Harald K Nisi	Camilla Djupedal Krosshus	Kristin Innvær Wåle
Inger Øya Grøgaard	Audun Dølen	Anita Tørre
Harald Særsland	Sverre Haugan	Terje Hegna
Tore Gunnar Bratsberg	Signe Øya Bekkhus	
Mona Gundersen	Gry Fuglestveit Bløchlinger	
Joar Lofthus		
Aud Hegna Finnekåsa		
Anne Karin Bakka Hagen		
Varamedlem	Varamedlem	Varamedlem
Tom Inge Bøen	Ottar Særsland	Anne Tone Larsen
Signe Mosebø	Kari Beate Hovde	Reidun Hagen
Jon Bondal	Torgeir Fossli	Linda Velta
Trond Bakken		

Forretningsadressen til samtlige medlemmer av Forstanderskapet er Hjartdal og Gransherad Sparebank, Saulandsvegen 418, 3692 Sauland.

Samlet godtgjørelse til Forstanderskapet utgjorde i 2015 NOK 28 000, av dette mottok forstanderskapslederen NOK 14 000

TABELL: LÅN TIL FORSTANDERSKAPETS MEDLEMMER PER 30.06.2016

NOK 1000	Lånebeløp/ramme	Vilkår (%)	Seneste innfrielse
Forstanderskapets leder	657	2,25	05.05.2021
Resterende medlemmer	19 906	1,25 - 15,65	-
Totale utlån til Forstanderskapet	20 563		

Lån til forstanderskapets medlemmer utgjorde per 30. juni 2016 NOK 20,6 millioner. Lånene er gitt på ordinære vilkår, med unntak av lån gitt til forstandere valgt av de ansatte som har ansattevilkår.

Bankens Forstanderskap er omhandlet i vedtektenes kapittel 3. Forstanderskapets kompetanse og valg til Bankens Forstanderskap er for øvrig omhandlet i Finansforetaksloven kapittel 8, samt forskrift om ansattes rett til representasjon i sparebankenes og forretningsbankenes styrende organer og forskrift om egenkapitalbeviseiernes valg. Disse forskriftene er imidlertid foreslått opphevet av Finanstilsynet, men vesentlige regler om valg er foreslått videreført i en egen samleforskrift til Finansforetaksloven.

Ingen i forstanderskapet deltar som garantist.

5.3 Valgkomite

Per første halvår 2016 er følgende valgt som bankens valgkomite. Forstanderskapet velger en valgkomite blant forstanderskapets medlemmer. Komiteen skal bestå av 4 medlemmer og ha representanter fra alle grupper som er representert i forstanderskapet.

Valget gjelder for 2 år om gangen. Ingen kan sitte samlet mer enn 6 år i valgkomiteen.
Valgkomiteen skal forberede valg av leder og nestleder i forstanderskapet, leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer av styret unntatt ansattes representanter, og medlemmer av valgkomiteen. For styremedlem med varamedlem som velges blant de ansatte, avgir bare representanten for de ansatte i valgkomiteen innstilling.

Valgkomiteens innstilling skal begrunnes.

Valgkomiteen for forstanderskapet, jfr. § 5-1, forbereder også valg av forstanderskapets innskytervalgte medlemmer med varamedlemmer.

TABELL: BANKENS VALGKOMITE PER PROSPEKTDATO

Medlem	1. gang valgt	På valg
Anne Karin Bakka Hagen	2013	2017
Mona Gundersen	2014	2018
Harald Særsland	2010	2017
Aud Hegna Finnekåsa	2014	2018
Kristin Innvær Wåle	2015	2018

Når Eierandelskapitalen er registrert skal Egenkapitalbeviseierne velge en egen valgkomite. Egenkapitalbeviseierne velger på egenkapitalbeviseiermøtet en valgkomité som skal ha 3 medlemmer og 3 varamedlemmer. Bestemmelsen i § 5-1 om valgperiode og funksjonstid gjelder tilsvarende.

Valgkomiteen skal forberede egenkapitalbeviseiernes valg av forstanderskapsmedlemmer med varamedlemmer, samt valg av medlemmer og varamedlemmer til valgkomiteen for egenkapitalbeviseiernes valg.

5.4 Styret

Styret er Forstanderskapets organ for å lede og utøve den strategiske og operative driften av Banken. Styret har per første halvår 2016 avholdt 6 styremøter og behandlet 59 saker. I 2015 ble det avholdt 11 styremøter og behandlet 86 saker. Et av møtene var fellesmøte mellom styret og revisor. Møtene skjer etter fastsatt årsplan.

Styret har i 2015 vektlagt arbeidet med risikostyring, intern kontroll, strategi og strategioppfølging. Styret har vurdert at rammer og fullmakter er tilpasset bankens virksomhet og risikoprofil. Styret mottar månedlige regnskapsrapporter og kvartalsvise statusrapporter for de ulike risikoområdene i banken. Styret vurderer risikobildet mot vedtatte mål og rammer. I første halvår 2016 har styret lagt særlig vekt på bankens

kapitalsituasjon gitt Bankens vekstambisjoner, og har således avholdt flere styremøter for å drøfte og beslutte etablering av eierandelskapital og utstedelse av Egenkapitalbevis

Risiko- og revisjonsutvalget i Banken er et eget underutvalg av styret. Utvalget består av 3 styremedlemmer. Risiko- og revisjonsutvalgets viktigste oppgaver er oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen, overvåke systemene for risikostyring og internkontroll, ha løpende kontakt med bankens valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet, samt vurdere å overvåke revisors uavhengighet.

Revisor har i 2015 deltatt i møte med styret uten bankens administrasjon til stede og i fellesmøte mellom styret og revisor.

Per Prospektets dato er følgende medlemmer av Styret i Hjartdal og Gransherad Sparebank:

TABELL: STYRET

Navn	Styreposisjon	Første gang valgt	Valgt til
Torunn Hovde Kaasa	Leder	2003	2017
Godtfred Særsland	Nestleder	2004	2018
Åsmund Groven	Styremedlem	2009	2017
Reidun Finkenhagen	Styremedlem	2015	2017
Torjus Folsland Bolkesjø	Styremedlem	2012	2018
Trine Hvitås	Styremedlem	2015	2017

Styremedlemmenes bakgrunn, eksisterende og tidligere tillitsverv per prospektdato er gjengitt nedenfor.

TABELL: STYRET PER PROSPEKTDATO

Styremedlem	Erfaringsbakgrunn, nåværende og tidligere tillitsverv			Periode
Torunn Hovde Kaasa Bosatt i Tuddal f. 1956	Torunn jobber i dag som folkehelsekoordinator og flyktningkonsulent i Hjartdal kommune. Tidligere har hun vært ordfører i Hjartdal kommune og har erfaringer fra samfunnsplanlegging, utviklings- og strategiarbeid, entreprenørskap og coaching.			
	Nåværende tillitsverv	Styrets leder	Hjartdal og Gransherad Sparebank	2008-dd
		Styremedlem	Bondal Bygdetun	2016-dd
		Styremedlem	Tilla og Oles Legat	2016-dd
		Styremedlem	Stiftinga Foldsæ Utdanningssenter	2016-dd
		Styremedlem	Flugonvegen og Hovdemarken Veglag	2015-dd
		Styremedlem	Hageviken Hytteutleie, Elite Coaching Torunn Hovde Kaasa	2002-dd
	Tidligere tillitsverv	Styrets leder	Telemark Bygdekvinnelag	-2016
		Styremedlem	Dyrsku'n Arrangement AS	-2015
		Styremedlem	Seljordutstillinga Dyrsku'n	-2015
		Vara til representantskapet	Norges Bank	-2015
		Styremedlem	Rebekkaloge nr 48 Duen	-2014
		Styremedlem	Tuddal Utvikling	-2012
		Styremedlem	Foldsæ AS	-2011
		Styreleder	Rehabiliteringssenteret Air AS	-2010
		Styremedlem	Tuddal Utvikling	-2010

		Nestleder	Hjartdal og Gransherad Sparebank	-2008
Godtfred Særsland Bosatt i Sauland f. 1970	Godtfred har sittet i styret til Hjartdal og Gransherad Sparebank siden 2004. Jobber i dag som rektor ved Seljord Folkehøgskule og har tidligere vært skoleleder i Seljord kommune i 16 år.			
	Nåværende tillitsverv	Nestleder	Hjartdal og Gransherad Sparebank	2008-dd
		Styremedlem	Sauland Idrettslag	2011-dd
		Styremedlem	Seljord Folkehøgskule	2016-dd
	Tidligere tillitsverv	Styremedlem	Sauland Idrettslag	-2011
		Styremedlem	Hjartdal og Gransherad Sparebank	-2008
Åsmund Groven Bosatt i Kongsberg f. 1951	Åsmund er utdannet siviløkonom. Han har 10 års erfaring fra økonomistyring innfor industri (Siemens AS) og 7 års erfaring fra ledende økonomistillinger innfor forsikring og finans (Gjensidige og Realkreditt). Han har jobbet til sammen 19 år med forretningsutvikling, de siste 8 årene i Kongsberggruppen.			
	Nåværende tillitsverv	Styrets leder	Notodden Energi Holding AS	2016-dd
		Styremedlem	Hjartdal og Gransherad Sparebank	2009-dd
		Innehaver	Åsmund Groven	1996-dd
	Tidligere tillitsverv	Styremedlem	NOW AS	-2015
		Styrets leder	Kongsberg Skisenter AS	-2015
		Styremedlem	Itum AS	-2014
		Styrets leder	Kongsberg Skisenter Hytter AS	-2014
		Styrets leder	Knutehytta AS	-2014
		Styrets leder	Skisenterdrift AS	-2014
		Styrets leder	Oslo Skisenter AS	-2013
		Kontaktperson	Vannfronten Eiendom AS	-2010
		Styremedlem	Stiftelsen Notodden blues festival	-2010
		Daglig leder	Notodden utvikling AS	-2009
		Styrets leder	Kreativ i Notodden AS	-2008
		Styrets leder	Høgås Teknologipark AS	-2008
Reidun Finkenhagen Bosatt i Hjartdal f. 1960	Reidun har jobbet 24 år i Hjartdal kommune, de siste 6 årene i økonomiavdelingen og har hatt fagansvar for kommuneregnskapet siden 2013. Tidligere har hun jobbet som kasserer i Hjartdal Sparebank.			
	Nåværende tillitsverv	Styremedlem	Hjartdal og Gransherad Sparebank	2015-dd
		Varamedlem	Hjartdal Elverk AS	2015-dd
	Tidligere tillitsverv	Leder byggekomite, Bergtun	Hjartdal idrettslag	-2010
		Leder forstanderskap	Hjartdal og Gransherad sparebank	-2010
		Medlem forstanderskap	Hjartdal og Gransherad sparebank	-2008
Torjus Folsland Bolkesjø	Jobber i dag som professor ved Norges Miljø- og Biovitenskaplige Universitet og senioranalytiker i Thomson Reuters. Har tidligere jobbet som senioranalytiker i Point			

Bosatt i Gransherad f. 1975	Carbon og forsker ved Universitetet for Miljø- og Biovitenskap.			
	Nåværende tillitsverv	Styremedlem	Hjartdal og Gransherad Sparebank	2012-dd
		Innehaver	Torjus Folsland Boljesjø	2011-dd
	Tidligere tillitsverv			
Trine Hardang Hvitås Bosatt på Nordagutu f. 1976	Jobbet i HjartdalBanken siden 2014. Tidligere jobbet for Sparebanken Telemark fra 2007, Autorisert finansiell rådgiver (AFR), autorisert forsikrings rådgiver bedrift og godkjent skadeforsikringsrådgiver (GOS)			
	Nåværende tillitsverv	Styremedlem	Hjartdal og Gransherad Sparebank	2015-dd
		Styremedlem	Nordagutu Speidergruppe	2005-dd
	Tidligere tillitsverv	Styremedlem	Nordagutu Sambruksanlegg SA	-2009

Forretningsadressen til samtlige Styremedlemmer er Hjartdal og Gransherad Sparebank, Saulandsvegen 418, 3692 Sauland.

Ingen i styret deltar som garantist

TABELL: GODTGJØRELSER TIL STYRET

Navn	Styreposisjon	2013 (NOK 1000)	2014 (NOK 1000)	2015 (NOK 1000)
Torunn Hovde Kaasa	Leder	77	77	77
Godtfred Særsland	Nestleder	60	*60*	*60*
Åsmund Groven	Styremedlem	65	65	65
Reidun Finkenhagen*	Styremedlem	N/A	N/A	54
Torjus Folsland Bolkesjø	Styremedlem	60	60	60
Trine Hvitås*	Styremedlem	N/A	N/A	50
Sum		262	262	366

**Nytt styremedlem fra 2015*

Lån til Styrets medlemmer utgjorde per 30. juni 2016 NOK 4,6 millioner. Utlån til styret er på ordinære vilkår, med unntak av de ansattes representant i styret.

TABELL: UTLÅN OG GARANTIER TIL BANKENS STYRE PER 30.06.2015

NOK 1000	Styreposisjon	Lånebeløp/ramme	Vilkår	Seneste innfrielse
Torunn Hovde Kaasa	Leder	715	3,1	03.10.2041
Godtfred Særsland	Nestleder	-		
Åsmund Groven	Styremedlem	-		
Reidun Finkenhagen	Styremedlem	942	2,8	31.12.2025
Torjus Folsland Bolkesjø	Styremedlem	-		
Trine Hvitås	Styremedlem	2 000	1,25	01.02.2044
		915	2,45	15.01.2032

Valg, sammensetning og funksjonsområde for Bankens Styre er omhandlet i vedtektenes kapittel 5 og Finansforetaksloven kapittel 8.

Risiko- og revisjonsutvalg
Regler om risiko- og revisjonsutvalg følger av Finansforetaksloven § 8-17 flg. Det følger av Finansforetaksloven § 8-20 (3) at med mindre Finanstilsynet ved enkeltvedtak bestemmer noe annet, kan det fastsettes i sparebankens vedtekter at det samlede styret skal fungere som revisjonsutvalg. I Banken utgjør 3 styremedlemmer risiko- og revisjonsutvalget.

Bankes risiko- og revisjonsutvalget skal blant annet:

- overvåke og vurdere systemene for intern kontroll og risikostyring
- forberede Styrets behandling av risikostyring, risikokontroll og risikorapportering
- forberede Styrets behandling av Bankens kapitalbehov, kapitalmål og kapitalplan
- forberede Styrets oppfølgning av regnskapsrapporteringsprosessen
- ha løpende kontakt med Bankens valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet og eventuelle anmerkninger fra revisor
- overvåke og vurdere revisors uavhengighet, herunder særlig i hvilken grad andre tjenester enn revisjon som er levert av revisor eller revisjonsselskapet utgjør en trussel mot uavhengigheten

Minst ett av medlemmene i risiko- og revisjonsutvalget skal være uavhengig av virksomheten og ha kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon.

5.5 Ledelsen

Banksjef har den daglige ledelse av Banken. Banksjef rapporterer direkte til Styret, og har det overordnede ansvaret for alle avdelingslederne.

Sammensetningen av Bankens ledergruppe per prospektdato er gjengitt nedenfor.

TABELL: LEDELSE

Navn	Stilling	Tiltredelse	Forretningsadresse
Åse Kjersti Øverdal	Banksjef	2012 (2016 som banksjef)	Hjartdal og Gransherad Sparebank, 3692 Sauland
Rune W. Zeylon	Assisterende banksjef	1997	Hjartdal og Gransherad Sparebank, 3674 Notodden
Terje Hegna	Leder bedriftsavdelingen	2002	Hjartdal og Gransherad Sparebank, 3674 Notodden
Bernhard Hallingstad	Avdelingsbanksjef	2006	Hjartdal og Gransherad Sparebank, 3611 Kongsberg
Ingebjørg Darrud	Avdelingsleder PM Sauland	1998	Hjartdal og Gransherad Sparebank, 3692 Sauland
Kristin Innvær Wåle	IT- og markedsansvarlig	2014	Hjartdal og Gransherad Sparebank, 3692 Sauland
Elisabeth Tveitan	Avdelingsleder forsikring	2014	Hjartdal og Gransherad Sparebank, 3674 Notodden

Erfaringsbakgrunn for Bankens ledergruppe er gjengitt nedenfor.

TABELL: LEDELSEN PER PROSPEKTDATO

Ledelsen	Erfaringsbakgrunn, nåværende og tidligere tillitsverv
Åse Kjersti Øverdal	Tidligere har Åse jobbet som Ass. Banksjef i Tinn Sparebank.
Bosatt i Tinn Austbygd	Hun har over 20 års erfaring som leder og 30 års erfaring fra bank.
f. 1964	

	Nåværende tillitsverv	Banksjef	Hjartdal og Gransherad Sparebank	2016-dd
		Daglig leder	Rallarparken Eiendom AS	2016-dd
		Styrets leder	Rallarparken Eiendom AS	2016-dd
		Varamedlem	Atrå Barn & fritid As	2010-dd
		Varamedlem	Viken Eiendomsmegling AS	2016-dd
	Tidligere tillitsverv	Styremedlem	Øst-Telemark Næringsforum	-2016
		Styremedlem	Bøen Skulekorps	-2016
		Varamedlem	Viken Eiendomsmegling AS	-2012
Rune W. Zeylon Bosatt i Bø i Telemark f. 1957	Ansatt i Hjartdal og Gransherad Sparebank i 1997, og etablerte avdelingen på Notodden Tidligere har Rune jobbet som avd. banksjef i Fokus Bank. Han har 38 års erfaring som leder innenfor bank og finans.			
	Nåværende tillitsverv	Styremedlem	Viken Eiendomsmegling AS	2012-dd
		Styremedlem	Lions Club Bø	2014-dd
	Tidligere tillitsverv	Varamedlem	Viken Eiendomsmegling AS	-2011
		Styremedlem	Notodden i Sentrum AS	-2011
Terje Hegna Bosatt i Notodden f. 1960	Tidligere har Terje bl.a. jobbet som salgsleder og investeringsrådgiver i DNB. Han har 34 års erfaring innenfor bank og finans.			
	Nåværende tillitsverv	Styremedlem	Notodden Utvikling AS	2014-dd
		Styremedlem	Notodden Fotballklubb	2011-dd
		Medlem forstanderskap	Hjartdal og Gransherad Sparebank	2008-dd
Bernhard Hallingstad Bosatt i Kongsberg f. 1962	Ansatt i Hjartdal og Gransherad Sparebank i 2006, og etablerte avdelingen på Kongsberg. Tidligere har Bernhard jobbet i DNB innenfor næringslivsområdet og som leder for investeringssenteret. Han har 30 års erfaring innenfor bank og finans.			
	Nåværende tillitsverv	Styremedlem	IL Bever'n skiskyttergruppe	2013-dd
Ingebjørg Darrud Bosatt i Tuddal f. 1969	Tidligere erfaring innenfor salg. Har 18 års erfaring fra bank og er Autorisert Finansiell Rådgiver (AFR)			
	Nåværende tillitsverv	Kontaktperson	Tilla og Oles Legat	2009-dd
		Styrets leder	Tilla og Oles Legat	2016-dd
		Styrets leder	Hjartdal Elektro AS	2015-dd
		Styremedlem	Tuddal Idrettslag	2016-dd
Kristin Innvær Wåle Bosatt i Sauland f. 1971	Tidligere har Kristin bl.a. jobbet innenfor salg og marked i Microsoft og med organisasjonsutvikling i kommunal sektor.			
	Nåværende tillitsverv	Styremedlem	Øst Telemark Næringsforum	2014-dd
	Tidligere styreverv	Styreleder	Notodden Boligbyggelag	-2014
		Styreleder	Nobo Utbygging AS	-2014
		Styreleder	Hjartdal Elektro AS	-2014
		Styreleder	Hjartdal Borettslag	-2014
		Styremedlem	Notodden Boligbyggelag	-2012
		Medlem forstanderskap	Hjartdal og Gransherad Sparebank	-2014

Elisabeth Tveitan Bosatt i Notodden f. 1961	Tidligere har Elisabeth bl.a. jobbet i salgsdirektør i Gjensidige og som avd. banksjef i Sparebank 1 Telemark. Har 30 års erfaring innenfor bank og forsikring.

Nåværende tillitsverv	Styremedlem	Idea Kompetanse AS	2005-dd
Tidligere tillitsverv	Styremedlem	Øst-Telemark Næringsforum	-2014
	Styremedlem	Notodden Fotballklubb	-2011

Lån til Bankens ledergruppe utgjør per 30. juni 2016 NOK 16,5 millioner, hvorav NOK 1,6 millioner er til banksjef.

TABELL: UTLÅN OG GARANTIER TIL BANKENS LEDERGRUPPE PER 30.06.2015

NOK 1000	Stilling	Lånebeløp/ramme	Vilkår	Seneste innfrielse
Åse Kjersti Øverdal	Banksjef	1 600	1,25	10.06.2043
Rune W. Zeylon	Assisterende banksjef	2 000	1,25	01.05.2043
Terje Hegna	Leder bedriftsavdelingen	1 000	1,25	01.07.2044
		943	1,25	20.01.2040
		967	1,25	20.09.2023
Bernhard Hallingstad	Avdelingsbanksjef	3 000	1,25	01.06.2046
Ingebjørg Darrud	Avdelingsleder PM Sauland	2 000	1,25	01.05.2040
Kristin Innvær Wåle	IT- og markedsansvarlig	1 470	1,25	01.12.2044
		387	1,25	25.12.2035
Elisabeth Tveitan	Avdelingsleder forsikring	2 000	1,25	03.04.2044

Samlet lønn og andre godtgjørelser til banksjef (eksklusiv pensjon) var i 2015 på NOK 0,8 millioner. Samlet lønn og andre godtgjørelser (eksklusiv pensjon) til øvrig ledergruppe i 2015 var på NOK 5,2 millioner. Se tabell nedenfor. Åse Kjersti Øverdal var i perioden frem til tiltredelse som Banksjef ansatt som Risk - og compliance ansvarlig i Banken. Avtalt lønn for 2016 er kr 950.000.

TABELL: SAMLET GODTGJØRELSE TIL BANKENS LEDERGRUPPE

Navn	Stilling	2013 (NOK 1000)		2014 (NOK 1000)		2015 (NOK 1000)	
		Lønn	Pensjon	Lønn	Pensjon	Lønn	Pensjon
Åse Kjersti Øverdal	Banksjef	685	50	763	42	800	54
Rune W. Zeylon	Assisterende banksjef	771	151	807	150	911	114
Terje Hegna	Leder bedriftsavdelingen	744	132	801	196	886	119
Bernhard Hallingstad	Avdelingsbanksjef	657	69	680	82	740	73
Ingebjørg Darrud	Avdelingsleder PM Sauland	596	64	633	89	688	76
Kristin Innvær Wåle	IT- og markedsansvarlig	N/A	N/A	433	22	667	38
Elisabeth Tveitan	Avdelingsleder forsikring	N/A	N/A	601	37	780	53
SUM		3 453	492	4 717	557	5 472	464

Ingen av ledergruppens medlemmer eller andre Ansatte i Banken har avtaler om etterlønn dersom de mottar oppsigelse fra banken.

Ingen i bankens ledergruppe deltar som garantister.

5.6 Interessekonflikter

Banken bekrefter at det ikke foreligger interessekonflikter mellom de forpliktelser medlemmer av Ledelsen, Styret eller Forstanderskapet har overfor Banken og deres private interesse og/eller andre forpliktelser. En interessekonflikt kan oppstå dersom en Ansatt eller tillitsmann søker om opptak av lån eller forhandler om inngåelse av andre typer avtaler med Banken. I slike situasjoner vil den Ansatte eller tillitsmannen fratre ved behandlingen i relevant selskapsorgan eller avdeling i Banken av den aktuelle lånesøknad eller avtale. Banken håndhever følgelig habilitetsregler som sikrer at interessekonflikter ikke oppstår.

Det foreligger per prospektets dato ingen kontrakter mellom medlemmer av Ledelsen, eller Styret og Banken eller Bankens datterselskap som fastsetter ytelser ved avslutning av ansettelsesforholdet.

Det foreligger ikke og har ikke foreligget avtaler eller annen forståelse med kunder eller leverandører om ansettelse av disse i Bankens ledergruppe, Styre eller andre av Bankens organer. Det er ikke bindingstid eller eierbegrensninger på Egenkapitalbevis som i forbindelse med Emisjonen blir tilhørende Ansatte og Bankens tillitsvalgte.

5.7 Eierstyring og selskapsledelse

Banken følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse sist oppdatert 23. oktober 2012. Det er ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleves i Hjartdal og Gransherad Sparebank. Eierstyring og selskapsledelse bygger videre på Finanstilsynets modul for overordnet styring og kontroll som reflekterer prinsipper fra European Banking Authority (EBA). Prinsipper og policyer som legges til grunn skal sikre at virksomhetsstyringen skal være tilpasset Bankens kompleksitet og risikoprofil. Dette skal sikre forsvarlig formuesforvaltning over tid og at Bankens ulike interessegrupper ivaretas på en tilfredsstillende måte.

I 2015 ble det avholdt 1114 styremøter. Oppfølging av drift, strategi, risiko, kapitalstyring, marked og rammebetingelser er Styrets fokusområder. Styret har utarbeidet egen årsplan for sitt arbeid. Styret gjennomfører årlig egenevaluering av sitt arbeid, og denne legger grunnlaget for videreutvikling av Styrets kompetanse og arbeid.

5.8 Antall Ansatte

Per 31. desember 2015 hadde Hjartdal og Gransherad Sparebank 30 fast Ansatte fordelt på 29,6 årsverk. Tabellen nedenfor viser utviklingen i perioden fra 2013 til og med 2015 for antall fast Ansatte.

TABELL: UTVIKLING I ANTALL ANSATTE

Kontor	2013	2014	2015	1H 2016
Antall ansatte	31	32	30	30
Antall årsverk	29,1	30,6	29,6	27,1

5.9 Vandel

Med unntak av styremedlem Åsmund Groven, som var styremedlem i NOW AS som gikk konkurs 13.10.2014, har ingen av Forstanderskapets medlemmer, Styrets medlemmer, medlemmer av Ledelsen, medlemmer av interne komiteer og utvalg ("Medlemmene") eller selskaper som Medlemmene har hatt tilknytning til siste 5 år har vært underlagt konkurser, bobehandlinger eller avviklinger de siste 5 år.

Ingen av Medlemmene har de siste 5 år blitt tiltalt eller domfelt for økonomisk kriminalitet eller fått forvaltningsrettslige anklager og sanksjoner (herunder sanksjoner fra bransjeorganer), eller blitt fradømt retten

til å delta som medlem av en utsteders styre, ledelse eller tilsynsorgan, eller til å fungere som leder av en utsteder.

6 Eierandelskapital og investorpolitikk

6.1 Eierandelskapitalen i Banken

Hjartdal og Gransherad Sparebank har per prospektdato ikke etablert eierandelskapital. Det er ingen utestående opsjoner, warrants, konvertible lån eller andre instrumenter som gir rett til å kreve utstedt Egenkapitalbevis i Banken.

Etter Emisjonen som er beskrevet i Prospektet vil Bankens eierandelskapital utgjøre NOK 30 - 40 millioner, fordelt på 300 000 – 400 000 Egenkapitalbevis hvert pålydende NOK 100.

Bankens Egenkapitalbevis vil bli registrert i VPS med verdipapirnummer NO 001 0776487. Kontofører er DNB Bank ASA. Egenkapitalbevisene vil være utstedt i henhold til norsk lov.

6.2 Egenkapitalbeviseiernes rettigheter

Rettighetene for Egenkapitalbeviseiere i Hjartdal og Gransherad Sparebank følger reglene i Finansforetaksloven, Egenkapitalbevisforskriften og ved henvisninger til Allmennaksjeloven.

Banken har gjennom vedtektene ikke foretatt begrensninger i den allmenne stemmeretten. Hvert Egenkapitalbevis gir, som normalt for sparebanker, således én stemme på egenkapitalbeviseiernes valgmøter, men ingen stemmerett i forstanderskapet.

Endring av Bankens vedtekter kan vedtas av Forstanderskapet. Vedtaket er gyldig når minst to tredjedeler av de som er til stede, og minst halvparten av alle medlemmer stemmer for det.

Egenkapitalbeviseiernes valgmøte vil avvikles innen utgangen av 2016. Innkallingen med fullstendig saksliste sendes per post til hver enkelt Egenkapitalbeviseier. Egenkapitalbeviseiere som ønsker å delta på valgmøtet eller la seg representere, må sende skriftlig beskjed om dette til Banken innen en på innkallingen nærmere angitt frist.

Utover Finansforetakslovens regler om eier- og stemmerettsbegrensninger er ikke Banken underlagt særskilte bestemmelser som begrenser eller kan begrense Egenkapitalbevisenes frie omsettelighet. Bankens vedtekter inneholder heller ikke særlige bestemmelser som kan tenkes å forsinke, utsette eller hindre at Egenkapitalbeviseierne får innflytelse i Banken.

I henhold til Finansforetaksloven § 10-10 om utstedelse av Egenkapitalbevis og forhøyelse av eierandelskapitalen har Egenkapitalbeviseierne fortrinnsrett til de nye Egenkapitalbevisene i samme forhold som de fra før eier Egenkapitalbevis i banken. Allmennaksjelovens § 10-5 gjelder tilsvarende.

Egenkapitalbeviseiernes rett til utbytte er beskrevet i kapittel 12.22 (”Utbytte”). Egenkapitalbevisene vil registreres i VPS, og Banken betaler utbytte direkte til kontofører, som forestår utbyttebetaling til Egenkapitalbeviseierne. Utbyttet utbetales i NOK til den norske bankkonto som er registrert i tilknytning til VPS-kontoen. For utbytte til Egenkapitalbeviseiere hjemmehørende i utlandet er utgangspunktet at utbyttet ilegges kildeskatt i Norge med en skattesats på 25 prosent. Ansvaret for å trekke kildeskatten påligger Banken, og skal trekkes ved utbetaling fra Banken. For informasjon om skattemessige forhold for utenlandske Egenkapitalbeviseiere vises til kapittel 8.4.

6.3 Informasjonspolitikk

Hjartdal og Gransherad Sparebank vil føre en åpen informasjonspolitikk med det formål å gi Egenkapitalbeviseierne og verdipapirmarkedet korrekt og relevant informasjon om Bankens økonomiske utvikling. Banken utarbeider kvartalsvise rapporter som blir offentliggjort. Banken plikter å sende årsrapporten til Egenkapitalbeviseierne. Egenkapitalbeviseiere skal ved senere emisjoner, som hovedregel, ha fortrinnsrett til

nytegning. Emisjonskursen skal søkes fastsatt slik at tegningsrettene får en rimelig verdi. Mulige rettede emisjoner bør skje til kurser som ikke fører til reduksjon i Egenkapitalbeviseiernes verdier på sikt.

6.4 Avkastning og utbyttepolitikk

Utbytte og avsetning til utjevningsfondet

Årets overskudd etter korrigering for overføringer til eller fra fond for vurderingsforskjeller, samt for avsetninger til fond for urealiserte gevinster og overføringer fra fond for urealiserte gevinster som tidligere er resultatført (samlet benevnt korrigert årsoverskudd) tilordnes eierandelskapitalen og grunnfondet etter forholdet mellom eierandelskapitalen med tillegg av overkursfondet og grunnfondskapitalen med tillegg av kompensasjonsfondet. Dersom det har skjedd egenkapitalendringer i løpet av inntektsåret, skal den nye egenkapitalen, ved beregning av brøken angitt ovenfor, vektes basert på gjenværende del av inntektsåret regnet fra innbetalingstidspunktet.

Årlig utbytte på Egenkapitalbevis kan utdeles fra årsoverskuddet i henhold til det fastsatte resultatregnskapet for siste regnskapsår. Det er Forstanderskapet som, etter forslag fra Styret, beslutter hvor stor del av årets overskudd som skal disponeres som utbyttemidler for året. Utbytte kan ikke settes høyere enn det som er forenlig med forsiktig og god forretningsskikk under tilbørlig hensyn til tap som måtte være inntruffet etter regnskapsårets avslutning, eller som må påregnes å ville inntreffe. Årets utbyttemidler fordeles mellom eierandelskapitalen og Sparebanken etter forholdet mellom eierandelskapitalen med tillegg av overkursfond og grunnfondskapitalen med tillegg av kompensasjonsfondet. Utbyttemidler tilordnet eierandelskapitalen utbetales som utbytte til eierne av Egenkapitalbevis. Den resterende del av overskuddet tilordnet eierandelskapital skal tilføres utjevningsfondet eller utgjøre annen eierandelskapital. Den del av det korrigerte overskuddet som tilordnes Banken tillegges grunnfondskapitalen. Det kan i vedtektene bestemmes at utbyttemidler kan benyttes til gaver til allmennyttige formål eller overføres til gavefondet.

Adgangen til å yte gaver til allmennyttige formål ble utvidet i 2009. Bakgrunnen for dette var å redusere den såkalte ”utvanningseffekten” av eierandelskapitalen. Av samme grunn fastsetter Finansforetaksloven at Banken ved disponeringen av utbyttemidler bør legge vekt på at forholdet mellom grunnfondskapitalen og eierandelskapitalen ikke endres vesentlig.

Finanstilsynet kan, når hensynet til institusjonens soliditet tilsier det, gi pålegg om ikke å dele ut utbytte eller om å dele ut mindre enn det som er foreslått av styret eller vedtatt av forstanderskapet. Styret skal gi melding til Finanstilsynet dersom det beslutter å fremme forslag om utdeling som innebærer at det samlede utbyttet i et enkelt år vil overstige halvparten av resultatet etter det godkjente resultatregnskapet for siste regnskapsår.
Midler i utjevningsfondet kan benyttes for å opprettholde utbytte på eierandelskapitalen, jf. Finansforetaksloven § 10-18. Utdeling av utbytte fra utjevningsfondet kan bare foretas når dette er forsvarlig ut fra egenkapitalsituasjonen i institusjonen. Utjevningsfondet kan også brukes til fondsemisjon. Den del av korrigert årsoverskudd som tilordnes eierandelskapitalen, og som ikke utdeles som utbytte til eierne av Egenkapitalbevis, skal tilføres utjevningsfondet eller utgjøre annen eierandelskapital. Utjevningsfondet teller som kjernekapital i relasjon til bestemmelsene om minste kapitaldekning.

Utbyttepolitikk og avvikling

Hjartdal og Gransherad Sparebank har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir en god og stabil avkastning på Bankens samlede egenkapital. Banken vil, gjennom sin eierpolitikk, bidra til at Egenkapitalbevisene framstår som et attraktivt og likvid finansielt instrument, som gir Egenkapitalbeviseierne konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning, og vil prioritere et markedsmessig kontantutbytte.

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom Egenkapitalbeviseierne og grunnfondet i samsvar med deres relative andel av Bankens egenkapital. Ved fastsettelse av størrelsen på kontantutbytte og gaver, vil det bli tatt hensyn til Bankens resultatutvikling, markedssituasjonen, stabilitet i utbytte samt behovet for egenkapital.
Dersom det i et enkelt år ikke er resultatmessig dekning for et konkurransedyktig utbytte, vil det likevel søkes utbetalt et konkurransedyktig utbytte ved overføring av nødvendige midler fra utjevningsfondet.

I henhold til vedtektene § 1-2 tredje ledd har verken stiftere eller andre rett til utbytte av virksomheten utover eventuell avkastning på Egenkapitalbevis.

Hjartdal og Gransherad Sparebank har per prospektdato ikke etablert eierandelskapital og har derfor ikke betalt utbytte hittil.

Ved en eventuell avvikling av Banken, skal den del av eierandelskapitalen og overkursfondet som er tilbake etter at alle kreditorer har fått fullt oppgjør, fordeles forholdsmessig mellom eierne av Egenkapitalbevis, jf. Finansforetaksloven § 10-20.

6.5 Regler om pliktig tilbud

Verdipapirhandellovens regler om tilbudsplikt kommer ikke til anvendelse på unoterte (eller børsnoterte) Egenkapitalbevis.

6.6 Regler om tvangsinnløsning av Egenkapitalbevis

Allmennaksjelovens regler om tvangsinnløsning får ikke tilsvarende anvendelse på Egenkapitalbevis.

6.7 Meldepliktige handler/overdragelser av Egenkapitalbevis

Verdipapirhandellovens kapittel 3 om primærinsideres meldeplikt og om flagging ved erverv av større aksjeposter gjelder tilsvarende for børsnoterte Egenkapitalbevis, men ikke for bankens unoterte Egenkapitalbevis.

7 Finansiell informasjon

7.1 Generelle regnskapsprinsipper

Generelt

Hjartdal og Gransherad Sparebanks årsregnskaper utarbeides i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

Utarbeidelse av konsernregnskap

Hjartdal og Gransherad Sparebank eier 100 % av datterselskapet Rallarparken Eiendom AS. Det er ikke utarbeidet konsernregnskap ettersom datterselskapet ikke har betydning for å bedømme konsernets stilling og resultat. I tillegg driver datterselskapet virksomhet som er vesentlig forskjellig fra virksomheten i Hjartdal og Gransherad Sparebank. Se også note 18 i årsregnskapet for 2015.

BRUK AV ESTIMATER

Ledelsen bruker estimater og forutsetninger som påvirker resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

PERIODISERING AV RENTER, PROVISJONER OG GEBYRER

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

INNTEKTSFØRING/KOSTNADSFØRING

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført ved anvendelse av effektiv rentemetode. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

VURDERING AV UTLÅN

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. I etterfølgende perioder vurderes utlån til amortisert kost ved anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalt avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene. Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

BEHANDLING AV ENGASJEMENTER SOM IKKE ER MISLIGHOLDT

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. Banken gjennomgår alle vesentlige bedriftsengasjement årlig, store og spesielt risikoutsatte engasjement vurderes kvartalsvis. Bankens system for risikoklassifisering ligger til grunn for gjennomgangen. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

BEHANDLING AV MISLIGHOLDTE ENGASJEMENTER

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 90 dager etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er inndekket som avtalt. Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

BEHANDLING AV KONSTATERTE TAP

Ved mislighold over 90 dager, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap og eventuelle individuelle nedskrivninger reverseres. Konstaterte tap overføres til langtidsovervåkning.

REVERSERING AV TIDLIGERE NEDSKREVNE ENGASJEMENTER

Reversering av tidligere nedskrevne engasjementer skal skje i den utstrekning tapspotensialet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

BEHANDLING AV NEDSKRIVNINGER PÅ GRUPPER AV UTLÅN

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens utlånsportefølje av lån som ikke er individuelt vurdert for nedskrivning. Det nye risikoklassifiseringssystemet er grunnlag for gruppenedskrivninger. Prosentvise tap i den enkelte risikoklasse er basert på historiske tap i Eika-bankene. I tillegg vurderes informasjon om negativ utvikling i sikkerhetsverdier eller grupper av debitors betalingsevne.

BEHANDLING AV INDIVIDUELLE NEDSKRIVNINGER

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

RAPPORTERING AV MISLIGHOLDTE LÅNEENGASJEMENT

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

OVERTATTE EIENDELER

Overtatte eiendeler beholdes inntil verdien kan realiseres ved salg. Eiendelene er nedskrevet til antatt salgsverdi. Eiendelene består av et næringsbygg, tre hytter og en tomt.

FINANSIELLE INSTRUMENTER FINANSIELLE DERIVATER

Banken benytter finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Slike avtaler omfatter rentebytteavtaler. Bankens finansielle derivater er definert som sikringsforretninger og effekten av disse blir vurdert i sammenheng med den sikrede post. Banken benytter ikke slike forretninger til spekulativ handel, men bare som del av bankens sikringsstrategi. Alle bankens derivatavtaler dekker også kravene til regnskapsmessig sikring. Siden alle finansielle derivater er klassifisert som sikringskontrakter, er de bokført til verdien ved inngåelsen, dvs. virkelig verdi lik null. Virkelig verdi på rapporteringstidspunktet er basert på verdianslag innhentet fra meglere og motparter. Virkelig verdi tilsvarer prisen en vil betale eller motta i markedet ved terminering av en kontrakt. Virkelig verdi av finansielle derivater benyttes kun til informasjon i note, se note 6 i årsrapporten 2015.

RENTEINSTRUMENTER UTENFOR BALANSEN

Resultatet av sikringsforretninger blir bokført parallelt med resultatet av den underliggende balanseposten som forretningen er inngått for. Inntekter og kostnader fra disse avtalene resultatføres netto.

VERDIPAPIRER

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen og anleggsporteføljen verdivurderes etter forskjellige regler og hver for seg. Se note 6 i årsrapporten for 2015.

OBLIGASJONER OG SERTIFIKATER

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Andre omløpsmidler er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltningen av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, og forvalteren står også for fastsettelsen av virkelig verdi for enkelte obligasjonene og sertifikatene. Det benyttes priser fra Nordic Bond Pricing, etter datterselskap av Norsk Tillitsmann, som leverer offisielle priser for det norske obligasjons- og sertifikatmarkedet.

AKSJER OG ANDELER

Aksjer og andeler er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Omløpsmidler vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Grunnlag for virkelig verdi for ikke børsnoterte aksjer som er omløpsmidler eller anleggsmidler, er anskaffelseskost. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

VARIGE DRIFTSMIDLER VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivinger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi. Følgende lineære avskrivningssatser legges til grunn: Bankbygg og fritidseiendom 2 % Inventar og innredning 20 % Kontormaskiner 20 % EDB-utstyr 30 %

PENSJONSFORPLIKTELSER OG PENSJONSKOSTNADER

Hjartdal og Gransherad Sparebank har fulgt IAS 19 R for innregning og måling av pensjonskostnader for regnskapsåret som startet 1. januar 2015. Den ytelsesbaserte pensjonsavtalen ble avviklet i 2015 og erstattet av en innskuddsbasert pensjonsordning som dekker kravene i loven om obligatorisk tjenestepensjon. Pensjonskostnadene blir bokført under personalkostnader i resultatregnskapet. Bankens ansatte inngår i felles AFP-ordning. AFP ordning anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte flerforetaksordninger beregnes og avsettes i regnskapet, i den utstrekning administrator av ordningen er i stand til å foreta en beregning av bankens andel av forpliktelsen i ordningen. Per i dag lar det seg ikke gjøre å beregne bankens andel av forpliktelsen. Derfor behandles flerforetaksordningen som en innskuddsbasert ordning, med løpende kostnadsføring av betalt premie. Se omtale i note 10 i årsrapport for 2015.

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er per 31.12.2015 og 31.12.2014 er beregnet med henholdsvis 25 % og 27 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar inntektsskatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

Formuesskatt inngår i betalbar skatteforpliktelse og klassifiseres som andre driftskostnader i resultatregnskapet.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta vurderes til kursen per 31.12 i årsregnskapene.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir bokført til pålydende verdi med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

FINANSIELL RISIKO OG RISIKOSTYRING

Hjartdal og Gransherad Sparebank sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel III regelverket. Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til kapitalkravforskriften og internkontrollforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses. Det er utviklet rutiner og instrukser i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt. Banken er eksponert for følgende risikoer; kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko (herunder strategisk risiko). Risiko vurderes etter en skala med fire nivåer: lav, middels, høy og ikke klassifisert risiko. Kredittrisiko er omhandlet i note 2, likviditetsrisiko i note 4, renterisiko i note 5 og annen markedsrisiko i note 6 i bankens årsregnskap for 2015. Andre risikoområder for banken er beskrevet under.

OPERASJONELL RISIKO

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer mv., og dette, sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

STRATEGISK RISIKO

Risiko for at banken ikke skal "overleve". Den fundamentale risiko for styret og toppledelsen. Risiko for at verdiene av gjeld og eiendeler endres på grunn av faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurransesituasjonen, bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår.

FORRETNINGSRISIKO

Risiko for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Banken har ikke inngått kontrakter som det ikke er opplyst om i regnskapet.

KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte

handler, ubenyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater. Kredittrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerheters verdi.

Kredittap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil. Kredittrisiko er bankens vesentligste risiko og består hovedsakelig av utlån.

Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes i hovedsak:

- pant i fast eiendom
- registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- fordringer og varelager
- kausjonister

Generelt kreves sikkerhet for alle typer lån, med unntak av lønnskontokreditt.

MAKSIMAL KREDITTEKSPONERING

Maksimal kredittekspponering består av utlån til kunder, ubenyttede trekkrettigheter samt garantier. For garantier henvises til note 23 i årsregnskapet for 2015. Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjoner. Sikkerheter kan for eksempel være fysiske sikkerheter eller garantier. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret, og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivninger.

Alle lån i EBK ligger innenfor 60 % av forsvarlig verdigrunnlag, altså i godt sikrede boliglån. Gjennomsnittlig belåningsgrad for porteføljen er 49,4 % pr. 31.12.2015. Restrisiko knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering begrenset. Bankens utlån gjennom EBK gjelder i all vesentlighet nye lån eller refinansiering, og disse har i all vesentlighet ikke vært bokført på bankens balanse. Siden lån formidlet til EBK utelukkende er godt sikrede lån, forventer banken lav misligholdssannsynlighet samt at volumet på lån som tas tilbake til egen balanse ikke vil være vesentlig for bankens likviditet. Forutsatt 1 % mislighold i porteføljen, vil dette utgjøre kr. NOK 10,0 millioner i tilbakeførte utlån. Banken har overtatt misligholdte lån for NOK 8,1 millioner fra Eika Boligkreditt i 2015.

RISIKOVURDERING

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken har fra og med desember 2014 fått levert et nytt risikoklassifiseringssystem. Systemet som består av 10 friske risikoklasser og 2 klasser for hhv. misligholdte engasjement og engasjement med individuelle nedskrivninger, er basert på en modell som avdekker sannsynlighet for mislighold (PD). Modellen bygger på en sammensetning av data for kundeadferd (behaviour-modell), samt en modell for innhenting av generisk score.

Risikoklassifiseringssystemet blir benyttet til overvåkning av kredittrisikoen i utlånsporteføljen. Utvidelse fra dagens 5 til 10 klasser bidrar til at endringer (migrasjon) på kundenivå vil være synlig på et tidligst mulig tidspunkt. Dette vil bidra til et bedre totalbilde av utviklingen av kvaliteten i bankens utlånsportefølje.

Antatte forventede tap i personmarkedet antas å være marginale i forhold til renteinntektene.

For bedriftsmarkedet, risikoklasse 1-7 synes eventuelle fremtidige tap å være marginale i forhold til renteinntektene. Tap i risikoklasse 8-10 forventes å være betydelig mindre enn gruppens renteinntekter.

Risikoklassifiseringsmodellene er validert i løpet av 2015. Resultatene av valideringen viste at både personmarked- og bedriftsmarkedsmodellene har svært god forklaringskraft. Samtidig fremkom det behov for å rekalibrere modellene.

Rekalibreringen medførte at bedriftsmarkedsporteføljen fikk en strengere vurdering og derigjennom et skift mot høyere risikoklasser. For personmarkedsporteføljen var konsekvensen motsatt. Kundene blir vurdert noe mildere og det har resultert i et skift mot lavere risikoklasser.

Banken vurderer at man sannsynligvis står fremfor en makroøkonomisk nedgangskonjunktur. Det er forventninger om tøffere tider i norsk økonomi og derigjennom høyere mislighold og flere konkurser. Det er klare signaler fra Finanstilsynet og Finansdepartement om at PD-modeller skal tilpasses ved forventninger om markante skift i de økonomiske utsiktene.

Rekalibreringen har hatt konsekvenser for hvordan porteføljene fordeler seg. Sammenlignet med situasjonen før rekalibreringen vil dette kunne se ut som et skift i utlånsporteføljens risiko. For å få et riktig bilde av risikoutviklingen i utlånsporteføljen har banken derfor presentert omarbeidede tall for 2014, med utgangspunkt i historiske tall beregnet på rekalibrert modell.

RESULTATFØRTE RENTER PÅ LÅN SOM ER NEDSKREVET

Renter på lån som er nedskrevet er for 2015 resultatført med NOK 1,6 millioner.

KONSENTRASJONSRISIKO

Banken er ikke eksponert mot få, store næringskunder, med unntak av 4 større engasjement (mer enn 10 % av ansvarlig kapital). Eksponeringen er i forskjellige bransjer. Det største engasjementet er på 15,9 % av ansvarlig kapital per 31.12.2015. Eksponeringen mot bankens kunder er ellers godt spredt geografisk, hensyn tatt til bankens markedsandel. For å sikre diversifisering er det gitt rammer for eksponering i bransjer og per kunde.

NEDSKRIVNING FOR TAP PÅ UTLÅN OG FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER

Banken har ingen nedskrivninger for tap på utlån og fordringer på kredittinstitusjoner verken i 2014 eller i 2015.

METODER FOR Å FASTSETTE VIRKELIG VERDI PÅ UTLÅN

Utlån er vurdert til amortisert kost. Bankens utlån kan hovedsakelig ikke omsettes i et aktivt marked. Bankens risikopåslag på utlånene endres kun ved større endringer i markedsforholdene. Slike utlån anses i hovedsak å ha flytende rentebetingelser. Bankens kreditt-påslag for disse utlån er ikke endret ved årets slutt. Samme margin ville bli lagt til grunn for nye utlån på balansedagen.

Balanseført verdi av lån med flytende rentebetingelser anses derfor som beste estimat på virkelig verdi. Beregning av virkelig verdi for utlån med fast rente, kan foretas for sammenligningsformål gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Forskjellen mellom bokført verdi og beregnet virkelig verdi er vurdert som uvesentlig, og utlån med fast rente er derfor balanseført til amortisert kost.

KAPITALDEKNING

Den ansvarlige kapitalen består av ren kjernekapital, annen kjernekapital (hybridkapital/fondsobligasjoner) og tilleggskapital (ansvarlig lånekapital). Kravet til kapitaldekning er at den ansvarlige kapital skal minst utgjøre 8 % av et nærmere definert beregningsgrunnlag. I tillegg må banken møte bufferkrav slik at minstekravene til ren kjernekapitaldekning nå er 11,5 % og til kapitaldekning 15 %.

Bokført verdi av eiendelspostene og omregnet verdi av poster utenom balansen tilordnes en eksponeringskategori og gis en risikovekt etter den antatte kredittrisiko de representerer.

- Fordringer på og fordringer garantert av staten har en risikovekt på 0 %.
- Fordringer på kredittforetak som har utstedt obligasjoner med fortrinnsrett har en risikovekt på 10 %.
- Fordringer på og fordringer garantert av finansinstitusjoner har en risikovekt på 20 % eller 50 % avhengig av offentlig rating.
- Saks- og tapsgaranti knyttet til Eika Boligkreditt er klassifisert som pantesikkerhet i eiendom med 35 % risikovekt og 100 % konverteringsfaktor.
- Eiendelsposter med risikovekt 35 % er lån med pantesikkerhet i bolig innenfor 80 % av forsvarlig verdigrunnlag.
- Øvrige eiendeler utover kontanter (0 % risikovekt) har risikovekt på 100 %.

For regnskapsår som starter 1. januar 2015 innføres etter årsregnskapsforskriften en overgang til IAS 19 for bokføring av pensjonskostnader. Endringen i regnskapsprinsipp vil hovedsakelig medføre at man ikke lenger kan regulere pensjonsforpliktelsen med ikke resultatførte estimatavvik (korridor).

Overgang til IAS 19 skal behandles som en endring i regnskapsprinsipper og effekten av endringen skal tas over bankens egenkapital. Banken har ikke-resultatførte estimatavvik på NOK 10 millioner pr. 31.12.2014. Det innebærer at egenkapitalen reduseres med NOK 7,3 millioner etter 1.1.2015 (justert for utsatt skatt) og denne endringen alene reduserer bankens rene kjernekapitaldekning med 0,3 %. Bankens totale kapitaldekning reduseres tilsvarende.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter.

RESTLØPETID FOR HOVEDPOSTENE I BALANSEN

Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer.

I tabellen nedenfor er trukkede kasse-/driftskreditter tatt med under kolonne 0-1 mnd. på linjen for utlån til kunder. Innskudd fra kunder er rapportert i kolonnen uten løpetid. Dette er i tråd med Finanstilsynets forskrift for slik rapportering. Banken har i praksis ansvaret for en betydelig likviditetsrisiko og forsøker bevisst å redusere likviditetsrisikoen på kort og lang sikt.

Etablerte ordninger med lån i Norges Bank, trekkrettigheter, obligasjons- og sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd. Det er avtalt en trekkmulighet på NOK 75 millioner kroner på bankens oppgjørskonto i DNB.

Likviditetsindikator 1 (over 1 år) var 111,0 % pr. 31.12.2015, mens Likviditetsindikator 2 (over 1 måned) var 114,0 %. Begge nøkkeltall gjelder for banken isolert. Bankens LCR var 161 og bankens NSFR 144 pr. 31.12.2015.

Banken har utarbeidet et eget dokument for likviditetspolicy. I dette dokumentet er det satt opp rammer for bl.a. LCR, likviditetsindikator 1 og 2 og innskuddsdekning m.m. Enkelte rammer som for eksempel likviditetsindikator 1 og innskuddsdekning, blir rapportert til styret hver måned, mens andre rammer blir rapportert til styret hvert kvartal. Banken har også en egen modell for stresstesting av likviditet.

Denne modellen tar for seg tre scenarier hvor banken ut fra visse forutsetninger kan beregne hvordan likviditetsbehovet blir frem i tid.

RENTERISIKO

Ved endring i markedsrentene kan ikke banken foreta renteendringer for alle balanseposter samtidig dersom disse har ulik bindingstid. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet. Renterisikoen omfattes også av den direkte effekt en renteendring vil ha på balanseposter med og uten rentebinding. En renteendring på 1 prosentpoeng vil gi en årlig effekt på resultatregnskapet på NOK 0,4 millioner.

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risikoen for tap og gevinst forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje- eller råvarepriser. Markedsrisiko som banken står overfor er hovedsakelig renterisiko og inkluderer potensielle svingninger i verdien av fastrenteinstrumenter eller finansielle instrumenter knyttet til en markedsbenchmark (NIBOR flytende pengemarkedsrente) som følge av endringer i markedsrenter, og i

fremtidige kontantstrømmer for finansielle instrumenter til flytende rente. Prisrisiko kommer av endringer i markedspriser, enten forårsaket spesifikke faktorer knyttet til et individuelt finansielt instrument eller utsteder, eller faktorer som påvirker alle instrumenter handlet i et marked. Dette kan for eksempel omhandle endringer i priser eller volatilitet på aksjer. Rentepapirer er eksponert for denne risikoen.

Aksjer i datterselskaper, tilknyttede selskaper og strategiske plasseringer er ikke en del av prisrisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko.

Banken er også eksponert for renterisiko knyttet til tap av rentenetto. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i banken. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser.

FINANSIELLE DERIVATER

Banken benytter følgende sikringsinstrumenter:

Rentebytteavtaler (renteswapper) – avtaler om å bytte rentebetingelser for et bestemt nominelt beløp over et bestemt antall perioder. Formålet med bruk av rentebytteavtaler er å sikre fremtidige rentevilkår eller motvirke effekten av kurssvingninger.

Banken har inngått rentebytteavtaler for å redusere bankens eksponering overfor svingninger i rente/avkastning på poster innenfor balansen. Avtalene er rene sikringsforretninger, og dekker kravene til regnskapsmessig sikring. Renteswapavtaler medfører avtale om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over et avtalt tidsrom. Det foreligger ingen avtaler om motregning av rentebytteavtaler.

Totalt beløp på kontrakter for sikring av fastrenteutlån utgjør NOK 17,5 millioner per 31.12.2015. Kontraktene forfaller i 2019. Banken har til sammen NOK 22,2 millioner i mindre fastrentelån til bolig som ikke er sikret.

SERTIFIKATER, OBLIGASJONER OG ANDRE RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER

Det vesentligste av markedsrisiko relaterer seg til verdipapirmarkedet representert ved egne verdipapirbeholdninger. Hovedtyngden av bankens portefølje er plassert i likvide obligasjoner med begrenset risiko for store fall i markedsverdi. Obligasjonsporteføljen er forvaltet av Eika Forvaltning AS som har spesialkompetanse innen området. Forvaltningen er underlagt rapporterings- og posisjonsrammer fastlagt av styrene i selskapene. Rammene skal begrense risikoen, og disse rammene gjennomgås minst én gang i året.

Børsnoterte obligasjoner og sertifikater inkluderer ikke verdipapirer notert på ABM. Gjennomsnittlig effektiv rente er 1,91 % for 2015, beregnet som årlig renteavkastning på gjennomsnittlig obligasjonsbeholdning i 2015.

AKSJER, ANDELER OG ANDRE VERDIPAPIRER MED VARIABEL AVKASTNING

Deler av obligasjonsbeholdningen er deponert i Norges Bank som sikkerhet for lån. Pr 31.12.2015 var obligasjoner med bokført verdi på NOK 123 millioner deponert, sammen med pengemarkedsfondet Eika Likviditet. Samlet er verdipapirer for NOK 127 millioner deponert i Norges Bank som sikkerhet for lån.

RENTER OG LIKNENDE KOSTNADER PÅ ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Banken tok opp et ansvarlig lån 17. juni 2014 og et fondsobligasjonslån 21. november 2014. Lånene er tatt opp i norske kroner. Fondsobligasjonslånet er evigvarende, men kan innfris (calles) etter 5 år 21.11.2019. Det ansvarlige lånet forfaller 17.06.2024, men kan calles etter 5 år 17.06.2019. Lånene er bokført til nominell verdi med fradrag av periodisert underkurs. Lånene har ingen insentiver forbundet med innfrielse på calldato, men banken forutsetter innfrielse på call-datoene.

Gjennomsnittlig rente i 2015 var 4,10 %. Fondsobligasjonslånet er medregnet i annen kjernekapital, jf note 3 i Bankens årsregnskap for 2015.

AVGIFT TIL BANKENES SIKRINGSFOND

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv. av finansinstitusjoner pålegger alle banker å være medlem av Bankenes Sikringsfond.

Fondet plikter å dekke tap inntil NOK 2 millioner som en innskyter har i en bank som er medlem av Bankenes Sikringsfond. Med innskudd menes enhver kreditsaldo i banken i henhold til konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person.

Innbetaling til Bankenes Sikringsfond er beregnet på bakgrunn av et gjennomsnitt av innskudd og beregningsgrunnlaget for kapitaldekning ved utløpet av tredje og fjerde kvartal i kalenderåret før innbetalingsåret samt første og andre kvartal i innbetalingsåret. I tillegg benyttes kjernekapitaldekning ved foregående årsskifte. I 2015 ble det som i 2014 innbetalt avgift til Bankenes Sikringsfond. Det skal også betales full avgift for 2016, beregnet til NOK 1,6 millioner.

PENSJON

Fra 1. januar 2015 innførte årsregnskapsforskriften en overgang til IAS 19 R for innregning og måling av pensjonskostnader. Endringen i regnskapsprinsipp medførte at man ikke lenger kan regulere pensjonsforpliktelsen med ikke resultatførte estimatavvik (korridor). Pensjonsforpliktelsen er derfor regulert fra 01.01.2015 med Ikke resultatførte estimatavvik pr. 31.12.2014 med NOK 10 millioner. Egenkapitalen (Sparebankens fond) er nedjustert pr. 01.01.2015 med ikke resultatførte estimatavvik netto etter utsatt skatt på NOK 7,3 millioner. Historiske perioder i balansen er omarbeidet med ikke resultatførte estimatavvik slik at disse er sammenlignbare med overgangen til IAS 19.

Banken avviklet den ytelsesbaserte pensjonsavtalen pr. 30.06.2015. Årets endring i estimatavvik er resultatført direkte sammen med andre resultatposter fra avviklingen. Avviklingen av ordningen medførte en inntektsføring av tidligere balanseførte forpliktelser på til sammen NOK 5,8 millioner.

PENSJONSFORPLIKTELSER SOM DEKKES OVER DRIFT (USIKREDE YTELSER)

AFP-ordningen er ikke en førtidspensjonsordning, men en ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut AFP fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb, og den gir ytterligere opptjening ved arbeid fram til 67 år. AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende årene.

INNSKUDDSBASERT PENSJONSAVTALE

Alle bankens ansatte dekkes av en innskuddsbasert pensjonsavtale som dekker kravene til obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Ordningen innebærer ingen forpliktelse for banken utover en andel av lønn som hvert år må innbetales.

LÅN OG YTELSER

Banksjef er del av samme bonusprogram som øvrige ansatte og utbetaling er utløst av oppnåelse av resultatmål. For 2015 utgjorde denne bonusen til banksjef NOK 59 360.

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom lånerente og myndighetenes normrente. Differansen, kr 268.979 for 2015, er grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte. Beløpet er ikke ført som kostnad, men reduserer bankens renteinntekter tilsvarende. Lånene er gitt til en rente som tilsvarer bankens gjennomsnittlige fundingkostnad. Lånene er sikret med pant i fast eiendom. Lån til banksjef følger samme vilkår som øvrige ansatte. Lån til banksjef forfaller i 2042 og rentesatsen er 1,50 %.

Lån, garantier og sikkerhetsstillelser til tillitsvalgte er gitt etter samme vilkår som for bankens øvrige kunder, og er sikret i henhold til bestemmelsene for slike lån og garantier. Det er samme vilkår for lån til styrets leder. Lån til styrets leder forfaller i 2021 og rentesatsen er 3,25 %. Banken hadde i 2015 ingen transaksjoner med nærstående parter utover overnevnte transaksjoner. Banken benytter ikke aksjeverdibaserte godtgjørelser til ansatte eller tillitsvalgte.

OTP – Obligatorisk tjenestepensjon er pliktig. Banken har pensjonsordning som tilfredsstiller kravene. Det ikke avtalt noen form for opphørsvederlag eller lignende, verken til banksjef eller til styrets leder. Bankens bonusordning skal være motiverende og stimulere til å nå bankens fastsatte mål. Banksjef er med i bankens bonusordning med samme vilkår som for bankens øvrige ansatte.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Deler av bankens bygg i Hjartdal blir leid ut til Hjartdal og Gransherad Rekneskapskontor AS. Utleieareal er 150 m2 og leieinntekter for 2015 er NOK 73 593.

Banken har en leieavtale med Cowardgården KS for avdelingen i Storgt. 30 på Notodden for perioden 01.01-30.06.15. Leieavtalen er fra 1999 og ble fornyet for 5 år i 2012. Leien består av husleie som utgjør NOK 384 362 og felleskostnader som utgjør NOK 54 958. 17.04.15 flyttet avdelingen på Notodden inn i nye lokaler i Storgt 22. Leieavtalen er med bankens datterselskap, Rallarparken Eiendom AS. Leieavtalen gjelder fra innflytningstidspunkt og løper til april 2020. Betalt leie for perioden 17.04-31.12.15 er NOK 848 387.

Bankens avdeling på Kongsberg tegnet i 2011 leieavtale med PK Eiendom AS. Bankens lokaler er i Chr. Augustgate 2 / 17. maigata. Avtalen er gjeldende fra 01.10.11 og løper til 31.08.2021. I 2015 har kontoret på Kongsberg betalt NOK 260 277 i leie og NOK 117 079 i felleskostnader.

SKATT

Skattekostnaden består av:

Betalbar skatt: 27 % av skattemessig resultat. For mye eller for lite avsatt betalbar skatt ved fjorårets ligning. Utsatt skatt/utsatt skattefordel: Knyttes til periodisering av skatt på inntekts- og kostnadsposter hvor den regnskapsmessige periodiseringen avviker fra den skattemessige. Skatten som er benyttet 31.12.15 er 25 %.

Andre skattebegrep: Resultatforskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige resultat deles i:

Permanente forskjeller: Ikke fradragsberettigede kostnader, skattefrie inntekter.

Midlertidige forskjeller: Forskjeller mellom regnskap og skattemessige periodiseringer som skal reverseres i senere perioder fordi det er det samme beløp som samlet skal komme til fradrag eller som skal inntektsføres over tid.

I tillegg skal sparebanker betale formuesskatt med 0,15 % av skattepliktig formue. Iht. NRS Resultatskatt skal formuesskatt ikke være en del av skattekostnaden, men klassifiseres som andre driftskostnader.

KONTANTER OG INNSKUDD I NORGES BANK

Kjøp av valuta for videresalg til kunder gjøres via avtaler med Norsk Kontanthåndtering. Banken har selv ansvaret for kursrisiko, bokføring og rapportering av utenlandsk valuta.

OVERTATTE EIENDELER

Banken overtok et næringsbygg i Hjartdal, som var stillet som sikkerhet for et næringslån. Næringsbygget er utleid og bankens leieinntekt i 2015 har vært NOK 39 000.

Banken eide en tomt i Storgata 22 på Notodden ved årets begynnelse. Tomten var bokført som overtatt eiendom. Det ble bygget et bolig- og næringsbygg på tomten. I april 2015 ble bygget ferdigstilt og tomten er solgt til datterselskapet Rallarparken Eiendom AS og NOBO Utbygging AS.

Banken overtok 3 hytter på Lifjell i 2014. Disse var stillet som sikkerhet for et næringslån. 1 hytte er solgt i 2015. Hyttene er leid ut i perioder i 2015. Bankens inntekt for 2015 er NOK 70 317.

EIERANDELER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTEDE SELSKAPER

Hjartdal og Gransherad Sparebank har stiftet Rallarparken Eiendom AS i 2013. Selskapet er et heleid datterselskap. Det har vært drift i selskapet fra april 2015. Selskapets hadde et underskudd på 305 tusen kroner. Selskapet hadde pr 31.12.2015 innskudd i banken på NOK 33 762 og hadde et næringslån fra banken på NOK 20,5 millioner.

Hjartdal og Gransherad Sparebank er medeier i Viken Eiendomsmegling AS, sammen med Tinn Sparebank, Notodden Boligbyggelag og Kongsberg Boligbyggelag. Bankens eierandel er på 20 %. Selskapet hadde pr 31.12.2015 innskudd i banken på NOK 29 106 962. Tilsvarende innskudd pr 31.12.2014 var NOK 42 563 310.

Banken er medeier i Notodden Utvikling AS. Andre aksjonærer i selskapet er Notodden Kommune, Tinfos AS og Notodden Næringsforening. Bankens eierandel er 20 %. Ved fastsettelse av bankens regnskap var ikke selskapets overskudd og egenkapital for 2015 ferdigbehandlet. Selskapet hadde pr 31.12.2015 innskudd i banken på NOK 72.474. Tilsvarende innskudd pr 31.12.2014 var NOK 71 911.

GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER OG INNSKUDD FRA KUNDER

Banken hadde pr 31.12.2015 ingen innskudd fra låneformidlere. Rente er vist som total rentekostnad på gjennomsnittlig volum i hhv. 2015 og 2014.

GARANTIANSVAR

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriterium at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.15 lån for NOK 1 006,8 mill. kroner hos EBK.

Garantibeløpet overfor EBK er todelt:

Tapsgaranti: Den samlede tapsgaranti er begrenset til 1 % av bankens utlånsportefølje i EBK, minimum 5 millioner kroner eller 100 % av låneporteføljen hvis den er lavere enn 5 millioner kroner. Banken plikter å dekke 80 % av konstaterte tap på lån i portefølje formidlet til EBK, og EBK kan motregne overskytende del på 20 % i ubetalte provisjoner til alle eierbanker, proratarisk fordelt ut fra den enkelte banks andel av utlånsporteføljen på det tidspunkt tapet konstateres, i en periode på inntil 12 måneder fra tap konstateres.

Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern. Garantiavtalen mot EBK er endret i løpet av året. Bankens risiko for tap på lån formidlet til EBK er nå lavere, og garantiforpliktelsen derfor også lavere, sammenlignet med avtalen som gjaldt pr. 31.12.2014.

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostrategi krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 % av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBKs overskuddslikviditet være minst 6 % av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstede obligasjoner direkte til eierbankene. Pr. 31.12.2015 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til 0.

Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntreffer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål på 10 %. EBK har ikke offentliggjort evt. emisjonsbeløp for 2015.

7.2 Regnskap

Resultat

RESULTATREGNSKAP	Urevidert				Revidert		
(NOK millioner)	1.1.2015-30.06.2015	1.1.2016-30.06.2016	2. kv. 2015	2. kv. 2016	2013	2014	2015
Renteinntekter og lignende inntekter	48,5	43,3	23,7	22,0	101,6	102,3	93,4
Rentekostnader og lignende kostnader	22,6	16,9	10,4	8,4	56,6	55,1	41,2
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	**25,9**	**26,4**	**13,3**	**13,6**	**45,0**	**47,2**	**52,2**
Utbytte av verdipapirer med variabel avkastning	5,0	5,5	5,0	5,4	5,0	4,8	5,1
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	11,3	9,1	5,7	4,6	18,3	22,8	21,8
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	1,5	1,8	0,8	0,9	2,6	3,2	3,2
Netto gevinst/tap på valuta og verdipapirer	0,0	0,9	0,1	0,3	1,7	0,2	-1,3
Andre driftsinntekter	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2
Netto andre driftsinntekter	**14,8**	**13,8**	**10,0**	**9,5**	**22,6**	**24,9**	**22,6**
Netto driftsinntekter	**40,8**	**40,3**	**23,3**	**23,1**	**67,6**	**72,1**	**74,7**
Lønn og generelle administrasjonskostnader	17,5	19,7	7,9	9,7	33,2	37,7	30,7
Avskrivinger av varige driftsmidler	0,4	0,7	0,2	0,4	0,6	0,7	1,1
Andre driftskostnader	4,5	4,2	2,4	1,9	7,5	6,8	8,3
Sum driftskostnader	22,5	24,6	10,5	11,9	41,4	45,2	40,2
Driftsresultat før tap og gev./nedskriving anl.m.	**18,3**	**15,7**	**12,8**	**11,2**	**26,3**	**26,9**	**34,6**
Tap på utlån og garantier	1,4	1,5	0,7	1,2	2,3	1,2	4,1
Nedsk/revers av nedskrivning og gev/tap på VP som er anl.m	0,1	1,8	0,1	2,3	0,2	2,2	0,1
Netto tap	-1,3	0,3	-0,6	1,0	-2,2	0,9	-4,0
Resultat før skattekostnad	**17,0**	**16,0**	**12,2**	**12,2**	**24,1**	**27,9**	**30,6**
Skattekostnad	3,4	2,7	2,1	1,8	6,1	6,3	9,8
Resultat for regnskapsperioden	**13,6**	**13,3**	**10,1**	**10,5**	**18,0**	**21,6**	**20,7**

Resultat etter skatt er NOK 13,3 millioner i 1. halvår 2016 som er NOK 0,3 millioner lavere enn samme periode i 2015.

Balanse

TABELL: EIENDELER

BALANSEREGNSKAP	Urevidert		Revidert		
(NOK millioner)	2. kv. 2015	2. kv. 2016	2013	2014	2015
Eiendeler					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	56,4	37,4	38,6	63,5	64,5
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	122,0	66,3	14,2	105,2	59,1
Sum utlån før nedskrivinger	2 088,4	2 482,4	1 936,8	2 123,5	2 215,3
Individuelle nedskrivinger	-6,6	-7,5	-3,4	-6,5	-8,7
Nedskrivinger på grupper	-4,5	-7,2	-7,5	-3,6	-4,7
Overtatte eiendeler	1,8	1,3	2,6	4,7	1,8
Obligasjoner	258,7	235,9	269,9	207,1	228,4
Aksjer og andeler med variabel avkastning	157,1	120,6	127,7	74,9	100,2
Eierinteresser i tilknyttede selskaper	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Eierinteresser i konsern	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0

Utsatt skattefordel	1,6	0,4	0,0	1,6	0,4
Immaterielle eiendeler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Varige driftsmidler	11,0	10,5	9,0	8,6	10,8
Andre eiendeler	0,3	0,4	0,7	0,3	0,3
Forsk.bet. og opptj. ikke mottatte inntekter	7,9	8,3	13,0	8,5	8,4
Sum eiendeler	**2 699,5**	**2 954,3**	**2 407,2**	**2 593,1**	**2 681,3**

Forvaltningskapitalen er per første halvår 2016 på NOK 2,95 milliarder, dette er en økning på NOK 255 millioner, eller 9,4 prosent fra samme periode 2015. Økningen skyldes i hovedsak at utlån til kunder er økt fra NOK 2,088 milliarder i første halvår 2015 til NOK 2,482 milliarder i 2016. Dette tilsvarer en tolvmånedersvekst på 18,9 %.

TABELL: GJELD OG EGENKAPITAL

BALANSEREGNSKAP	**Urevidert**		**Revidert**		
(NOK millioner)	2. kv. 2015	2. kv. 2016	2013	2014	2015
Gjeld					
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,2	0,2	8,6	0,1	0,2
Innskudd fra og gjeld til kunder	2 075,2	2 340,9	1 835,0	2 016,0	2 083,5
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	289,8	269,8	303,5	271,7	275,7
Annen gjeld	12,5	11,2	10,2	13,0	15,5
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	22,0	17,8	5,5	5,6	4,9
Avsetninger til påløpte kostnader og forpliktelser	5,5	0,2	2,2	6,0	0,7
Ansvarlig lånekapital	45,0	45,0	20,0	45,0	45,0
Sum gjeld	**2 450,1**	**2 685,1**	**2 185,1**	**2 357,4**	**2 425,4**
Opptjent egenkapital					
Sparebankens fond	235,7	255,8	222,0	235,7	255,8
Gavefond	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Regnskapsperiodens resultat	13,6	13,3	0,0	0,0	0,0
Sum opptjent egenkapital	**249,4**	**269,2**	**222,1**	**235,8**	**255,9**
Sum egenkapital	**249,4**	**269,2**	**222,1**	**235,8**	**255,9**
Sum egenkapital og gjeld	**2 699,5**	**2 954,3**	**2 407,2**	**2 593,1**	**2 681,3**

Innskudd fra kunder per 1. halvår 2016 er NOK 2 341 millioner, opp med NOK 265 millioner fra samme periode 2015. Det tilsvarer en vekst på 12,8 prosent.

Obligasjonsgjelden er redusert med NOK 20 millioner de siste tolv månedene.

Bankens egenkapital var ved årets slutt NOK 255,9 millioner. Sparebankens fond økte med NOK 20 millioner i 2015. Per første halvår 2016 er Bankens egenkapital NOK 269,2 millioner, inkludert perioderesultatet.

Tabellen under viser endringer i egenkapitalen samt disponering av årsresultat og overføring til gavefond og årlige utdelinger fra gavefondet for årene 2013, 2014 og 2015, og for første halvår 2016.

TABELL: ENDRINGER I EGENKAPITALEN

NOK 1000	
Egenkapital per 01.01.2013	204 728
Fra periodens resultat	17 274
Gavefond	100

Egenkapital per 31.12.2013	222 102
Egenkapital per 01.01.2014	222 102
Fra periodens resultat	20 959
Gavefond	100
Egenkapital per 31.12.2014	243 061
Egenkapital per 01.01.2015	243 061
Fra periodens resultat	20 140
Overgang IAS 19	-7 278
Gavefond	100
Egenkapital per 31.12.2015	255 923
Egenkapital per 01.01.2016	255 923
Fra periodens resultat	13 285
Gavefond	100
Egenkapital per 30.06.2016	269 208

Kontantstrømoppstilling

TABELL: KONTANTSTRØMANALYSE

NOK 1000	2014	2015
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Endring utlån til kunder	-191 077	-92 617
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	94 868	88 605
Salg av overtatte eiendeler		2 970
Endring innskudd fra kunder	180 916	67 527
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-43 490	-30 388
Endring gjeld til kredittinstitusjoner	-8 454	-5 991
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	1 062	992
Endring sertifikat og obligasjoner	62 769	-21 287
Avgift til Bankenes Sikringsfond	-1 326	-1 473
Renteinnbetalinger på sertifikat og obligasjoner	6 477	4 341
Netto provisjonsinnbetalinger	19 206	19 367
Omsetning kortsiktige investeringer i aksjer og fondsandeler	61 683	-20 058
Utbetaling til drift	-38 944	-46 729
Betalt skatt	-5 635	-6 581
Utbetalte gaver	-600	-600
A Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	**137 455**	**-41 922**
Kontantstrøm fra investeringer		
Investering i varige driftsmidler	-3 446	-3 379
Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	3 165	0
Langsiktige investeringer i aksjer	-10 216	-10 133
Innbetaling fra salg langsiktige investeringer i aksjer	3 325	5 184
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	2 839	4 810
B Netto likviditetsendringer investering	**-4 333**	**-3 518**

Kontantstrøm fra finansiering		
Netto endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	-32 000	4 000
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	-9 052	-7 707
Netto endring ansvarlige lån	25 000	0
Renteutbetalinger på ansvarlige lån	-1 256	-1 813
C Netto likviditetsendring finansiering	**-17 307**	**-5 521**
A + B + C Netto endring likvider i perioden	**115 815**	**-50 961**
Likviditetsbeholdning 01.01	52 829	168 643
Likviditetsbeholdning 31.12	**168 643**	**117 683**
Likviditetsbeholdning spesifisert:		
Kontanter og fordringer på Norges Bank	64 553	63 460
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	53 130	105 183
Likviditetsbeholdning	**117 683**	**168 643**

Banken endret prinsipp for kontantstrømanalysen i 2015 og har derfor ikke sammenlignbare tall for 2013 som er reviderte. Nedenfor er kontantstrømanalysen for 2013 basert på tidligere oppsett.

TABELL: KONTANTSTRØMSANALYSE

Kontantstrømanalyse (i tusen kroner)	**2013**
Resultat før skattekostnad	24 728
Periodens betalte skatt	-6 972
Ordinære avskrivinger	623
Nedskriving/reversering anleggsmidler	-158
Endring i pensjoner	-469
Endring i utlån finansinstitusjoner (med bindingstid)	0
Endring utlån	108 197
Endring gjeld til finansinstitusjoner	4 419
Endring innskudd fra kunder	190 771
Endring i andre tidsavgrensningsposter og eiendeler	-2 800
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	**318 339**
Netto utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-808
Endring verdipapirer	-189 645
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	**-190 453**
Innbetalinger ved opptak av annen gjeld (korts. /langs.)	-131 428
Utbetaling av gaver fra gavefond	0
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	**-131 428**
Netto kontantstrøm for perioden	**-3 543**
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	56 372
Kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	**52 829**

Gjennom økte utlån til kunder er det foretatt utbetalinger på NOK 308 millioner i perioden 2013 - 2015, hvorav NOK 56 millioner ble utbetalt i 2014 og NOK 109 millioner i 2015. Innbetalinger i perioden 2013 - 2015 via innskudd fra kunder er på NOK 564 millioner, av dette er NOK 279 millioner innbetalt i 2015.

Obligasjonsgjeld og gjeld til kredittinstitusjoner ble redusert med NOK 291 millioner i perioden fra 2013 - 2015 og ble redusert med NOK 130 millioner i 2015. Reduksjonen av obligasjonsgjeld i 2015 forklares av høyere innskuddsvekst.

Banken har ved utgangen av 2015 en likviditetsbeholdning på NOK 79 millioner bestående av kontanter og beholdning i Norges Bank og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid. Bankens likviditet er god.

7.3 Revisor

Hjartdal og Gransherad Sparebanks revisor, BDO, medlem av Den norske Revisorforening, ble utnevnt som ny revisor for Banken 27. august 2016. Ansvarlig for revisjonen er partner Espen Åsulfsen. Revisors adresse: Løkkebakken 24, 3770 Kragerø.

For regnskapsårene 2013 – 2015 er det Revisorteam Midt-Telemark AS, medlem av Den Norske Revisorforening, ved ansvarlig revisor Mathias Bergan som har revidert Bankens årsregnskaper, uten forbehold eller presiseringer. Tidligere revisors adresse: Postboks 83, 3834 Gvarv.

7.4 Transaksjoner med nærstående parter

Utover lån til og innskudd fra Styret, Ledelsen, andre styrende organer og andre nærstående, har det ikke vært vesentlige transaksjoner med nærstående parter, med unntak av at ett av Styrets varamedlemmer er nærstående til en av deltakerne i Garantikonsortiet.

Medlemmer av Ledelsen får ansattbetingelser på lån, mens medlemmer av Styret og Forstanderskapet låner til vanlige kundebetingelser. For oversikt over låneforhold, se kapittel 5.2. Det ligger begrensninger i hvor mye som kan lånes til funksjonærvilkår. Lån utover dette prises til ordinære kundevilkår. Regler om lån og garanti til ansatte og tillitsvalgte følger kravene i Finansforetaksloven § 9-9.

7.5 Endringer i finansiell stilling eller markedsstilling

Det er ingen vesentlige endringer i Bankens finansielle stilling eller markedsstilling som er oppstått siden utløpet av siste regnskapsperiode og frem til Prospektets dato.

8 Skattemessige forhold for egenkapitalbeviseierne

8.1 Innledning

Redegjørelsen nedenfor av enkelte skattemessige forhold er basert på gjeldende norsk lovgivning per dato for dette Prospektet. Redegjørelsen er av generell karakter, og gir ikke en uttømmende beskrivelse av alle de aktuelle skattebestemmelser som kan være relevante. Redegjørelsen tar heller ikke sikte på å være noen juridisk eller skattemessig rådgivning rettet mot enkelte skattytere. Investorer kan være underlagt spesielle bestemmelser, og oppfordres generelt til å konsultere egne skatterådgivere for å klarlegge sin skatteposisjon.

8.2 Generelt

Som hovedregel skattlegges aksjeselskaper og likestilte selskaper og sammenslutninger som egne skattesubjekter, etter reglene om aksjeselskaper. Sparebanker regnes som likestilt selskap og sammenslutning etter Skatteloven § 10-1, jf. § 2-2 første ledd. Likeledes behandles Egenkapitalbevis i sparebanker skattemessig i hovedsak på samme måte som aksjer. Sparebanken kan ikke kreve fradrag i skattepliktig inntekt for utdelt utbytte på Egenkapitalbevis.

8.3 Beskatning av investorer skattemessig hjemmehørende i Norge

Utbytte av Egenkapitalbevis og gevinst ved realisasjon av Egenkapitalbevis

Egenkapitalbeviseiere som er omfattet av Fritaksmetoden
Egenkapitalbevisinntekt, det vil si utbytte av Egenkapitalbevis og gevinst ved realisasjon av Egenkapitalbevis (eller ved likvidasjon av Banken), er omfattet av Fritaksmetoden. Fritaksmetoden gjelder blant annet for aksjeselskap, allmennaksjeselskap, sparebank og annet selveiende finansieringsforetak, gjensidig forsikringsselskap, samvirkeforetak, aksjefond, stiftelse, interkommunalt selskap og selskap mv. som er heleid av stat, kommune og fylkeskommune ("**Kvalifiserende Subjekter**"). I henhold til Fritaksmetoden skal 3 prosent av utbytte beskattes som alminnelig inntekt (25 prosent flat sats), hvilket gir en effektiv skattesats på 0,75 prosent. Gevinst ved realisasjon er i sin helhet unntatt fra beskatning, og tap ved realisasjon er tilsvarende ikke fradragsberettiget. Kostnader som Kvalifiserende Subjekter har hatt til megler eller lignende i forbindelse med erverv og realisasjon av Egenkapitalbevis kommer derfor ikke til fradrag skattemessig.

Det samme gjelder utbytte og gevinst for egenkapitalbeviseier som er deltakerlignet selskap (ansvarlige selskaper, kommandittselskaper mv.).

Egenkapitalbeviseiere som er omfattet av Aksjonærmodellen
Aksjonærmodellen gjelder for personlige Egenkapitalbeviseiere ("**Personlige Eiere**"), jf. Skatteloven § 10-11, og hjemler skatteplikt for utbytte av Egenkapitalbevis og gevinster ved realisasjon av Egenkapitalbevis utover et såkalt skjermingsfradrag. Motsvarende vil et tap være fradragsberettiget i alminnelig inntekt.

Skjermingsfradraget beregnes for hvert enkelt Egenkapitalbevis eiet per 31. desember i inntektsåret, ved å multiplisere Egenkapitalbevisets kostpris med skjermingsrenten som fastsettes årlig av Finansdepartementet og er ment å tilsvare en risikofri rente. Utbytte og gevinst utover skjermingsfradraget skattlegges med en skattesats på 28,75 prosent (25 prosent ordinær skatt på kapitalinntekt oppjustert med en faktor på 1,15), uavhengig av hvor lenge den Personlige Eieren har eid det enkelte Egenkapitalbevis og hvor mange Egenkapitalbevis vedkommende eier totalt. Ubenyttet skjermingsfradrag kan fremføres og tillegges skjermingsgrunnlaget, og vil således redusere beskatningen av fremtidig utbytte og/eller gevinst. Ubenyttet skjerming/skjermingsgrunnlag kan ikke fradragsføres ved tap. Skjermingsfradrag i realisasjonsåret tilordnes ny eier.

Dersom en investor eier flere Egenkapitalbevis i samme bank eller selskap, vil det først ervervede Egenkapitalbevis bli ansett realisert først (først inn først ut – prinsippet).

Kostnader som Personlig Eier har hatt til megler eller lignende i forbindelse med erverv og realisasjon av Egenkapitalbevis, kan ikke føres direkte til fradrag i investors alminnelige inntekt i realisasjonsåret, men skal aktiveres og inngå som en del av Egenkapitalbevisets inngangsverdi/kostpris.

Dersom en Personlig Eier flytter til utlandet og ikke lenger er skattemessig bosatt i Norge, vil han bli skattepliktig som om Egenkapitalbevisene var realisert siste dag før skattyteren anses bosatt i tilflyttingslandet i henhold til Skatteloven eller skatteavtale med tilflyttingslandet, jf. Skatteloven § 10-70. Utgangsverdien settes til markedsverdien ved utflyttingen. Utflyttingsskatten kommer kun til anvendelse dersom netto gevinst samlet overstiger NOK 500.000. Andre verdipapirer som den Personlige Eieren måtte ha inngår i denne beregningen. Det gis utsettelse med betalingen av utflyttingsskatten såfremt skattyter stiller betryggende sikkerhet for betalingsforpliktelsen. Det gis automatisk utsettelse når skattyter flytter til en stat innenfor EØS hvor Norge i medhold av folkerettslig overenskomst kan kreve informasjon og bistand til innfordring. Den beregnede skatten kan korrigeres eller bortfalle som følge av begivenheter som inntrer etter utflyttingen, f. eks. hvis Egenkapitalbevisene realiseres til en lavere verdi enn beregnet ved utflyttingen.

Formuesskatt

Egenkapitalbevis er skattepliktig formue hos de eiere som etter de generelle regler er pliktige til å betale formuesskatt.

Egenkapitalbevis verdsettes til antatt salgsverdi per 1. januar i ligningsåret.

Maksimal formuesskattesats er 0,85 prosent. Innslagspunktet for formueskatt er NOK 1 400 000.

Norske aksjeselskaper og de fleste likestilte selskaper er fritatt for formuesskatteplikt. Det samme gjelder kommuner og fylkeskommuner med de begrensinger som følger av Skatteloven § 2-5.

8.4 Beskatning av investorer skattemessig hjemmehørende i utlandet

Dette avsnittet oppsummerer kort norske skatteregler som er relevante for Egenkapitalbeviseiere som ikke er skattemessig hjemmehørende i Norge ("**Utenlandske Eiere**"). Den potensielle skatteplikten for Utenlandske Eiere i det landet hvor disse er skattemessig hjemmehørende, vil bero på skattereglene i vedkommende land samt en eventuell skatteavtale mellom Norge og det aktuelle landet.

Utbytte av Egenkapitalbevis

Utbytte utdelt til Utenlandske Eiere, både personlige eiere og selskaper, er som utgangspunkt og hovedregel gjenstand for 25 prosent kildeskatt i Norge dersom ikke annet fremgår av skatteavtale mellom Norge og en annen stat, eller mottakeren er dekket av de særlige bestemmelsene om Egenkapitalbeviseier hjemmehørende i EØS-området (se nedenfor). Dersom Egenkapitalbeviseieren er skattemessig hjemmehørende i en stat som Norge har inngått skatteavtale med, vil kildeskatten normalt være redusert til 15 prosent eller mindre. Når den Utenlandske Eieren er å anse som et deltakerlignet selskap vil den skattemessige behandlingen bero på den skattemessige behandlingen av de bakenforliggende eierne.

Utbytte til personlige Egenkapitalbeviseiere som er skattemessig hjemmehørende innenfor EØS-området er gjenstand for norsk kildeskatt med ordinær sats 25 prosent eller eventuelt lavere som fremgår av skatteavtale mellom Norge og en annen stat. Slike Egenkapitalbeviseiere kan imidlertid individuelt søke norske skattemyndigheter om refusjon av kildeskatt, i den utstrekning 25 prosent skatt av utbyttet fratrukket skjermingsfradrag (se ovenfor) er lavere enn kildeskatten etter den sats som følger av skatteavtale.

Utenlandske Egenkapitalbeviseiere som tilsvarer Kvalifiserende Subjekter som nevnt over, og som er skattemessig hjemmehørende innenfor EØS-området er, uavhengig av skatteavtale, unntatt fra norsk kildebeskatning av utbytte av Egenkapitalbevis, forutsatt at mottaker av utbyttet er den egentlige eier av utbyttet og i tillegg er reelt etablert i en EØS-stat og også driver reell økonomisk virksomhet der.

Ansvaret for å trekke en eventuell kildeskatt påligger Banken, og trekk skal skje før utbetaling av (netto) utbytte finner sted fra Banken til en Utenlandsk Eier. Utenlandske Eiere som har betalt kildeskatt med en høyere sats enn hva som følger av norsk internrett eller skatteavtale mellom Norge og den aktuelle stat, kan søke norske skattemyndigheter om refusjon av det overskytende kildeskattebeløp.

Dersom utbytte utbetales til Egenkapitalbeviseiere skattemessig hjemmehørende i utlandet, som driver virksomhet i Norge, og Egenkapitalbevisene er tilknyttet virksomheten i Norge, skal utbyttet beskattes etter de samme regler som for Egenkapitalbeviseiere hjemmehørende i Norge, se ovenfor.

Utenlandske Eiere bør konsultere sine egne skatterådgivere vedrørende mulig skatteavtales regler om kildeskatt samt mulig adgang til refusjon av kildeskatt.

Realisasjon av Egenkapitalbevis

Egenkapitalbeviseier som ikke er skattemessig hjemmehørende i Norge, vil som hovedregel ikke være skattepliktig til Norge for gevinst ved realisasjon av Egenkapitalbevis. Skatteplikt til Norge for gevinst knyttet til realisasjon av Egenkapitalbevis vil likevel oppstå dersom Egenkapitalbevisene har vært eiet i tilknytning til næringsvirksomhet utøvet av vedkommende Egenkapitalbeviseier i Norge. Gevinst ved realisasjon vil i så fall skje etter de samme regler som gjelder for Egenkapitalbeviseiere hjemmehørende i Norge, se ovenfor. Skatteplikten til Norge som følger av norsk intern rett, kan være begrenset i skatteavtale mellom Norge og den stat hvor vedkommende aksjonær er skattemessig hjemmehørende.

Formuesskatt

Utenlandske Eiere er ikke formuesskattepliktig til Norge for sine Egenkapitalbevis i norsk sparebank, med mindre Egenkapitalbeviseieren er en fysisk person og Egenkapitalbevisene eies i virksomhet som vedkommende utøver eller deltar i Norge.

9 Juridiske forhold

9.1 Tvister med videre

Banken har i løpet av de siste 12 måneder ikke vært involvert i forvaltningssaker, rettstvister eller voldgiftssaker (herunder saker som er anlagt eller varslet og som Banken har kjennskap til), som kan få eller som i den senere tid har hatt vesentlig innvirkning på Bankens økonomiske stilling eller lønnsomhet.

9.2 Samarbeidspartnere

Hjartdal og Gransherad Sparebank deltar gjennom Eika Gruppen AS, der Banken eier 1,32 prosent av aksjene, i et forpliktende samarbeid med andre selvstendige banker. Samarbeidet gjelder produktsamarbeid og banksamarbeid (herunder kompetanseutviklende tiltak).

Alliansebankene – distributører, kunder og eiere
Eika Gruppen AS eies av 74 selvstendige og lokalt forankrede norske sparebanker, Eika Kredittbank AS og OBOS (Oslo Bolig- og Sparelag). Aksjonærene er hoved-distributører av finanskonsernets produkter og tjenester. Samlet har bankene i Eika Alliansen en samlet kundemasse på om lag en million kunder.

Eika-bankene har full selvstendighet, eget navn, merkevare og profil. Alliansens mål er at bankene skal beholde og forsterke sin sentrale rolle i lokalsamfunnet. Den lokale kompetansen og profilen til Eika-bankene og OBOS er viktige kvaliteter for Eika Alliansens samlede markedskraft.

Stor og solid kundemasse
Eika-bankene bidrar til mangfold i finansnæringen, lokal verdiskaping og nærhet til kundene. De har landets høyeste kundetilfredshet og høyeste lojalitet i person- og bedriftsmarkedet blant banker med fysisk kundekontakt i Norge. Eika Gruppens produkter og løsninger har totalt en betydelig distribusjonskapasitet gjennom 190 kontorer i 120 kommuner og en samlet forvaltningskapital på over NOK 300 milliarder.

I tillegg til distribusjon gjennom aksjonærene, selges enkelte produkter og tjenester også direkte til private og institusjonelle kunder. Flere av produktselskapene i Eika Gruppen AS har distribusjonsavtaler med finansinstitusjoner utenfor Eika Alliansen.

Stordriftsfordeler
Eika Gruppen AS leverer tjenester og produkter som er for kostbare eller krevende for den enkelte lokalbank å produsere eller drive selv. På denne måten får kundene et like bredt tilbud hos en lokalbank som hos en stor forretningsbank.

Effektive IKT-løsninger, betalingsformidling og kompetanseutvikling bidrar sammen med de finansielle produktene til økt konkurransekraft både for den enkelte aksjonær og for Eika Gruppen AS. Utover disse fellestjenestene leverer Eika Gruppen AS tjenester innen økonomi- og regnskapsservice, merkevarebygging og kommunikasjon. I tillegg arbeider Eika Gruppen AS med å fremme bankenes næringspolitiske interesser gjennom dialog med relevante myndigheter.

Som største aksjonær i Skandinavisk Data Center AS, som leverer bankenes IT-systemer, utøver Eika Gruppen AS et tett samarbeid innen drift og utvikling. Med et profesjonalisert prosjekt- og utviklingsmiljø leverer Eika Gruppen AS også nye digitale løsninger som kundeløsninger på nett og mobil, samt integrerte løsninger som effektiviserer kunde- og saksbehandlersystemene i bankene.

Produktbredde
Eika Gruppen AS er en av de største aktørene i det norske markedet for salg av finansielle produkter og tjenester. Produktselskapene tilbyr en rekke produkter, som debet- og kredittkort, leasing og salgspantlån fra Eika Kredittbank AS, skade- og livsforsikring fra Eika Forsikring AS og fond og obligatorisk tjenestepensjon fra Eika Kapitalforvaltning AS. I tillegg har konsernet eiendomsmeglerkjeden, Aktiv Eiendomsmegling AS.

Konsernstruktur i Eika Gruppen AS per prospektdato er som vist nedenfor.

Eika Boligkreditt AS
Eika Boligkreditt AS er et kredittforetak som er eid av 74 norske lokalbanker og OBOS. Hjartdal og Gransherad Sparebank tilbyr boliglån gjennom Eika Boligkreditt AS der Banken eier 1,65 prosent av aksjene per 31. desember 2015. Eierskapet i Eika Boligkreditt AS skal reflektere andelen den enkelte eier har tilført den samlede utlånsporteføljen i Eika Boligkreditt AS ved utgangen av foregående år. Eika Boligkreditt AS hadde per 31. desember 2015 en forvaltningskapital på NOK 90 milliarder (NOK 81 milliarder i 2014) og en utlånsportefølje på 68 milliarder kroner (NOK 65 milliarder i 2014) og en samlet egenkapital på NOK 4 milliarder (NOK 3 milliarder i 2014). Eika Boligkreditt AS ble klassifisert som best på «Collateral Scores» i Moody sin EMEA (Europa, Midtøsten og Afrika) Performance Overview i 2015.[2]

Hjartdal og Gransherad Sparebank i Eika Alliansen

Hjartdal og Gransherad Sparebank har full selvstendighet, eget navn, merkevare og profil. Alliansens mål er at bankene skal beholde og forsterke sin sentrale rolle i lokalsamfunnet.

Gjennom Eika Alliansen oppnår Banken gode vilkår for effektiv drift og strategiske og økonomiske gevinster.
I tillegg arbeider Eika Gruppen AS med å fremme bankenes næringspolitiske interesser gjennom dialog med relevante myndigheter.

Hjartdal og Gransherad Sparebank benytter selskaper innenfor Eika Gruppen AS til å levere ulike driftstjenester:

- Eika Økonomiservice for å utarbeide perioderegnskap og rapporter til myndighetene
- Eika Kapitalforvaltning AS til forvaltning av Bankens likviditetsportefølje
- Eika ViS for rammeverk rundt risikostyring og compliance
- Eika Depotservice som har diskontering og depotkontroll

Eika Gruppen AS har flere datterselskaper som leverer finansielle produkter og eiendomsmegling til bankene og deres kunder:

- Eika Forsikring AS som leverer skade- og personforsikring til bankene
- Eika Kredittbank AS leverer løsninger innen debet- og kredittkort og leasing og salgspantlån
- Eika Kapitalforvaltning AS leverer fondsprodukter for personkunder og bankene samt forvaltning av likviditetsporteføljer
- Aktiv Eiendomsmegling AS driver eiendomsmeglerkjede

[2] Moody's EMEA Performance Overview Report 2014Q2 http://eikabk.no/investorrelations/rating Nedlastet 18. februar 2016

9.3 Vesentlige kontrakter

Hjartdal og Gransherad Sparebank har ikke inngått noen kontrakter med vesentlig betydning for Banken de siste to år før offentliggjøring av Prospektet, med unntak av kontrakter inngått innenfor den normale virksomheten.

Før offentliggjøring av Prospektet har ikke Banken inngått noen kontrakter, utover de som er inngått som del av den normale virksomheten, som innebærer vesentlige plikter eller rettigheter for Banken.

9.4 Innlånsportefølje/innlånsavtaler

Hjartdal og Gransherad Sparebank har innlånsavtaler i kategoriene kommiterte trekkfasiliteter og obligasjonslån. Enkelte større låneavtaler knyttet til disse kategoriene, inneholder vilkår som innebærer utstrakt bruk av negative pantsettelsesklausuler, solvensmarginkrav, kontrollskifteklausuler, kryssmisligholds-bestemmelser og forbud knyttet til gjennomføring av visse disposisjoner, herunder salg av vesentlige eiendeler og vesentlig endring av virksomhetens art. Som følge av kryssmisligholdsklausuler i enkelte avtaler, vil mislighold av én låneavtale kunne være tilstrekkelig til å utløse mislighold i flere avtaler.

10 Rammebetingelser for sparebanker

Deler av innholdet i dette kapitlet er basert på informasjon fra Sparebankforeningen.

10.1 Beskrivelse av Egenkapitalbevis som verdipapir

Generelt

Sparebankene i Norge har tradisjonelt vært organisert som selveiende stiftelser, hvor egenkapitalen i all hovedsak har bestått av tidligere års tilbakeholdt overskudd, tillagt grunnfondet (tidligere kalt "sparebankens fond", se nærmere nedenfor). Sparebankloven ble imidlertid endret i 1987 slik at de sparebanker som ønsker det, kan hente egenkapital i markedet ved å utstede Egenkapitalbevis. Egenkapitalbevis gikk tidligere under navnet grunnfondsbevis, men ved lovendring i 2009 ble betegnelsen "Egenkapitalbevis" innført. Ved samme lovendring ble betegnelsen "eierandelskapital" innført som erstatning for grunnfondsbeviskapital. Dette var ledd i en omfattende revisjon av lovreglene knyttet til sparebankens kapital, adgang til strukturendringer og sparebankstiftelsene. Den egenkapital som sparebankene henter inn ved utstedelse av Egenkapitalbevis, teller som kjernekapital i relasjon til bestemmelsene om kapitaldekning. De første grunnfondsbevisene ble introdusert i aksjemarkedet høsten 1989.

Per Prospektets dato er Egenkapitalbevis til 19 sparebanker notert på Oslo Børs. Samlet utgjorde markedsverdien av egenkapitalbevisene notert på Oslo Børs, cirka NOK 25,3 milliarder per 5. september 2016. Markedsverdien av eierandelskapitalen i de enkelte sparebankene notert på Oslo Børs varierer kraftig, fra SpareBank 1 SMN med en markedsverdi på cirka NOK 6,75 milliarder til Indre Sogn Sparebank med en markedsverdi på cirka NOK 41 millioner per 5. september 2016.

TABELL: SPAREBANKER NOTERT PÅ OSLO BØRS PR 05.09.2016

Sparebanker notert på Oslo Børs per 05. september 2016 (Markedsverdi i NOK millioner)			
Sparebank 1 SMN	6 751	Totens Sparebank	528
Sparebank 1 Nord-Norge	4 167	Sparebank 1 BV	429
Sparebanken Møre	1 901	Aurskog Sparebank	320
Sparebank 1 Ringerike Hadeland	2 441	Melhus Sparebank	256
Sparebanken Vest	2 272	Skue Sparebank	166
Sparebank 1 Østfold Akershus	1 499	SpareBank 1 Nøtterøy- Tønsberg	113
Sparebanken Øst	954	Jæren Sparebank	456
Helgeland Sparebank	1 169	Høland og Setskog Sparebank	66
Sparebanken Sør	1 096	Indre Sogn Sparebank	41
Sandnes Sparebank	690		

Kilde: Oslo Børs

Ordningen med Egenkapitalbevis ble etablert for å gi sparebankene mulighet til å innhente egenkapital i markedet og dermed forhindre en konkurransevridning mellom sparebanker og forretningsbanker som følge av sparebankenes manglende mulighet til å kapitalisere seg.

Sparebankenes Egenkapitalbevis har likhetstrekk med aksjer, blant annet behandles de to instrumenter skattemessig tilnærmet likt (se kapittel 8). Eierandelskapitalen inngår i sparebankens risikokapital og kan være tapsutsatt dersom bankene får økonomiske problemer. Finansforetaksloven regler om eierkontroll knyttet til aksjer gjelder tilsvarende for Egenkapitalbevis (se mer om dette nedenfor). Den viktigste forskjellen mellom aksjer og Egenkapitalbevis er at egenkapitalbeviseierne ikke har disposisjonsrett til hele egenkapitalen i banken, men kun til den vedtektsfestede eierandelskapitalen, overkursfondet og utjevningsfondet. Den øvrige egenkapitalen i en sparebank, grunnfondskapitalen, er såkalt selveiet kapital som består av grunnfondet (dvs. innbetalt kapital som ikke er eierandelskapital), gavefondet og kompensasjonsfondet. Årsresultatet disponeres

til de to kapitalklassene etter deres relative størrelse. En annen viktig forskjell mellom aksjer og Egenkapitalbevis er knyttet til eiernes representasjon i de styrende organer.

Vedtektsfestet eierandelskapital og overkursfondet har prioritet foran bankenes øvrige egenkapital ved underskudd i bankene. Eierandelskapital som overstiger vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningsfondet, har lik prioritet som sparebankens fond (grunnfondet) og gavefondet. Dette gjør at Egenkapitalbevis kan være mindre risikofylt enn aksjer. En annen viktig forskjell mellom aksjer og Egenkapitalbevis er knyttet til eiernes representasjon i de styrende organer.

Generalforsamlingen (som også kan betegnes som "forstanderskapet" eller "representantskapet") er det øverste organ i en sparebank, og figuren nedenfor viser den hierarkiske strukturen i en sparebank i henhold til gjeldende lover og retningslinjer. Ettersom Hjartdal og Gransherad Sparebank har valgt å videreføre begrepet "forstanderskapet", er dette benyttet om generalforsamlingen i det følgende.

OVERSIKT OVER EN SPAREBANKS STYRINGSSTRUKTUR

Organ	Beskrivelse
Forstanderskapet	• Det øverste organ i en sparebank og velger medlemmer til bankens styre og revisor. • Forstanderskapet skal ha så mange medlemmer som vedtektene bestemmer • Ser til at sparebanken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og forstanderskapets vedtak. Fastsetter godtgjørelse til tillitsmenn og revisor. • Egenkapitalbevisene velger mellom en femdel og to femdeler av forstanderskapets medlemmer etter nærmere bestemmelser i vedtektene. Minst tre firedeler av medlemmene skal ikke være ansatt i sparebanken.
	•
Styret	• Skal etter Finansforetaksloven bestå av minst fem medlemmer. • Leder sparebankens virksomhet i samsvar med lov, vedtekter og nærmere forskrifter gitt av forstanderskapet. • Velges av forstanderskapet.
Administrativ Ledelse	• Ansvarlig for den daglige ledelsen av banken.

Ved endring av Sparebankloven med ikrafttredelse 1. januar 2005, ble tidligere lovregulering av det offentliges og innskyternes representasjon i forstanderskapet opphevet. Det vil dermed være vedtektene for den enkelte bank som skal regulere representasjon fra disse og/eller andre interessegrupper. Minst tre firedeler av medlemmene skal imidlertid være personer som ikke er ansatt i sparebanken. Det skal videre legges vekt på at de valgte medlemmer til sammen avspeiler sparebankens kundestruktur og andre interessegrupper samt samfunnsfunksjonen. De ansatte har rett til å velge inntil en firedel av medlemmene i forstanderskapet. I sparebanker som har utstedt omsettelige Egenkapitalbevis velges minst en femdel og ikke mer enn to femdeler av forstanderskapets medlemmer og varamedlemmer av eierne av egenkapitalbevisene. Finanstilsynet har også i forslag til ny forskrift til Finansforetaksloven foreslått at minst en firedel av medlemmene og varamedlemmene i forstanderskapet skal velges av og blant innskyterne i banker som har utstedt eierandelskapital, samt at en firedel av medlemmene og varamedlemmene skal velges av og blant de ansatte. Vedtektsendringer vedrører endringer omfattet av forskrift 1. desember 2015 nr. 1376 om godkjennelse av vedtektsendringer i finansforetak og finansstiftelser, skal godkjennes av Finanstilsynet.

Avkastningen på Egenkapitalbevis består av summen av utbytte og kursendringer. Utbyttet på Egenkapitalbevis fastsettes hvert år av sparebankens forstanderskap ut fra sparebankens driftsresultat foregående regnskapsår. Forstanderskapet kan i tillegg til utbyttet avsette deler av det tilbakeholdte overskuddet til et utjevningsfond.

Summen av utbytte og avsetning til utjevningsfond for det enkelte år skal ikke overstige egenkapitalbeviseiernes forholdsmessige andel av (korrigert) årsresultat i forhold til nærmere spesifisert ansvarlig kapital. Dette utjevningsfondet er øremerket egenkapitalbeviseierne og kan benyttes til å opprettholde utbyttet i år med dårlig driftsresultat. Utbetalingen fra utjevningsfondet kan bare skje når dette er forsvarlig ut fra institusjonens egenkapitaldekning.

Ved avvikling av sparebanker vil egenkapitalbeviseierne ha krav på å få utbetalt eierandelskapitalen og overkursfondet, etter at alle kreditorer har fått fullt oppgjør. Utjevningsfondet har samme prioritet som grunnfondet og gavefondet.

For nærmere informasjon om Egenkapitalbevis vises det til Sparebankforeningens informasjons- og brosjyremateriell om Egenkapitalbevis (http://www.sparebankforeningen.no), samt informasjonssiden for Egenkapitalbevis (http://www.egenkapitalbevis.no).

Lover og forskrifter knyttet til Egenkapitalbevis

Sparebankenes adgang til å utstede omsettelige Egenkapitalbevis med representasjonsrett i forstanderskapet er regulert i Finansforetaksloven kapittel 10 og viderefører i det vesentligste Finansieringsvirksomhetsloven som ble endret i 2009 med virkning fra 1. juli 2009. Finansforetaksloven gir direkte og gjennom henvisninger sentrale deler av Allmennaksjelovens regelverk tilsvarende anvendelse på eierandelskapitalen. Dette gjelder blant annet Allmennaksjelovens regler om forhøyelse av aksjekapitalen, utstedelse av finansielle instrumenter (lån med rett til å kreve utstedt aksjer samt frittstående tegningsretter) samt nedsettelse av aksjekapitalen. Videre har Finansdepartementet fastsatt forskrift av 29. juni 2009 nr. 0913 om Egenkapitalbevis i sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikringsselskaper (Egenkapitalbevisforskriften). Egenkapitalbevisforskriften er imidlertid foreslått opphevet, men sentrale bestemmelser om valg og fordeling av overkurs er foreslått videreført i en forskrift om finansforetak og finanskonsern.

Emisjonsvedtak

Vedtak om utstedelse av Egenkapitalbevis treffes av forstanderskapet og krever vedtektsendringer. Emisjonsvedtak kan enten treffes direkte av forstanderskapet, eller av styret i henhold til fullmakt gitt av forstanderskapet. Vedtaket krever tilslutning fra minst to tredjedeler av de avgitte stemmer for å være gyldig. Det kan fastsettes strengere flertallskrav i vedtektene. Vedtaket kan ikke settes i verk før det er godkjent av Finanstilsynet. Finanstilsynet kan i særlige tilfelle nekte å godkjenne gjennomføringen av et emisjonsvedtak dersom Egenkapitalbevis utstedes til en kurs som klart må antas å avvike fra virkelige verdi. Offentlig emisjon av Egenkapitalbevis er underlagt de ordinære regler i lov om verdipapirhandel med forskrifter. Forstanderskapet vedtok den 28. september 2016 nye vedtekter for Banken, og i disse er det fastsatt strengere vilkår for å endre Bankens vedtekter enn det som er følger etter Finansforetaksloven. I henhold til Bankens vedtekter er vedtektsendringer betinget av minst to tredjedeler av de som er til stede og minst halvparten av alle forstandere stemmer for.

Ved forhøyelse av eierandelskapitalen har eksisterende egenkapitalbeviseiere i utgangspunktet fortrinnsrett til å tegne de nye egenkapitalbevisene i samme forhold som de fra før eier Egenkapitalbevis utstedt av Banken, se Finansforetaksloven § 10-10.

Offentlig emisjon av Egenkapitalbevis er underlagt de ordinære regler i Verdipapirhandelloven med tilhørende forskrifter. Allmennaksjeloven §§ 10-1 til 10-3 og 10-6 til 10-13 gjelder tilsvarende.

Det følger av Finansforetaksloven § 10-14 at overkurs ved utstedelse av Egenkapitalbevis etter fradrag for kostnader i forbindelse med utstedelsen skal fordeles mellom overkursfondet og kompensasjonsfondet ut fra forholdet mellom bokført eierandelskapital etter nytegningen og summen av bokført grunnfondskapital og eierandelskapital etter nytegningen, med mindre annet fastsettes i vedtaket om utstedelse av nye Egenkapitalbevis. Overkursfondet anses for å tilhøre eierandelskapitalen, mens kompensasjonsfondet tilhører grunnfondskapitalen.

Egenkapital

Innbetalt eierandelskapital utgjør en del av en sparebanks rene kjernekapital, jf. § 14 nr. 2 i forskrift 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak. Eierandelskapitalen kan dog nedsettes for utdeling til egenkapitalbeviseierne etter nærmere regler i Finansforetaksloven § 10-21. Den vedtektsfestede eierandelskapitalen, overkursfondet og utjevningsfondet skal tilfalle egenkapitalbeviseierne ved en eventuell avvikling av en sparebank forutsatt at alle kreditorer har fått fullt oppgjør.

Ansvarlig kapital i sparebanker har i henhold til Finansforetaksloven § 10-19 følgende prioritetsrekkefølge:

- Ansvarlig lånekapital
- Fondsobligasjonskapital
- Vedtektsfestet eierandelskapital
- Overkursfond og kompensasjonsfond
- Grunnfondskapital, herunder gavefondet, og eierandelskapital utover vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningsfondet

Utjevningsfondet er midler som avsettes for å opprettholde utbytte på eierandelskapitalen. Grunnfondet er et beløp som må skytes inn ved etablering av en sparebank, jf. Finansforetaksloven § 7-7. Gavefondet er avsetninger til allmennyttige formål, jf. Finansforetaksloven § 10-17 fjerde ledd.

Utbytte og avsetning til utjevningsfondet

Årets overskudd etter korrigering for overføringer til eller fra fond for vurderingsforskjeller, samt for avsetninger til fond for urealiserte gevinster og overføringer fra fond for urealiserte gevinster som tidligere er resultatført (samlet benevnt korrigert årsoverskudd) tilordnes eierandelskapitalen og sparebanken etter forholdet mellom eierandelskapitalen med tillegg av overkursfond og grunnfondskapitalen med tillegg av kompensasjonsfondet. Dersom det har skjedd egenkapitalendringer i løpet av inntektsåret, skal den nye egenkapitalen, ved beregning av brøken angitt ovenfor, vektes basert på gjenværende del av inntektsåret regnet fra innbetalingstidspunktet.

Årlig utbytte på Egenkapitalbevis kan utdeles fra årsoverskuddet i henhold til det fastsatte resultatregnskapet for siste regnskapsår. Det er forstanderskapet som, etter forslag fra styret, beslutter hvor stor del av årets overskudd som skal disponeres som utbyttemidler for året. Utbytte kan ikke settes høyere enn det som er forenlig med forsiktig og god forretningsskikk under tilbørlig hensyn til tap som måtte være inntruffet etter regnskapsårets avslutning, eller som må påregnes å ville inntreffe. Årets utbyttemidler fordeles mellom eierandelskapitalen og sparebanken etter forholdet mellom eierandelskapitalen med tillegg av overkursfond og grunnfondskapitalen med tillegg av kompensasjonsfondet. Utbyttemidler tilordnet eierandelskapitalen utbetales som utbytte til eierne av Egenkapitalbevis. Den resterende del av overskudd tilordnet eierandelskapital skal tilføres utjevningsfondet eller utgjøre annen eierandelskapital. Den del av det korrigerte overskuddet som tilordnes sparebanken tillegges grunnfondskapitalen. Det kan i vedtektene bestemmes at utbyttemidler kan benyttes til gaver til allmennyttige formål eller overføres til gavefondet.

Adgangen til å yte slike gaver ble utvidet ved lovrevisjonen i 2009. Bakgrunnen for dette var å redusere den såkalte ”utvanningseffekten” av eierandelskapitalen. Av samme grunn fastsetter Finansforetaksloven at banken ved disponeringen av utbyttemidler bør legge vekt på at forholdet mellom grunnfondskapitalen og eierandelskapitalen ikke endres vesentlig.

Finanstilsynet kan, når hensynet til institusjonens soliditet tilsier det, gi pålegg om ikke å dele ut utbytte eller om å dele ut mindre enn det som er foreslått av styret eller vedtatt av forstanderskapet. Styret skal gi melding til Finanstilsynet dersom det beslutter å fremme forslag om utdeling som innebærer at det samlede utbyttet i et enkelt år vil overstige halvparten av resultatet etter det godkjente resultatregnskapet for siste regnskapsår.

Midler i utjevningsfondet kan benyttes for å opprettholde utbytte på eierandelskapitalen, jf. Finansforetaksloven § 10-18. Utdeling av utbytte fra utjevningsfondet kan bare foretas når dette er forsvarlig ut fra egenkapitalsituasjonen i institusjonen. Utjevningsfondet kan også brukes til fondsemisjon. Den del av korrigert årsoverskudd som tilordnes eierandelskapitalen, og som ikke utdeles som utbytte til eierne av

Egenkapitalbevis, skal tilføres utjevningsfondet eller utgjøre annen eierandelskapital. Utjevningsfondet teller som ren kjernekapital i relasjon til bestemmelsene om minste kapitaldekning.

Det følger ingen tidsfrist av Finansforetaksloven eller Bankens vedtekter hvoretter rett til utbytte vil bortfalle. Det gjelder derimot en generell tre års foreldelsesfrist, med visse unntak, fra datoen en forpliktelse forfaller hvoretter en fordring kan bortfalle etter foreldelsesloven. Utbyttet til ikke-norske statsborgere betales ut på samme måte som til norske statsborgere, det vil si til bankkonto tilknyttet VPS-konto for utbytte. Hvis slik bankkonto ikke er opplyst, og det heller ikke er gitt tilstrekkelige opplysninger om kontoer i utenlandske banker vil det utstedes en sjekk for utbyttebeløpet. Som nevnt i kapittel 8.4, vil det kunne bli tilbakeholdt kildeskatt ved utbetaling av utbytte til egenkapitalbeviseiere utenfor Norge.

Eierbegrensninger for Egenkapitalbevis

Ved erverv av ”kvalifiserte eierandeler” kreves tillatelse fra Finansdepartementet, jf. Finansforetaksloven kapittel 6. Med ”kvalifiserte eierandeler” menes en eierandel som representerer 10 prosent eller mer av summen av grunnfondskapitalen og eierandelskapitalen eller av stemmene i forstanderskapet, eller som for øvrig gir adgang til å utøve en vesentlig innflytelse i ledelsen av institusjonen og dennes virksomhet.

Tilsvarende er det krav om tillatelse for erverv som fører til at en kvalifisert eierandel økes til å utgjøre eller overstige henholdsvis 20, 30 eller 50 prosent, eller ved annet erverv som gir eierandelen bestemmende innflytelse som nevnt i aksjeloven § 1-3 og Allmennaksjeloven § 1-3. Likt med erververnes egne aksjer/Egenkapitalbevis anses slike som eies av nærmere bestemte nærstående, se Finansforetaksloven § 6-5. Tillatelse kan gis dersom erververen er ”egnet” til å eie den andel meldingen gjelder. Ved avgjørelsen om tillatelse skal gis, skal det ses hen til behovet for å sikre forsvarlig og betryggende ledelse av finansinstitusjonen og dennes virksomhet. Videre skal det i betraktning av den grad av innflytelse som erververen som eier vil kunne utøve i institusjonen etter ervervet, foretas en vurdering av erververens egnethet som innehaver av sin samlede eierandel etter ervervet, og av om ervervet av eierandelen er finansielt betryggende for institusjonens nåværende og fremtidige virksomhet. Ytterligere vurderingskriterier for egnethetsvurderingen er i Finansforetaksloven § 6-3. Det kan settes vilkår for tillatelsen. Myndighetene har 60 arbeidsdager på seg fra fullstendig søknad mottas til å vurdere om tillatelse skal gis. Ved behov for ytterligere opplysninger kan fristen forlenges med opptil 30 arbeidsdager.

Dersom vedtak ikke er truffet innen fristen anses tillatelse gitt. Dersom man vil avhende en kvalifisert eierandel eller redusere den så meget at eierandelen deretter er mindre enn en prosentvis grense som er nevnt ovenfor, skal det gis melding om dette til Finanstilsynet. Dette systemet er basert på EØS-direktiver og er også gjennomført i de andre EØS-land.

Omsettelighet av Egenkapitalbevis

Egenkapitalbevis er fritt omsettelige verdipapirer i relasjon til Verdipapirhandelloven. Kjøp og salg, pantsettelse mv. reguleres i det vesentlige av samme privatrettslige lovbestemmelser som for aksjer. Det kan vedtektsfestes krav til samtykke ved overdragelse etter reglene i Allmennaksjeloven § 4-15, annet ledd.

Banken har et ønske om å ha en egenbeholdning av Egenkapitalbevis for å imøtekomme etterspørsel etter Egenkapitalbevisene. Banken tar sikte på å kunne kjøpe Egenkapitalbevis dersom det er Egenkapitalbeviseiere som ønsker å selge Egenkapitalbevis, og kunne selge til investorer som ønsker å kjøpe Egenkapitalbevis. En slik ordning kan bidra til likviditet i Egenkapitalbeviset, og Banken har derfor søkt om tillatelse fra Finanstilsynet til å erverve egne Egenkapitalbevis i medhold av Finansforetaksloven § 10-5.

Indeksering

Børsnoterte Egenkapitalbevis inngår ikke i noen av de norske aksjeindeksene, men er med i en egen indeks for Egenkapitalbevis (OB Egenkapitalbevis - OSEEX).

10.2 Lovregulering av sparebanker

Generelt

Offentlige reguleringer av sparebankenes virksomhet er hovedsakelig gitt i Finansforetaksloven og allmennaksjeloven. Videre har Finanstilsynet myndighet til å føre tilsyn med bankenes virksomhet, jf. Finanstilsynsloven. Med hjemmel i disse lovene er det gitt en rekke forskrifter som regulerer sparebankenes virksomhet.

Den tidligere direkte styringen av kredittmarkedet er nå i stor grad erstattet med indirekte styring gjennom likviditets- og rentepolitikk. Rammebetingelsene for ulike typer finans- og kredittinstitusjoner er i økende grad harmonisert, og den norske finanslovgivningen har de senere årene blitt innrettet i tråd med de regler og anbefalinger som gjelder ellers i Europa.

Årsregnskap

Det er gitt en egen forskrift til Regnskapsloven, forskrift 16. desember 1998 nr. 1240 om årsregnskap for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike (Årsregnskapsforskriften). Årsregnskapsforskriften inneholder bestemmelser om plikt til å utarbeide årsregnskap, plikt til å avgi dette senest tre måneder etter regnskapsårets slutt og regler for innholdet av årsregnskapet.

Interne kontrollrutiner

Sparebankenes interne kontrollrutiner er regulert i forskrift av 22. september 2008 nr. 1080 om risikostyring og internkontroll, fastsatt av Finanstilsynet og gjelder blant annet sparebanker.

Gjennomføring av CRD IV i norsk regelverk

EU fastsatte i juni 2013 et nytt kapitaldekningsdirektiv, CRD IV, med krav til kredittinstitusjoners og verdipapirforetaks virksomhet. Samtidig ble mer detaljerte bestemmelser vedtatt i forordningen, CRR. Sammenliknet med tidligere soliditetsregelverk, stiller CRD IV/CRR strengere krav til kvaliteten på kapitalinstrumenter, nye bufferkrav, strengere kapitalkrav for motpartsrisiko, strengere krav til styring og kontroll, samt utvidede krav til tilsynsmyndighetenes vurdering av institusjonenes risiko- og kapitalbehov, såkalt pilar 2-vurderinger. CRD IV har også nye rammer for godtgjørelse. I tillegg innføres likviditetskrav og krav til beregning av uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio). Det innføres minstekrav til likviditetsdekning Liquidity Coverage Ratio (LCR) fra 2015 og krav til stabil finansiering, Net Stable Funding Ratio (NSFR), fra 2018.

Kravet til nivå på uvektet kjernekapitalandel er enda ikke fastsatt, men planlegges innført fra 2018. CRD IV / CRR er ennå ikke tatt inn i EØS-avtalen, men det er gjort tilpasninger i det norske regelverket. De overordnede kapital- og bufferkravene i CRD IV / CRR ble tatt inn i norsk lov gjennom Finansieringsvirksomhetsloven i juni 2013 og er videreført i den nye Finansforetaksloven. I august 2013 ble det foretatt endringer i flere av forskriftene på kapitaldekningsområdet, og i forskrift om godtgjørelsesordninger som gjennomfører de mer detaljerte bestemmelsene i CRR.

Endringene i kapitalkravsforskriften trådte i kraft 30. september 2014, mens endringene i reglene om godtgjørelse trådte i kraft fra 1. januar 2015.

Ytterligere informasjon vedrørende innføringen av CRD IV i EU og i Norge finnes på Baselkomitéen og Finanstilsynets hjemmesider, www.bis.org og www.finanstilsynet.no.

Krav til kapitaldekning

Finansforetaksloven § 13-5 oppstiller et generelt krav til virksomheten, herunder at en sparebank til enhver tid skal oppfylle kapitalkrav som fremgår av lov og forskrift.

I § 14-1 første ledd fremgår det krav om kapitaldekning på minimum 8 prosent av et nærmere bestemt beregningsgrunnlag. I forskrift 14. desember 2006 nr. 1506 om kapitalkrav for forretningsbanker, sparebanker mv., gis regler om minstekravene til kapitaldekningen, mens forskrift 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak gir regler om beregningen av

den ansvarlige kapitalen. I sistnevnte forskrift § 14 og § 15 fremgår det nærmere hvilke poster i institusjonens balanse som kan utgjøre henholdsvis ren kjernekapital og kjernekapital, mens det i § 16 angis hvilke poster som tilleggskapitalen består av.

Ved forskrift 14. desember 2006 nr. 1506 om kapitalkrav for forretningsbanker, sparebanker mv. er det gitt regler om særskilt definerte metoder, internbasert rating-metode (IRB-metode), for beregning av kapitalkravet. Disse metodene kan kun benyttes etter særskilt tillatelse fra Finanstilsynet.

Banker som benytter IRB-metode skal minst ha en ansvarlig kapital som tilsvarer 80 prosent av minstekravet etter forskrift 22. oktober 1990 nr. 875 om minstekrav til kapitaldekning i finansinstitusjoner og verdipapirforetak og forskrift 22. juni 2000 nr. 632 om minstekrav til kapitaldekning for markedsrisiko mv. for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak.

Hjartdal og Gransherad Sparebank benytter standard målemetode for kredittrisiko.

I tillegg til de nye minstekravene er det i Finansforetaksloven introdusert fire buffere som følge av CRD / CRR.

Bevaringsbuffer
En finansinstitusjon skal ha en bevaringsbuffer bestående av ren kjernekapital som skal utgjøre to og et halvt prosentpoeng i tillegg til minstekravet til ren kjernekapital, jf. Finansforetaksloven § 14-3 første ledd.

Systemrisikobuffer
En finansinstitusjon skal ha en systemrisikobuffer bestående av ren kjernekapital som skal utgjøre tre prosentpoeng i tillegg til minstekravet til ren kjernekapital og bevaringsbuffer, jf. Finansforetaksloven § 14-3 annet ledd. Finansdepartementet kan i forskrift fastsette at kravet skal være høyere eller lavere enn tre prosentpoeng.

Systemviktige institusjoner
En finansinstitusjon som er systemviktig skal ha en buffer bestående av ren kjernekapital som skal utgjøre to prosentpoeng i tillegg til minstekravet til ren kjernekapital, bevaringsbuffer og systemrisikobuffer. Finansdepartementet har fastsatt forskrift om fremgangsmåte og kriterier for å identifisere og fastsette hvilke finansinstitusjoner som skal anses som systemviktige i Norge. Finansdepartementet har bestemt at DNB ASA, Nordea Bank Norge ASA og Kommunalbanken AS anses som systemviktige finansinstitusjoner.

Motsyklisk buffer
En finansinstitusjon skal ha en motsyklisk kapitalbuffer bestående av ren kjernekapital som skal utgjøre mellom 0 og 2,5 prosentpoeng i tillegg til minstekravet til kapital, bevaringsbuffer, systemrisikobuffer og buffer for systemviktige institusjoner. Finansdepartementet fastsetter kravet til den motsykliske kapitalbufferen. Kravet kan i særlige tilfeller settes høyere enn to og et halvt prosentpoeng.

Alle buffere må bestå av ren kjernekapital. Hvis en finansinstitusjon ikke oppfyller de fire nevnte bufferkravene, skal institusjonen utarbeide en plan for økning av ren kjernekapitaldekning, og den kan ikke uten samtykke fra Finanstilsynet utbetale utbytte til egenkapitalbeviseierne eller bonus til ansatte.

Pilar 2
I tillegg til overnevnte kapitalkrav (pilar 1-krav), kan Finanstilsynet pålegge sparebanker såkalte pilar 2-krav.

Pilar 2-systemet har sin bakgrunn i EUs kapitaldekningsdirektiv og forordning (CRD IV/CRR) og åpner for at nasjonale tilsynsmyndigheter kan pålegge ytterligere kapitalkrav utover standardfastsatte pilar 1-krav (minstekrav til kapitaldekning, kapitalsammensetning og kombinerte kapitalbufferkrav som angitt ovenfor).

Pilar 2-prosessen er en sentral del av Finanstilsynets tilsyn med de enkelte finansforetakene, og inngår som en del av Finanstilsynets SREP-vurderinger (*supervisory review and evaluation process*).

Pilar 2-krav fastsatt av tilsynsmyndighetene er aktuelle i tilfeller hvor enkeltinstitusjoner, evt. grupper av institusjoner, eksponeres for eller eksponerer markedet for, høyere eller mer spesielle risikoer enn de som ligger til grunn for gjeldende pilar 1-krav. Pilar 2-kravene omfatter risikoer som ikke dekkes eller kun delvis

dekkes av pilar 1. Hvilke risikoer som kommer i tillegg, vil være forskjellig fra foretak til foretak, og kan eksempelvis være konsentrasjonsrisiko, ulike typer markedsrisiko (herunder renterisiko), likviditetsrisiko, finansieringsrisiko, svakheter i styring og kontroll, modellrisiko, systemrisiko og risiko for uforsvarlig gjeldsoppbygging.

Beregningsgrunnlag for kapitaldekningen

Finansforetaksloven § 14-2 gir nærmere regler om beregningsgrunnlaget for den ansvarlige kapitalen. Beregningsgrunnlaget for kravet til ansvarlig kapital skal tilsvare summen av beregningsgrunnlagene for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

Beregningsgrunnlaget for kredittrisiko skal fastsettes med utgangspunkt i risikovekter etter en standardmetode eller med utgangspunkt i risikoparametere helt eller delvis fastsatt av institusjonen selv i henhold til en internbasert rating-metode (IRB).

Beregningsgrunnlaget for markedsrisiko skal fastsettes med utgangspunkt i regler fastsatt i forskrift eller med utgangspunkt i interne målemetoder.

Beregningsgrunnlaget for operasjonell risiko kan fastsettes etter følgende alternativer; etter en basismetode basert på en andel av gjennomsnittlig inntekt, en sjablongmetode basert på en andel av inntekten innenfor de ulike forretningsområder multiplisert med en indikator for tapserfaring fastsatt av Finansdepartementet, eller en avansert metode basert på interne målemetoder.

De interne risikostyringsmetodene for kredittrisiko og markedsrisiko, samt avansert metode for operasjonell risiko, kan bare benyttes etter tillatelse gitt av Finanstilsynet.

Tap og nedskrivinger

I forbindelse med overgang til IFRS ble forskrift 14. november 1991 nr. 4236 (Tapsforskriften) erstattet med forskrift 21. desember 2004 om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner (Utlånsforskriften), som trådte i kraft 1. januar 2005.

Hovedprinsippene for Utlånsforskriften er at utlån ved første gangs måling skal vurderes til virkelig verdi med tillegg av eventuelle direkte transaksjonsutgifter. Ved etterfølgende måling skal utlånet vurderes til amortisert kost. Nedskrivning av tap skal foretas når det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall. Videre skal det foretas avsetning for garantiforpliktelser dersom det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør.

Strukturendringer i sparebanker

Sammenslåing og deling
Tidligere fulgte adgangen til å fusjonere og avvikle sparebanker av sparebankloven § 47, men gjennom endringene i Finansieringsvirksomhetsloven som trådte i kraft 1. juli 2009, ble denne bestemmelsen opphevet og erstattet av et nytt regelsett i Finansieringsvirksomhetslovens kapittel 2c. Disse reglene er videreført i Finansforetaksloven §§ 12-1 til 12-7, som inneholder bestemmelser som legger til rette for omstruktureringer i henhold til ulike modeller for sammenslåing og deling. Dette innebærer blant annet at det åpnes for strukturendringer i henhold til de såkalte Hallingdal-, Terra-, Tingvoll- og Telemarkmodellene, med enkelte begrensninger.

- "**Hallingdalmodellen**" innebærer at grunnfondsbanker (tradisjonelle sparebanker) konverterer deler av grunnfondskapitalen til eierandelskapital. Eierandelsbevisene tilføres en finansstiftelse som følger reglene om sparebankstiftelser. Flere sparebanker kan ved å benytte samme modell slås helt eller delvis sammen.

- "**Terramodellen**" innebærer at flere tradisjonelle sparebanker slås sammen uten at det utstedes Egenkapitalbevis og uten etablering av finansstiftelse. I stedet fastsettes det i vedtektene en nærmere

fordeling av grunnfondet og overskuddet i forhold til sparebankenes kapital på sammenslåingstidspunktet.

- "**Tingvollmodellen**" innebærer at en sparebanks samlede virksomhet overføres til en annen sparebank mot vederlag i Egenkapitalbevis som legges inn i en finansstiftelse som opprettes i forbindelse med avviklingen av den overdragende sparebank.

- "**Telemarkmodellen**" innebærer at to eller flere sparebanker omdannes til aksjeselskaper/allmennaksjeselskaper og deretter fusjoneres etter aksje-/allmennaksjelovens regler. Omdanningen gjennomføres ved at det etableres stiftelser som eier aksjene i de sammenslåtte sparebankene.

Det følger av Finansforetaksloven § 12-1 at sammenslåing og deling av sparebanker bare kan gjennomføres etter tillatelse fra Finansdepartementet. Vedtak om slik sammenslåing eller deling treffes av forstanderskapet med flertall som for vedtektsendring. Det kan fastsettes i vedtektene at slike vedtak av forstanderskapet også må omfatte minst 2/3 av de stemmer som avgis av, eller medlemmer valgt av, eierne av Egenkapitalbevis.

Avvikling
Finansforetaksloven §§ 12-8 til 12-12 regulerer avvikling av sparebanker. Vedtak om avvikling treffes av forstanderskapet med flertall som for vedtektsendring. Styret skal i forkant av slikt vedtak fremlegge en avviklingsplan for forstanderskapet. Vedtaket kan ikke settes i verk uten etter tillatelse gitt av Finansdepartementet. Dersom en sparebank skal avvikles etter at virksomheten er overdratt til en annen bank, skal egenkapitalen etter at alle forpliktelser er dekket, overføres til en eller flere stiftelser.

Omdanning til aksjeselskap
Finansforetaksloven §§ 12-13 til 12-18 regulerer sparebankenes mulighet for omdanning til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Regelverket åpner for at en sparebank kan omdanne seg til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap etter tillatelse gitt av Finansdepartementet. En stiftelsesmodell legges til grunn ved omdanning av en sparebank til aksjebank. De viktigste punktene i loven kan i korte trekk oppsummeres i følgende punkter:

- Aksjer for den andel som tilsvarer eierandelen til grunnfondskapitalen overføres til en stiftelse som skal benytte ordet ”sparebankstiftelse” i sitt foretaksnavn.
- Stiftelsen skal være helt uavhengig av banken.
- Stiftelsen skal ha ”et langsiktig og stabilt formål med sitt eierskap”.
- Salg av stiftelsens aksjer krever 2/3 flertall fra generalforsamlingen i stiftelsen.
- Stiftelsen kan dele ut deler av årlig overskudd til allmennyttige formål.
- Under forutsetning av at stiftelsens eierskap overstiger 10 prosent, kan aksjeselskapet benytte sparebank i sitt firmanavn.

Adgangen til å omdanne til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap vil i praksis være begrenset da det ved vurderingen av om det skal gis tillatelse blant annet skal legges vekt på at sparebanker som hovedregel bør være organisert som vanlig sparebank eller sparebank med eierandelskapital.

Konvertering av grunnfondskapital til eierandelskapital
Finansforetaksloven § 10-9 annet ledd åpner for at sparebanker kan konvertere grunnfondskapital til eierandelskapital.

Egenkapitalbevisene skal utstedes vederlagsfritt til en sparebankstiftelse opprettet i forbindelse med konverteringen, jf. Finansforetaksloven § 10-9 tredje ledd. Sparebankstiftelsen skal eie Egenkapitalbevis og støtte opp om virksomheten i banken.

Finans- og sparebankstiftelser
Finansforetakloven §§ 12-19 til 12-26 oppstiller regler om finans- og sparebankstiftelser som kommer til anvendelse på stiftelser som etableres i forbindelse med strukturendringer, jf. dette punkt. Stiftelsens virksomhet skal i all hovedsak være begrenset til forvaltning av Egenkapitalbevis eller aksjer som ble tilført stiftelsen i forbindelse med opprettelsen og midler som mottas som utbetaling på Egenkapitalbevis eller aksjer,

herunder eierandeler ervervet ved ombytting av slike eierandeler. Stiftelsen vil selv ha mulighet til å utstede Egenkapitalbevis.

Andre reguleringer
Regelverket som omfatter sparebanker regulerer også eksponering relatert til utenlandsk valuta, engasjement overfor enkeltkunder, eierinteresser i holdingselskap og interesser i andre selskaper. I tillegg reguleres likviditet, avvikling og administrasjon av banker med økonomiske problemer med videre.

Sparebanker kan ikke gå konkurs, men sparebanker som ikke kan oppfylle sine forpliktelser kan settes under offentlig administrasjon i henhold til reglene i Finansforetaksloven kapittel 21. Eierandelskapitalen kan i slike tilfeller gå tapt i sin helhet.

Tilsyn, soliditets- og likviditetsvern for norske banker

Det er flere offentlige myndigheter som har ansvaret for å ha tilsyn med regelverket som gjelder for finansinstitusjoner (banker, forsikringsselskaper og finansieringsforetak).

Finansdepartementet
En av Finansdepartementets hovedoppgaver er regulering av finansmarkedet/ finansieringsmarkedene. Finansdepartementet har i betydelig grad fått delegert myndighet til å fastsette forskrifter og fatte vedtak i medhold av Finansforetaksloven og andre lover som regulerer finansinstitusjoner. Finansforetaksloven regulerer viktige spørsmål om en sparebankdrift, blant annet krav til kapitaldekning. Finansdepartementet har myndighet til å tilbakekalle konsesjon til å drive bankvirksomhet ved alvorlige brudd på gjeldende lover og forskrifter. Det krever tillatelse fra Finansdepartementet eller Finanstilsynet for at en bank skal kunne gjennomføre endringer av en viss betydning, slik som utstedelse av Egenkapitalbevis eller nedsettelse av grunnfondskapitalen eller eierandelskapitalen, overføring av virksomhet til annen institusjon, nedlegging av virksomheten, omdanning til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap eller oppkjøp av annen bank.

To hovedhensyn bak konsesjonsreglene er sikring av konkurranse i finansmarkedene og ivaretakelse av enkeltinstitusjoners soliditet.

Finanstilsynet
Finanstilsynet gir konsesjon til å drive bankvirksomhet og har primæransvaret for å overvåke og føre tilsyn med banker, forsikringsselskaper, finansieringsforetak, verdipapirforetak, forvaltningsforetak for verdipapirfond, eiendomsmeglere, inkassoforetak, revisorer, regnskapsførere, forsikringsmeglere og morselskap i finanskonsern. Hovedoppgaven til Finanstilsynet er å bidra til at de institusjoner det skal føre tilsyn med opererer på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med gjeldende regelverk. Inspeksjoner skjer blant annet ved at Finanstilsynet vurderer de styrings- og kontrollfunksjonene selskapene etablerer og går igjennom regnskaper og annen dokumentasjon som rapporteres.

Endringer i vedtektene til finansinstitusjoner som Finanstilsynet har tilsyn med, skal godkjennes av Finanstilsynet. Slike vedtak kan påklages til Finansdepartementet. Når Finansdepartementet behandler saker som gjelder finansmarkedet, er det vanlig å be om uttalelse fra Finanstilsynet før avgjørelsen blir tatt. Finanstilsynet avgir hvert år en årsrapport til Finansdepartementet om sin virksomhet. Rapporten legges frem for Stortinget ved den årlige kredittmeldingen.

Norges Bank
Norges Bank er landets sentralbank og skal være utøvende og rådgivende organ for penge-, kreditt- og valutapolitikken. Den skal utstede pengesedler og mynter, fremme et effektivt betalingssystem innenlands og overfor utlandet samt overvåke penge-, kreditt og valutamarkedene. Sentralbanken ivaretar dermed viktige oppgaver overfor bankvesenet og skal bidra til stabile og effektive finansmarkeder og betalingssystemer. Som et virkemiddel kan Norges Bank yte likviditetslån, gjøre innskudd i bankene og gi annen kreditt til

forretningsbanker. Når særlige forhold tilsier det, kan sentralbanken også gi kreditt til andre på spesielle vilkår. Norges Bank utfører dessuten markedsoperasjoner i pengemarkedet.

Bankenes sikringsfond

I henhold til Finansforetaksloven kapittel 19 skal enhver sparebank og forretningsbank være medlem av Bankenes sikringsfond. Bankenes sikringsfond er regulert gjennom Finansforetaksloven. Sikringsfondets formål er gjennom en lovbestemt innskuddsgarantiordning å sikre innskuddsforpliktelsene til sparebanken og forretningsbanken. Fondet kan også yte støtte til et medlem av fondet under bestemte vilkår. Sikringsfondet er ment å dekke tap som innskytere har på sine innskudd i en medlemsinstitusjon etter nærmere regler i loven.

11 Definisjoner

Allmennaksjeloven	Allmennaksjeselskapsloven (lov av 13. juni 1997 nr 45)
Ansatte	Fast Ansatte i Hjartdal og Gransherad Sparebank per prospektdato
Banken/Sparebanken/Bankens	Hjartdal og Gransherad Sparebank
Betalingsdatoen	Den dag betaling av tildelte Egenkapitalbevis i Emisjonen skal skje
BM	Bedriftsmarked
Egenkapitalbevis	Egenkapitalbevis i Hjartdal og Gransherad Sparebank
Egenkapitalbevisbrøk	Egenkapitalbevisbrøken er eierandelskapitalen, overkursfondets og utjevningsfondets andel av Bankens korrigerte ansvarlige kapital
Egenkapitalbevisene	Alle Egenkapitalbevisene
Egenkapitalbeviseier(ne)	Egenkapitalbeviseierne i Hjartdal og Gransherad Sparebank
Egenkapitalbevisforskriften	Forskrift om Egenkapitalbevis i sparebanker, kredittforeninger og gjensidige forsikringsselskaper (lov av 29. juni 2009 nr 913). Loven er opphevet og erstattet av Finansforetaksloven
Emisjonen	Emisjonen som beskrevet i dette Prospekt
Finansforetaksloven	Finansforetaksloven (lov 10. april 2015 nr. 17)
Finansieringsvirksomhetsloven	Finansieringsvirksomhetsloven (lov av 10. juni 1988 nr 40)
Fondsobligasjonslån	Evigvarende Fondsobligasjonslån med variabel rente, innløsningsrett for utsteder og som teller som kjernekapital i Bankens kapitaldekning
Forstanderskap	Det øverste besluttende organ i Hjartdal og Gransherad Sparebank
Garantikonsortium	Konsortium etablert av Tilrettelegger som garanterer fulltegning av Emisjonen
Garantister/Garantistene	Investorer som deltar i Konsortium etablert av Tilrettelegger som garanterer fulltegning av Emisjonen
LCR	Liquidity Coverage Ratio
Ledelsen	Ledelsen i Hjartdal og Gransherad Sparebank
Medlemmene	Medlemmer av Forstanderskapet, Styret og ulike komiteer og utvalg i Banken.
NGAAP	Norwegian Generally Accepted Accounting Principles
NOK	Norske kroner
NSFR	Net Stable Funding Ratio
Oppgjørsagent(en)	Norne Securities AS, Oppgjør
PM	Personmarked
Prospektet	Dette Prospektet med vedlegg, som er utarbeidet i forbindelse med Emisjonen
SDC	Skandinavisk Data Center A/S
Sparebankloven	Sparebankloven (lov av 24. mai 1961 nr 1). Loven er opphevet og erstattet av Finansforetaksloven
Styret	Styret i Hjartdal og Gransherad Sparebank
Tegningsblankett(en)	Tegningsblankett som må benyttes til å tegne Egenkapitalbevis i Emisjonen
Tegningsperioden	Fra 17. oktober til 4. november 2016 kl 15.00
Tilrettelegger	Norne Securities AS
Verdipapirforskriften	Verdipapirforskriften (forskrift av 29. juni 2007 nr 876)
Verdipapirhandelloven	Verdipapirhandelloven (lov av 29. juni 2007 nr 75)

VPS ..... Verdipapirsentralen i Norge, elektronisk register for vedlikehold av selskapers aksjonærregistre og investors beholdning av finansielle instrumenter

VPS-konto ..... Konto i VPS for registrering av eierskap i verdipapirer

12 Emisjonen

12.1 Bakgrunnen for emisjonen. Formål

Hjartdal og Gransherad Sparebank er i dag en ren grunnfondskapitalbank. Nye og strengere krav til kjernekapital sammen med Bankens ønske om og fortsatt kunne vokse i sine markedsområder, gjør det nødvendig å vurdere Bankens kapitalsituasjon med hensyn til fremtidig vekst. Økt vekst vil kunne medføre en reduksjon i Bankens rene kjernekapitaldekning.

Formålet med Emisjonen er følgelig å styrke ren kjernekapital for å sikre videre utvikling og vekst. Kravet til kapitaldekning er at den ansvarlige kapitalen minst skal utgjøre 15 prosent av et nærmere definert beregningsgrunnlag, ikke hensyntatt nye krav til pilar 2. Banken har en langsiktig målsetting om minimum ren kjernekapitaldekning på 15 prosent, langsiktig kjernekapitaldekning på 16,5 og langsiktig ansvarlig kapitaldekning på 18,5 prosent. Langsiktige målsettinger vil løpende bli vurdert i forhold til markedets- og regulatoriske krav. Per 31. desember 2015 hadde Banken ren kjernekapitaldekning på 16,1 prosent, kjernekapitaldekning på 16,4 prosent og ansvarlig kapitaldekning på 17,1 prosent. Per første kvartal var tilsvarende tall 14,7 prosent, 15,3 prosent og 16,3 prosent, ikke inkludert delårsresultatet. Banken gjør også Emisjonen ut i fra et ønske om å la lokale eiere ta del i verdiskapningen som skjer i regionen og samtidig videreutvikle sitt gode forhold til det lokale næringslivet

Utstedelse av Egenkapitalbevis vil medføre at det opprettes en ny kapitalklasse i Hjartdal og Gransherad Sparebank. Bankens kapitalstruktur vil etter emisjonen omfatte både grunnfondskapital og eierandelskapital. En slik endring i kapitalstrukturen vil både ha betydning for Bankens styringsstruktur, samt for fordelingen av overskudd og underskudd mellom kapitalklassene.

12.2 Oversikt

Emisjonen vil medføre utstedelse av minimum 300 000 og maksimum 400 000 Egenkapitalbevis, hver med pålydende verdi NOK 100 og til tegningskurs NOK 105. Bruttoemisjonsproveny vil således være mellom NOK 31 500 000 og NOK 42 000 000 ved etablering av eierandelskapital på minimum NOK 30 000 000 og maksimum NOK 40 000 000.

Et garantikonsortium har garantert for et brutto emisjonsproveny på NOK 31 500 000 som nærmere beskrevet nedenfor.

12.3 Forstanderskapets vedtak

Forstanderskapet i Hjartdal og Gransherad Sparebank fattet den 28. september 2016 følgende vedtak om å utstede Egenkapitalbevis ved en Offentlig Emisjon:

1. *"Styrets forslag om etablering av eierandelskapital i Hjartdal og Gransherad Sparebank i samsvar med finansforetaksloven § 10-9 og § 10-10, jf. allmennaksjeloven § 10-1 godkjennes. Det skal etableres eierandelskapital i samsvar med følgende:*

   (a) Det etableres eierandelskapital med minimum NOK 30 000 000 og maksimum NOK 40 000 000 ved utstedelse av minimum 300 000 og maksimum 400 000 nye Egenkapitalbevis.

   (b) Egenkapitalbevisenes pålydende skal være NOK 100.

   (c) Tegningskursen er NOK 105 per Egenkapitalbevis.

   (d) Egenkapitalbevisene kan ikke tegnes av noen som etter bankens vurdering er hjemmehørende i en jurisdiksjon hvor slikt tilbud om tegning vil være ulovlig eller (for andre jurisdiksjoner enn Norge) vil medføre plikt til utarbeidelse og/eller godkjennelse av prospekt, registrering eller lignende tiltak.

(e) Et prospekt, som skal registreres i henhold til verdipapirhandelloven kapittel 7, skal utarbeides og offentliggjøres i tilknytning til tilbudet om å tegne Egenkapitalbevis i forbindelse med etableringen av eierandelskapital.

(f) Tegningsperioden starter 17. oktober 2016 kl. 09.00 og avsluttes 4. november 2016 kl. 15.00. Dersom prospektet ikke er registrert i tide til å overholde denne tegningsperioden, skal tegningsperioden begynne å løpe dagen etter registreringstidspunktet og avsluttes kl. 15.00 18 dager deretter. Tegninger fra garantister som følge av deres garantiforpliktelse i forbindelse med emisjonen skal likevel kunne aksepteres i inntil fem arbeidsdager etter utløpet av den normale tegningsperioden.

(g) Egenkapitalbevisene tegnes ved å undertegne og returnere tegningsblanketten som vedlegges prospektet eller ved elektronisk tegning gjennom VPS.

(h) Tildeling av Egenkapitalbevis foretas av styret. Tildeling vil bli forsøkt gjort forholdsmessig basert på de respektive tegningsbeløp, dog slik at minimum tildeling vil tilsvare minimum tegningsbeløp NOK 10 500. Banken forbeholder seg retten til å avrunde, redusere eller stryke enhver tegning. Banken vil, så langt det lar seg gjøre, søke å avrunde de tildelte poster Egenkapitalbevis på en fornuftig måte. Banken forbeholder seg retten til å begrense antallet tegnere som får tildeling. Dette vil i så fall gjøres gjennom loddtrekning.

I den grad minimums tegningsbeløp for emisjonen ikke er tegnet innen den ordinære tegningsperioden, vil Egenkapitalbevis tegnes av og tildeles til garantister, basert på og i henhold til de respektive garantiforpliktelser, slik at minimumsbeløpet oppnås.

(i) Kontant oppgjør for egenkapitalbevisene skal innbetales til særskilt angitt emisjonskonto i norsk kredittinstitusjon innen 10. november 2016.

(j) Egenkapitalbevisene skal gi rett til utbytte fra tidspunktet for registrering av kapitalforhøyelsen i Foretaksregisteret.

(k) Overkurs etter fradrag for emisjonskostnader overføres overkursfondet i samsvar med finansforetaksloven.

(l) Et emisjonsproveny på NOK 31,5 er garantert fulltegnet av et garantikonsortium. Garantistene er pro-rata, ubetinget og ugjenkallelig ansvarlig for de Egenkapitalbevis som ikke blir tegnet og tildelt under emisjonen dersom det samlede provenyet fra tegninger utgjør mindre enn NOK 31,5 i emisjonen, og skal overta og betale for et antall Egenkapitalbevis tilsvarende differansen. Under ingen omstendighet svarer garantistene for tegnernes og/eller andre garantisters evne eller vilje til å betale for tildelte Egenkapitalbevis. Kostnader i forbindelse med garantiprovisjon vil være 2 %. Totale emisjonskostnader antas å være i størrelsesorden NOK 1,5 millioner.

Ved vurderingen av spørsmålet om å tegne Egenkapitalbevis bør det legges vekt på at eierandelskapitalen skal benyttes til å styrke bankens rene kjernekapital og vil være et viktig element i bankens langsiktige finansiering og oppfyllelse av fremtidige kapitalkrav.

Det legges til grunn at det ikke har inntruffet hendelser etter siste balansedag som er av vesentlig betydning for banken. Bankens årsberetning, årsregnskap og revisjonsberetning for 2015 er tilgjengelig på bankens kontor og på bankens nettsider.

I tillegg vedtok forstanderskapet å endre Bankens vedtekter, samt å gi styret fullmakt til å foreta nødvendige vedtektsendringer som følge av etablering av eierandelskapital og eventuelle vilkår fra Finanstilsynet.

12.4 Tegningskurs og emisjonsbeløp

Tegningskursen i Emisjonen er fastsatt til NOK 105 per Egenkapitalbevis.

Egenkapitalbeviseiere eier en andel av den totale egenkapitalen i en sparebank. Ved første gangs utstedelse av Egenkapitalbevis vil eierandelen bestemmes av hvor mye den bokførte egenkapital øker som følge av Emisjonen. Tegningskursen er således ikke av økonomisk betydning for tegnerne. Ved fastsettelsen av emisjonskursen har Styret basert vurderingene på forutgående første gangs etableringer av eierandelskapital, og fastsatt pari kurs til NOK 100 og Tegningskursen til 5 prosent over pari kurs.

Det kan kun tegnes i poster på hele 100 Egenkapitalbevis. Minstetegning er følgelig NOK 10 500.

Brutto emisjonsproveny fra Emisjonen vil være NOK 31,5 - NOK 42 millioner basert på utstedelse av 300 000 – 400 000 Egenkapitalbevis til tegningskurs NOK 105 per Egenkapitalbevis. Overkursen vil benyttes til å dekke omkostninger ved Emisjonen. Eventuelt overskytende beløp vil fordeles mellom overkursfond og kompensasjonsfond i samsvar med Finansforetaksloven § 10-14. Totalt netto emisjonsbeløp fra Emisjonen som vil bli overført til Bankens egenkapital antas å utgjøre mellom NOK 30 – 40 millioner.

12.5 Tegningsperioden

Tegning skal skje i perioden fra og med 17. oktober 2016 frem til 4. november 2016 kl. 15:00 CET.

12.6 Prosedyrer for tegning

Tegning av Egenkapitalbevis skjer ved korrekt utfyllelse av Tegningsblankett, som følger som vedlegg til Prospektet.

Korrekt utfylt Tegningsblankett må være Banken i hende senest 4. november 2016 kl. 15:00 CET. Tegningsblanketter som mottas etter dette vil ikke bli behandlet. Tegninger er bindende og ugjenkallelige og kan ikke trekkes, kanselleres eller endres av tegneren etter at tegningen er mottatt av Tilrettelegger. Tegneren er ansvarlig for at den informasjon som er fylt inn i Tegningsblanketten er korrekt. Ved å signere Tegningsblanketten bekrefter tegneren å ha lest og satt seg inn i dette Prospektet og at tegneren er berettiget til å tegne etter de vilkår som her fremgår.

Tegninger som mottas etter utløpet av Tegningsperioden eller som er ufullstendige eller inneholder feil eller som ikke i henhold til gjeldende lovgivning er berettiget til Egenkapitalbevis vil anses som ugyldige og vil ikke bli behandlet av Tilrettelegger. Tegningsblanketten sendes til Banken eller Tilrettelegger på følgende adresse:

Hjartdal og Gransherad Sparebank, att Åse Kjersti Øverdal eller Rune W Zeylon,
Postboks 24, 3692 Sauland
E-post: ek-bevis@hjartdalbanken.no
Telefon.: 35 02 84 00

Norne Securities AS, Postboks 7801, 5020 Bergen
E-post: emisjoner@norne.no
Telefon: +47 55 55 91 30

Hvorvidt tegningsblanketten sendes til Banken eller Tilretteleggeren vil ikke påvirke allokeringen av Egenkapitalbevis i Emisjonen.

Privatpersoner kan også tegne via online tegningslink i VPS. Denne vil bli gjort tilgjengelig via Norne Securities sine hjemmesider, www.norne.no, ved tegningsstart.

Verken Banken eller Tilretteleggeren kan holdes ansvarlige for forsinkelser i postgangen eller andre logistiske eller tekniske problemer som kan resultere i at tegninger ikke mottas i tide eller overhode. Banken og/eller Tilretteleggeren kan etter eget skjønn og uten underretning til tegneren velge å forkaste tegningsblanketter som er ufullstendige eller inneholder feil, og tegninger som kan være ulovlige.

Tegninger er bindende og ugjenkallelige og kan ikke trekkes tilbake, annulleres eller endres av tegneren etter at de er mottatt. Tegneren er ansvarlig for riktigheten av den informasjonen som fylles inn i tegningsblanketten. Ved å signere og innlevere en tegningsblankett, bekrefter tegneren å ha lest dette Prospektet og å være berettiget til å tegne nye Egenkapitalbevis på de vilkår som her er fastsatt.

Flere tegninger, dvs. tegninger på mer enn én tegningsblankett, er tillatt. Vennligst merk at to separate tegningsblanketter innlevert av den samme tegneren hvor det er tegnet et tilsvarende antall Egenkapitalbevis i begge tegningsblankettene, kun vil telles én gang, med mindre noe annet er uttrykkelig presisert i én av tegningsblankettene (f.eks. ved tydelig angivelse av "Tilleggstegning").

For at Tilretteleggeren skal kunne motta og behandle Tegningen er Tilretteleggeren i henhold til verdipapirhandelloven pålagt å gjennomføre en hensiktsmessighetstest av alle tegnere i Emisjonen. Tilretteleggeren skal i den forbindelse søke å innhente opplysninger om tegneres kunnskap og erfaring med det aktuelle investeringsområdet. Undersøkelsen skal sette Tilretteleggeren i stand til å vurdere om investeringen i Egenkapitalbevis er hensiktsmessig for tegneren. I situasjoner der Tilretteleggeren finner at investeringen ikke er hensiktsmessig for tegneren, vil tegneren bli informert om dette. Videre må tegneren, alene eller i samarbeid med eventuelle finansielle rådgivere, vurdere om det er ønskelig å gå videre med investeringen på tross av opplysningene som foreligger fra Tilretteleggeren.

Emisjonen omfattes av hvitvaskingsloven av 6. mars 2009 nr. 11 og hvitvaskingsforskriften av 13. mars 2009 nr. 302. Tegnere som ikke er registrert som eksisterende kunder av Tilretteleggeren eller Banken, må fylle ut eget skjema for legitimasjonskontroll som følger vedlagt i tegningsblanketten i vedlegg 3.

12.7 Offentliggjøring og tildeling

Offentliggjøring av resultatet av tilbudet vil bli lagt ut som børsmelding på eller rundt 8. november 2016.

Tildeling av Egenkapitalbevis vil bli foretatt av Styret i Banken og ventes å skje cirka 8. november 2016. Melding om tildeling vil bli sendt ut til tegnerne omkring 8. november 2016. Meldingen vil bli sendt per e-post til de som har oppgitt e-post adresse. Øvrige tegnere vil få tilsendt tildelingen per brev.

Tildelingen vil skje i poster på hele 100 Egenkapitalbevis. Ved eventuell overtegning er fordeling overlatt til Styret, dog slik at prinsippet om proratarisk avkortning ned til hele poster skal tilstrebes. Handel med Egenkapitalbevisene kan ikke innledes før disse er tildelt og registrert i VPS.

12.8 Tegningsgaranti

Minimumsbeløpet på NOK 31,5 millioner i Emisjonen ble garantert fulltegnet 1. september 2016 av et konsortium etablert av Norne Securities AS (heretter «Garantikonsortiet»). Garantikonsortiet er etablert for å garantere for at 300 000 Egenkapitalbevis blir tegnet i Emisjonen, men Garantien dekker ikke betaling av tegnede og tildelte Egenkapitalbevis. Provisjonen til deltakerne i Garantikonsortiet utgjør 2 prosent av garantert beløp og dekkes av Banken gjennom overkursen i Emisjonen. Sammensetningen av Garantikonsortiet fremgår av tabellen nedenfor.

TABELL: GARANTISTER

Etternavn / Selskap	Fornavn	Adresse	Postnr	Poststed	NOK
City Vest AS	Øyvind Thorsby	Einar Aassv 65	3046	Drammen	5 000 000
Erik Dahl Invest AS	Erik Magnar Dahl	Sauarvegen 218	3677	Notodden	5 000 000
Kvamme	Geir Atle	Tuddalsvegen 2041	3697	Tuddal	5 000 000
AEK Invest AS	Anita Eek	Lienveien 41B	3681	Notodden	2 000 000

BLE Eiendom AS	Torgrim Yli	Tor Cappelens vei 1	3684	Notodden	2 000 000
Hjuksebø Invest AS	Morten Eek	Hjuksebo	3683	Notodden	2 000 000
Pedersen	Viggo Wahl	Nordre Vestsidaveg 716	3677	Notodden	2 000 000
REI INVEST AS	Reidar Eek	Kjærlighetsstien 5	3681	Notodden	2 000 000
Snipen	Rolf Eber	Buvikbakken 16	4650	Risør	1 500 000
Faye	Andreas	Dyre vås gate 17	3683	Notodden	1 000 000
Forvaltningsenteret AS	John Seljord	Heddalsveien 11	3676	Notodden	1 000 000
Voss	Per Christian	Kattekleiv 6	3683	Notodden	1 000 000
Windsvoll	Ole-Hermann Windsvoll	Abelsgate 32	3681	Notodden	1 000 000
Windsvoll Eiendom AS	Ole-Hermann Windsvoll	Postboks 183	3672	Notodden	1 000 000
Sum					31 500 000

Det er Bankens vurdering at Garantikonsortiet er etablert på markedsmessige vilkår.

12.9 Annet

Styret er ikke kjent med hvorvidt Hjartdal og Gransherad Sparebanks ledelse eller medlemmer av Bankens styrende organer har tenkt å tegne i Emisjonen, eller hvorvidt noen investorer planlegger å tegne for mer enn 5 prosent av Emisjonen.

12.10 Tidsplan for Emisjonen

Første tegningsdag	17. oktober 2016
Siste tegningsdag	4. november 2016 (kl. 15:00)
Tildeling av Egenkapitalbevis	ca. 8. november 2016
Melding om tildeling, varsel om trekk/innbetaling	ca. 8. november 2016
Innbetaling/trekk dato	ca. 10. november 2016
Registrering i Foretaksregistret	ca. 18. november 2016
Registrering i VPS	ca. 18. november 2016

12.11 Regulatoriske forhold

I henhold til Verdipapirhandelloven med tilhørende forskrifter, må Tilrettelegger kategorisere alle nye kunder i en av tre kategorier; kvalifiserte motparter, profesjonelle og ikke-profesjonelle kunder. Alle investorer som tegner Egenkapitalbevis i forbindelse med Emisjonen, og som ikke allerede er kunde hos Tilretteleggeren, vil bli kategorisert som ikke-profesjonell kunde, med mindre annet er skriftlig bekreftet av Tilretteleggeren. Tegneren kan etter skriftlig anmodning bli kategorisert som profesjonell kunde dersom Verdipapirhandellovens vilkår for dette er oppfylt. For mer informasjon om kundekategorisering kan tegneren kontakte Tilretteleggeren.

Tegneren erkjenner at det etter Verdipapirhandelloven gjelder regler om taushetsplikt mellom de forskjellige avdelingene hos Tilrettelegger og overfor andre selskaper i samme konsern som Tilretteleggeren. Dette kan innebære at andre ansatte hos Tilretteleggeren eller hos selskapet i samme konsern som Tilretteleggeren kan ha informasjon som kan være relevant for tegneren, men som Tilrettelegger ikke har adgang til.

Tilretteleggeren er et verdipapirforetak som tilbyr en rekke investeringstjenester. For å sikre at oppdrag i Tilretteleggerens Corporate Finance avdeling behandles konfidensielt, er Tilretteleggerens andre aktiviteter, herunder analyse og megling, adskilt fra Corporate Finance avdelingen med informasjonssperrer eller ”Chinese Walls”. Tegneren erkjenner at Tilretteleggerens analyse og meglingsaktiviteter kan komme i konflikt med tegnerens interesse med hensyn til transaksjoner med egenkapitalbevisene som en konsekvens av slike ”Chinese Walls”.

For å tegne Egenkapitalbevis, må tegneren tilfredsstille kravene etter Hvitvaskingsloven og hvitvaskingsforskriften.

Ved ytelse av investeringstjenester plikter Tilretteleggeren og/eller Banken å innhente informasjon om tegnere/kunder i varierende grad for å oppfylle sin lovpålagte omsorgsplikt. Tegneren blir bedt om å gjennomføre nødvendig kundekontroll og hensiktsmessighetstest på tegningsblanketten. Dersom tegner unnlater å gjennomføre kundekontroll og hensiktsmessighetstest i forkant av tegning, advarer Tilretteleggeren og Banken med dette om at det vil være umulig for Tilretteleggeren og/eller Banken å vurdere om det er hensiktsmessig for tegner å delta i Emisjonen.

12.12 Oppgjør i Emisjonen

Oppgjør

Betalingen for Egenkapitalbevis tildelt en tegner forfaller til betaling rundt den 10. november 2016. Betalinger må skje i henhold til de retningslinjer som er angitt nedenfor i avsnittet *Tegnere som har norsk bankkonto* eller avsnittet *Tegnere som ikke har norsk bankkonto*.

Tegnere som har norsk bankkonto

Tegnere med norsk bankkonto må, og vil ved å signere Tegningsblanketten, gi Tilrettelegger en ugjenkallelig fullmakt til å belaste en nærmere angitt bankkonto for det tegningsbeløp som skal betales for Egenkapitalbevisene som er tildelt tegneren, og overføre beløpet til selskapets emisjonskonto.

Tilrettelegger er kun berettiget til å belaste den angitte kontoen én gang, men forbeholder seg retten til å gjøre inntil tre debiteringsforsøk. Fullmakten vil gjelde for en periode på inntil syv virkedager etter Betalingsdatoen.

Videre gir tegneren Tilrettelegger fullmakt til å innhente bekreftelse fra tegnerens bank på at tegneren har disposisjonsrett over den angitte kontoen, samt på at det er tilstrekkelige midler på kontoen til å dekke betaling av tegningsbeløpet. Dersom det ikke er tilstrekkelige midler på kontoen, eller dersom det av andre grunner ikke er mulig å debitere kontoen ved gjennomføring av et debiteringsforsøk i henhold til fullmakten fra tegneren, vil tegneren anses for å være i mislighold av sin betalingsforpliktelse.

Tegnere som ikke har norsk bankkonto

Tegnere som ikke har norsk bankkonto, må sørge for at betaling for Egenkapitalbevis som er tildelt skjer med tilgjengelige midler på eller før Betalingsdatoen. Før slik betaling foretas, må tegneren kontakte Tilrettelegger for nærmere detaljer og instruksjoner.

Forsinket betaling

Forsinket betaling belastes med den til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente i henhold til forsinkelsesrenteloven av 17. desember 1976 nr. 100, 8,50 prosent p.a. på datoen for Prospektet. Dersom tegneren ikke oppfyller betalingsvilkårene, vil Egenkapitalbevisene, med de begrensninger som følger av norsk lov og etter Tilretteleggers skjønn, ikke bli levert til tegneren.

12.13 Hvitvasking

Emisjonen omfattes av hvitvaskingsloven av 6. mars 2009 nr. 11 og hvitvaskingsforskriften av 13. mars 2009 nr. 302 (samlet benevnt "Hvitvaskingslovgivningen"). Tegnere som ikke er registrert som eksisterende kunder av Oppgjørsagenten, må bekrefte sin identitet i samsvar med kravene i Hvitvaskingslovgivningen, med mindre et unntak kommer til anvendelse. Tegnere som i Tegningsblanketten har angitt en eksisterende norsk bankkonto og en eksisterende VPS-konto, er unntatt fra kravet, med mindre Tilrettelegger krever at identiteten bekreftes. Tegnere som ikke har fullført den påkrevde bekreftelse av identitet før utløpet av Tegningsperioden, vil ikke bli tildelt Egenkapitalbevis i Emisjonen. Deltakelse i Emisjonen er betinget av at tegneren har en VPS-konto. VPS-kontonummeret må angis i Tegningsblanketten. VPS-konto kan opprettes hos autoriserte VPS-kontoførere, som kan være norske banker, autoriserte verdipapirforetak i Norge, samt norsk avdeling av kredittinstitusjon etablert innenfor EØS. Opprettelse av VPS-konto er i henhold til Hvitvaskingslovgivningen betinget av identitetsbekreftelse overfor VPS-kontofører. Utenlandske investorer kan imidlertid benytte VPS-konti registrert i en forvalters navn. Forvalteren må være autorisert av Finanstilsynet.

12.14 Levering av Egenkapitalbevis

Banken forventer at Egenkapitalbevisene vil bli levert til VPS-konti for tegnerne som har fått tildelt Egenkapitalbevis cirka 18. november 2016. Dette kan først skje når Emisjonen er fullt innbetalt, det er gitt tillatelse fra Finanstilsynet til å etablere eierandelskapital, Finanstilsynet har godkjent vedtektsendringer og Emisjonen er registrert i Foretaksregisteret. Banken forventer at Emisjonen vil registreres i Foretaksregisteret cirka 18. november 2016, og at Egenkapitalbevisene vil bli registrert på den enkelte tegners VPS-konto samme dag.

12.15 Ingen planlagt notering på regulert marked

Hjartdal og Gransherad Sparebank har ikke søkt om å få tatt opp Egenkapitalbevisene til notering på Oslo Børs og har per prospektdato ingen planer for slik notering.

12.16 Betingelser for gjennomføring

Etablering av eierandelskapital forutsetter godkjennelse fra Finanstilsynet og registrering i Foretaksregisteret. Slik godkjennelse er omsøkt og forventes gitt innen 17. oktober 2016, men saksbehandlingen kan trekke ut utover dette. Dersom søknad om godkjennelse avslås, vil Emisjonen bortfalle.

12.17 Rettigheter knyttet til Egenkapitalbevisene

Gjeldende lov for Egenkapitalbevisene vil være norsk lov, herunder Finansforetaksloven.

Etter at Emisjonen er registrert i Foretaksregisteret og i VPS forventet omkring 18. november 2016 vil Egenkapitalbevisene ha fulle rettigheter, herunder rett til utbytte som måtte bli besluttet utdelt etter registreringen.

12.18 VPS registrering

Bankens Egenkapitalbevis vil bli registrert i VPS med verdipapirnummer NO 001 0776487. Kontofører er DNB Bank ASA. Egenkapitalbevisene vil være utstedt i henhold til norsk lov.

12.19 Bankens eierandelskapital etter Emisjonen

Hjartdal og Gransherad Sparebank har per prospektdato ikke etablert eierandelskapital. Etter Emisjonen som er beskrevet i Prospektet, vil Bankens eierandelskapital utgjøre minimum NOK 30 000 000 og maksimum NOK 40 000 000, fordelt på minimum 300 000 og maksimum 400 000 Egenkapitalbevis hvert pålydende NOK 100.

12.20 Utvanning i eierandel

Som følge av at Banken ikke har utstedt Egenkapitalbevis per prospektdato vil Emisjonen ikke medføre noen utvanningseffekt.

12.21 Valuta

Valuta i Emisjonen er Norske Kroner (NOK).

12.22 Egenkapitalbevisbrøk og utbytteberegning

Med Egenkapitalbevisbrøk forstås vanligvis eierandelskapitalen, overkursfondets og utjevningsfondets andel av Bankens korrigerte ansvarlige kapital. Bankens Egenkapitalbevisbrøk vil bli cirka 10 - 12,9 prosent i samsvar med forventet netto emisjonsbeløp, og hensyntatt egenkapital og delårsresultat per første halvår 2016.

Finanstilsynets praksis innebærer at emisjonsbeløpet ved fordeling av overskuddet for 2016 (Egenkapitalbevisbrøken for 2016), skal vektes for den del av året kapitalen har vært innbetalt.

12.23 Omkostninger

Omkostningene i forbindelse med Emisjonen forventes å utgjøre cirka NOK 1,5 millioner, forutsatt at Emisjonen blir fulltegnet. Kostnadene dekker honorar til Tilrettelegger, juridisk rådgivning, provisjon til Garantikonsortiet, utgifter til trykking og utsendelse av prospekt, markedsføring av Emisjonen samt diverse andre kostnader i forbindelse med gjennomføring av Emisjonen. Den enkelte tegner vil ikke bli belastet med noen omkostninger utover tegningskurs for tildelte Egenkapitalbevis.

12.24 Rådgivere

Norne Securities AS er engasjert av Banken som Tilrettelegger i forbindelse med Emisjonen.
Adresse: Norne Securities AS, Haakon VIIs gate 9, 0161 Oslo. Telefon: 55 55 91 30.

Norne Securities AS vil motta et fast honorar for rådgivning og utarbeidelse av prospektet for Banken. I tillegg vil Norne Securities AS kunne motta et tilretteleggingshonorar på 3,5 prosent av tegningsbeløp skaffet av Norne Securities AS.

Advokatfirmaet Selmer DA er engasjert av Banken som juridisk rådgiver i forbindelse med Emisjonen. Adresse: Tjuvholmen Allè 1, 0112 Oslo. Telefon: 23 11 65 00.

13 Dokumenter som er tilgjengelige for offentligheten

Prospektet vil offentliggjøres på hjemmesidene til Banken (http://www.hjartdalbanken.no) og Tilrettelegger (https://www.norne.no) når Tegningsperioden starter 17. november 2016

Dokumenter som det henvises til i dette Prospektet er tilgjengelig for fysisk inspeksjon på Bankens hovedkontor i en 12-måneders periode etter Tegningsperiodens slutt.

Dokumentene er tilgjengelige hos Hjartdal og Gransherad Sparebank, Saulandsvegen 418, 3692 Sauland, telefon 35 02 84 00. Finansielle rapporter kan også lastes ned fra Bankens internettside, http://www.hjartdalbanken.no.

Følgende dokumenter (eller kopier av disse) kan innhentes vederlagsfritt:

(a) Bankens vedtekter

(b) Bankens årsrapporter for 2013, 2014 og 2015

(c) Bankens 2. kvartalsrapporter for 2015 og 2016

(c) Prospektet

Bankens vedtekter er inntatt som vedlegg I til Prospektet.

OPPLYSNINGER INNTATT VED HENVISNING- KRYSSREFERANSELISTE

Henvisning	Kapittel i prospekt	Inntatt ved henvisning	Internett
Regnskapsprinsipper	7.1	Årsrapport 2015	https://hjartdalbanken.no/-/media/banker/hjartdalbanken/dokumenter/2015/2015_arsregnskap.pdf
Revisorberetninger	7	Årsrapport 2013 - 2015	Se linker under
Resultat, balanse, kontantstrøm 2013	4.1, 7.2	Årsrapport 2013	https://hjartdalbanken.no/-/media/banker/hjartdalbanken/dokumenter/2013/2013_arsregnskap.pdf
Resultat, balanse, kontantstrøm 2014	4.1, 7.2	Årsrapport 2014	https://hjartdalbanken.no/-/media/banker/hjartdalbanken/dokumenter/2014/2014_arsregnskap.pdf
Resultat, balanse, kontantstrøm 2015	4.1, 7.2	Årsrapport 2015	https://hjartdalbanken.no/-/media/banker/hjartdalbanken/dokumenter/2015/2015_arsregnskap.pdf
Resultat, balanse, 2. kvartal 2015	4.1, 7.2	Kvartalsrapport 2015	https://hjartdalbanken.no/-/media/banker/hjartdalbanken/dokumenter/2015/2015_1halvar.pdf
Resultat, balanse, 2. kvartal 2016	4.1, 7.2	Kvartalsrapport 2016	https://hjartdalbanken.no/-/media/banker/hjartdalbanken/dokumenter/2016/2016_2kvartal.pdf
Årsregnskap 2013, inkludert noter	7.2	Årsrapport 2013	https://hjartdalbanken.no/-/media/banker/hjartdalbanken/dokumenter/2013/2013_arsregnskap.pdf
Årsregnskap 2014, inkludert noter	7.2	Årsrapport 2014	https://hjartdalbanken.no/-/media/banker/hjartdalbanken/dokumenter/2014/2014_arsregnskap.pdf
Årsregnskap 2015, inkludert noter	7.2	Årsrapport 2015	https://hjartdalbanken.no/-/media/banker/hjartdalbanken/dokumenter/2015/2015_arsregnskap.pdf

VEDTEKTER
FOR
HJARTDAL OG GRANSHERAD SPAREBANK

KAP. 1 FIRMA. KONTORKOMMUNE. FORMÅL.

§ 1-1 Foretaksnavn. Kontokommune. Formål.

Hjartdal og Gransherad Sparebank er opprettet den 31.03.1898.

Sparebanken har sitt sete i Hjartdal kommune og har avdelinger i Notodden og Kongsberg kommuner.

Sparebanken er en videreføring av Hjartdal Sparebank, opprettet 31. mars 1898, og Gransherad Sparebank, opprettet 17. mai 1909.

Sparebanken har til formål å fremme sparing ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets av innskytere, levere finansielle tjenester til publikum, næringsliv og offentlig sektor, og å forvalte på trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker.

Sparebanken kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med gjeldende lovgivning.

KAP. 2 GRUNNFONDET

§ 2-1 Grunnfondet

Hjartdal Sparebanks opprinnelige grunnfond på Kr. 2.000,- ytt av Hjartdal kommune, pliktes ikke tilbakebetalt.

Gransherad Sparebanks grunnfond er tilbakebetalt.

Stiftere eller andre har ikke rett til utbytte av virksomheten.

KAP. 3 FORSTANDERSKAP

§ 3-1 Forstanderskapet

Sparebanken skal ha et forstanderskap som skal se til at banken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og forstanderskapets vedtak.

Forstanderskapet skal ha 16 medlemmer og 10 varamedlemmer.

6 medlemmer og 3 varamedlemmer velges av innskyterne i Hjartdal kommune, jf. §3-2.
2 medlemmer og 1 varamedlem velges av innskyterne i Gransherad, jf. §3-2.

4 medlemmer og 2 varamedlemmer velges av kommunestyret i Hjartdal jf. §3-3.
1 medlem og 1 varamedlem velges av kommunestyret i Notodden jf. § 3-3.

3 medlemmer og 3 varamedlemmer velges av de ansatte i samsvar med forskrift 23. desember 1977 nr. 9386 om de ansattes rett til representasjon i sparebankenes og forretningsbankenes styrende organer. De ansattes valg må være avholdt innen utgangen av januar.

Medlemmene av forstanderskapet velges for 4 år. Varamedlemmer som velges av innskyterne, velges for 1 år. Varamedlemmer som velges av de ansatte velges for 2 år. Varamedlemmer som velges av kommunestyrene velges for 4 år. Minst tre fjerdedeler av forstanderskapsmedlemmene skal være personer som ikke er ansatt i banken.

§ 3-2 Innskyternes valg til forstanderskapet

De innskytere som har og i de siste 6 månedene har hatt et innskudd i banken på minst 500 kroner, og som bor eller har sitt arbeid, eller når det gjelder upersonlige innskytere har sete i, Hjartdal kommune og Gransherad i Notodden kommune, velger hvert år 2 medlemmer og 4 varamedlemmer. Bare myndig person kan som personlig innskyter eller som representant for annen innskyter stemme ved valget. Ingen kan avgi mer enn to stemmer, én på grunnlag av eget innskudd, og én som representant for annen innskyter.

Innskyternes valg av forstanderskapsmedlemmer skal skje på valgdager eller valgmøter i samsvar med forskrift fastsatt i medhold av sparebankloven §8 a femte ledd. Valget skal gi en mest mulig lik fordeling av medlemmer fra Sauland, Hjartdal, Tuddal og Gransherad.

Valg etter denne paragrafen må være avholdt innen utgangen av april.

§ 3-3 Kommunestyrenes valg til forstanderskapet

Kommunestyret i Hjartdal velger hvert fjerde år 4 medlemmer med 2 varamedlemmer.
Kommunestyret i Notodden velger hvert fjerde år 1 medlem med 1 varamedlem.

Valg etter denne paragrafen må være avholdt innen utgangen av januar.

KAP. 5 STYRET

§ 5-1 Styrets sammensetning

Styret består av 6 medlemmer med 2 varamedlemmer valgt av forstanderskapet.

Leder og nestleder velges av forstanderskapet ved særskilte valg.

Styret skal være sammensatt av 3 medlemmer fra Hjartdal kommune, 2 medlemmer fra Notodden kommune og 1 medlem valgt blant de ansatte. Det skal være ett varamedlem fra Hjartdal kommune og ett varamedlem fra Notodden kommune. Blant de ansatte velges ett personlig varamedlem som har møte- og talerett.

Samtlige valgte medlemmer velges for to år og varamedlemmene for ett år. Uttredende medlemmer og varamedlemmer kan gjenvelges jf. likevel kapittel 10.

§ 5-2 Styret. Innkalling. Vedtak. Protokoll

Lederen kaller styret sammen til møte så ofte sparebankens virksomhet tilsier det, eller når et styremedlem krever det.

Styret er vedtaksført når minst 3 medlemmer er til stede. Vedtak treffes ved alminnelig flertallsbeslutning. Ved stemmelikhet gjør styrelederens stemme utslaget.

Styrets forhandlingsprotokoll skal underskrives av de tilstedeværende, som står felles til ansvar med mindre noen av dem har latt sin protest protokollere. Fraværende styremedlemmer skal gjøre seg kjent med vedtak som er truffet i deres fravær.

§ 5-3 Styrets ansvar og plikter

Styret leder sparebanken virksomhet. Styret er ansvarlig for at de midler sparebanken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret skal sørge for en tilfredsstillende organisering av bankens virksomhet og har plikt til å påse av bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Styret fastsetter instruks for daglig leder med særlig vekt på oppgaver og ansvar.

Styret skal påse at banken har god intern kontroll for oppfyllelse av de bestemmelser som gjelder for virksomheten, herunder banksnes verdigrunnlag og etiske retningslinjer.

Styret fastsetter de nødvendige fullmakter for bankens virksomhet.

Banksjefen eller to andre styremedlemmer i felleskap representerer sparebanken og forplikter med sin underskrift. Styret kan gi prokura og spesialfullmakter.

§ 5-4 Styret som revisjonsutvalg

Banken skal ha et revisjonsutvalg som skal velges av og blant styrets medlemmer. Revisjonsutvalget skal være et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret.

Revisjonsutvalget skal samlet ha den kompetanse som ut fra bankens organisasjon og virksomhet er nødvendig for å ivareta sine oppgaver. Minst ett av medlemmene i revisjonsutvalget skal være uavhengig av virksomheten og ha kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon. Styremedlemmer som er ledende ansatte, kan ikke velges til medlemmer av revisjonsutvalget.

Revisjonsutvalget skal:

a) forberede styrets oppfølgning av regnskapsrapporteringsprosessen,
b) overvåke systemene for intern kontroll og risikostyring samt bankens internrevisjon om slik funksjon er etablert,
c) ha løpende kontakt med bankens valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet,
d) vurdere og overvåke revisors uavhengighet, jf. revisorloven kapittel 4, herunder særlig i hvilken grad andre tjenester enn revisjon som er levert av revisor eller revisjonsselskapet utgjør en trussel mot uavhengigheten.

§ 5-5 Daglig leders ansvar og plikter

Banksjefen har den daglige ledelse av sparebanken og skal følge den instruks og de pålegg styret har gitt.

Den daglige ledelsen omfatter ikke avgjørelser i saker som etter bankens forhold er av uvanlig art eller stor betydning.

Banksjefen skal sørge for at bankens bokføring er i samsvar med lov og forskrifter og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte.

KAP. 6 VALGKOMITEER

§ 6-1 Valgkomite for forstanderskapets valg

Forstanderskapet velger en valgkomite blant forstanderskapets medlemmer. Komiteen skal bestå av 6 medlemmer og 3 varamedlemmer. Den skal ha 2 representanter de kommunevalgte, 2 representanter fra de innskytervalgte og 2 representanter fra de ansattvalgte forstanderskapsmedlemmene. I tillegg skal både Sauland, Hjartdal, Tuddal og Gransherad være representert i komiteen.
Valget gjelder for 2 år om gangen.

Valgkomiteen skal forberede valg av leder og nestleder i forstanderskapet, leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer av styret unntatt ansattes representanter, og medlemmer og varamedlemmer av valgkomiteen. For styremedlem med varamedlem som velges blant de ansatte, avgir bare representanten for de ansatte i valgkomiteen innstilling.

Valgkomiteens innstilling skal begrunnes.

§ 6-2 Valgkomite for innskyternes valg

Valgkomiteen for forstanderskapet, jfr. § 6.1, forbereder også innskyterne sitt valg av forstanderskapets innskytervalgte medlemmer med varamedlemmer.

KAP. 7 ÅRSOPPGJØRET

§ 7-1 Årsoppgjøret. Beretninger. Tidsfrister

Styret skal sørge for at årsoppgjøret (årsregnskapet og årsberetning) legges frem for revisor. Årsoppgjøret skal så vidt mulig være avsluttet og ferdig revidert innen utgangen av januar.

Når revisor har lagt fram sin beretning, jf. revisorloven § 5-6, skal styret sende årsoppgjøret og revisjonsberetningen til samtlige medlemmer av forstanderskapet innen 8 dager før det forstanderskapsmøte som behandler årsregnskapet.

Forstanderskapet trer sammen hvert år som bestemt i sparebanklovens § 11 første ledd bokstav b for å ta imot styrets årsberetning og revisjonsberetning, og fastsette bankens regnskap.

KAP. 8 REVISJONEN

§ 8-1 Revisorvalg. Godtgjørelse. Ansvar

Forstanderskapet velger revisor for banken og fastsetter godtgjørelsen.

Slutter revisor, kan forstanderskapets leder engasjere en ny revisor, som tjenestegjør til neste forstanderskapsmøte, hvor endelig valg foretas.

KAP. 9 OVERSKUDD

§ 9-1 Overskudd - gaver

Overskuddet av banken virksomhet skal legges til bankens fond.

Gaver kan bevilges i samsvar med sparebankloven § 28.

KAP. 10 TJENESTETID. ALDERSGRENSE

§ 10-1 Tjenestetid for tillitsvalgte

Et valgt medlem eller leder av forstanderskapet eller styret kan ikke ha dette tillitsverv i et sammenhengende tidsrom lenger enn 12 år eller ha disse tillitsverv i mer enn 20 år sammenlagt. En person kan ikke velges eller gjenvelges til noen av disse verv dersom vedkommende på grunn av bestemmelsen i foregående punktum ikke kan sitte valgperioden ut.

§ 10-2 Høyeste aldersgrense for tjenestemenn

Høyeste aldersgrense for banksjef og andre fast ansatte er 70 år.

KAP. 11 VEDTEKTSENDRINGER

§ 11-1 Vedtektsendringer

Endring av disse vedtektene kan vedtas av forstanderskapet når forslag om det er framsatt i et tidligere møte. Vedtaket er gyldig når minst to tredjedeler av de som er til stede og minst halvparten av alle forstandere stemmer for det. Vedtaket kan ikke settes i verk før det er godkjent av Finanstilsynet.

§ 11-2 Vedtektenes ikrafttreden

Disse vedtekter trer i kraft når de er godkjent i henhold til sparebankloven § 5 siste punktum. Fra samme tid oppheves tidligere vedtekter.

VEDTEKTER
FOR
HJARTDAL OG GRANSHERAD SPAREBANK

KAP. 1 FIRMA. FORRETNINGSKONTOR. FORMÅL.

§ 1-1 Foretaksnavn. Forretningskontor.

Hjartdal og Gransherad Sparebank er opprettet den 31.03.1898.

Sparebanken har sitt forretningskontor i Hjartdal kommune og har avdelinger i Notodden og Kongsberg kommuner.

Sparebanken er en videreføring av Hjartdal Sparebank, opprettet 31. mars 1898, og Gransherad Sparebank, opprettet 17. mai 1909.

§ 1-2 Formål

Sparebanken har til formål å fremme sparing ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets av innskytere, levere finansielle tjenester til publikum, næringsliv og offentlig sektor, og å forvalte på trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker.

Sparebanken kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med gjeldende lovgivning.

KAP. 2 EGENKAPITAL

§ 2-1 Grunnfondet

Hjartdal Sparebanks opprinnelige grunnfond på Kr. 2.000,- ytt av Hjartdal kommune, pliktes ikke tilbakebetalt.

Gransherad Sparebanks grunnfond er tilbakebetalt.

Stiftere eller andre har ikke rett til utbytte av virksomheten, ut over eventuelt utbytte på Egenkapitalbevis.

§ 2-2 Eierandelskapital

Med Kongens/Finansdepartementets samtykke kan forstanderskapet vedta å utstede omsettelige og utbytteberettigede Egenkapitalbevis med representasjonsrett i forstanderskapet i henhold til lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven).

Sparebankens utstedte eierandelskapital utgjør kr [•] fordelt på [•] Egenkapitalbevis à kr 100 fullt innbetalt. Sparebankens utstedte Egenkapitalbevis skal være registrert i Verdipapirsentralen (VPS).

KAP. 3 FORSTANDERSKAP

§ 3-1 Forstanderskapet

Sparebanken skal ha et forstanderskap som skal se til at banken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og forstanderskapets vedtak.

Forstanderskapet skal ha 16 medlemmer og 10 varamedlemmer. Det skal legges vekt på at de valgte medlemmene til forstanderskapet samlet avspeiler sparebankens kundestruktur, andre interessegrupper og samfunnsfunksjonen.

§ 3-2 Forstanderskapets sammensetning mv.

6 medlemmer og 2 varamedlemmer velges av innskyterne, jf. § 3-3.

1 medlem og 1 varamedlem velges av kommunestyret i Hjartdal jf. § 3-4.
1 medlem og 1 varamedlem velges av kommunestyret i Notodden, jf. § 3-4.

4 medlemmer og 4 varamedlemmer velges av og blant de ansatte i banken. De ansattes valg må være avholdt innen utgangen av januar.

4 medlemmer og 2 varamedlemmer velges av og blant egenkapitalbeviseierne, jf. § 3-5.

Medlemmene av forstanderskapet velges for 4 år. Varamedlemmer som velges av innskyterne, velges for 1 år. Varamedlemmer som velges av de ansatte velges for 2 år. Varamedlemmer som velges av kommunestyrene velges for 4 år. Minst tre fjerdedeler av forstanderskapsmedlemmene skal være personer som ikke er ansatt i banken. Myndige personer kan velges som medlem av forstanderskapet. Forstanderskapet fastsetter nærmere instruks om valgene.

§ 3-3 Innskyternes valg til forstanderskapet

De innskytere som har og i de siste 6 månedene har hatt et innskudd i banken på minst 2 500 kroner, velger hvert år 1 medlem, mens annet hvert år velges 2 medlemmer. Hvert år velges 2 varamedlemmer. Bare myndig person kan som personlig innskyter eller som representant for annen innskyter stemme ved valget. Ingen kan avgi mer enn to stemmer, én på grunnlag av eget innskudd, og én som representant for annen innskyter.

Innskyternes valg av forstanderskapsmedlemmer er nærmere regulert i egen valginstruks.

§ 3-4 Kommunestyrenes valg til forstanderskapet

Kommunestyret i Hjartdal velger hvert fjerde år 1 medlem med 1 varamedlem.
Kommunestyret i Notodden velger hvert fjerde år 1 medlem med 1 varamedlem.

Valg etter denne paragrafen må være avholdt innen utgangen av januar.

§ 3-5 Egenkapitalbeviseiernes valg til forstanderskapet

Egenkapitalbeviseierne skal i valgmøte velge 4 medlemmer og 2 varamedlemmer til forstanderskapet i samsvar med de til enhver tid gjeldende rammebetingelser. Enhver myndig eier av Egenkapitalbevis kan velges som medlem eller varamedlem.

Egenkapitalbeviseiernes valg til forstanderskapet er nærmere regulert i egen valginstruks.

§ 3-6 Innkalling til forstanderskapsmøte

Ordinært forstanderskapsmøte skal avholdes innen utgangen av mars måned hvert år.

Styret kaller inn til møter i forstanderskapet. Innkallingen skal være sendt senest 14 dager før møtet avholdes.

Når dokumenter som gjelder saker som skal behandles i forstanderskapet er gjort tilgjengelig for medlemmene på sparebankens hjemmesider gjelder ikke lovens krav om at dokumentene skal sendes til medlemmene av forstanderskapet. Dette gjelder også dokumenter som etter lov skal inntas i eller vedlegges innkallingen. Et medlem av forstanderskapet kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles i forstanderskapsmøte.

Medlemmer som ikke kan delta på forstanderskapets møte, skal meddele dette til sparebanken snarest og senest fem dager før møtet. Varamedlemmer innkalles ved ordinære medlemmers forfall.

§ 3-7 Møter og vedtak i forstanderskapet

Forstanderskapets medlemmer og varamedlemmer møter personlig. Det er ikke anledning til å møte ved fullmektig eller med rådgiver.

Møter i forstanderskapet åpnes og ledes av forstanderskapets leder.

Hvert medlem av forstanderskapet har én stemme. For at forstanderskapet skal kunne treffe gyldig vedtak, er det krav om at minst halvparten av alle medlemmer er til stede. En beslutning krever flertall av de avgitte stemmer med mindre annet følger av de til enhver tid gjeldende regler og disse vedtekter. Står stemmetallet likt, gjelder det som møtelederen slutter seg til.

§ 3-8 Forstanderskapets oppgaver

På det ordinære forstanderskapsmøtet skal følgende saker behandles og avgjøres:

- velge leder og nestleder for forstanderskapet
- velge styrets leder, nestleder og øvrige styremedlemmer og varamedlemmer, med unntak for medlemmer og varamedlemmer som velges av de ansatte
- velge medlemmer til valgkomiteen for forstanderskapet valg
- velge revisor
- fastsette godtgjørelse til tillitsvalgte og revisor
- godkjennelse av årsregnskapet og årsberetningen, herunder disponering av overskudd og utdeling av utbytte
- andre saker som etter lov eller vedtekter hører under forstanderskapet

Forstanderskapets leder er omfattet av reglene om kreditt til ansatte og tillitsvalgte.

Vedtak om eller fullmakt til å oppta ansvarlig lån eller fondsobligasjoner treffes av forstanderskapet med flertall som for vedtektsendring. Vedtak om eller fullmakt å oppta annen fremmedkapital treffes av styret eller i henhold til delegasjonsvedtak fra styret.

KAP. 4 STYRET OG DAGLIG LEDELSE

§ 4-1 Styrets sammensetning

Styret består av 5 til 6 medlemmer med 2 varamedlemmer valgt av forstanderskapet.

I tillegg kan de ansatte kreve representasjon i styret etter loven.

Leder og nestleder velges av forstanderskapet ved særskilte valg.

Samtlige valgte medlemmer velges for to år og varamedlemmene for ett år. Uttredende medlemmer og varamedlemmer kan gjenvelges.

§ 4-2 Styret. Innkalling. Vedtak. Protokoll

Lederen kaller styret sammen til møte så ofte sparebankens virksomhet tilsier det, eller når et styremedlem krever det.

Styret er vedtaksført når minst halvparten av medlemmene er til stede. Vedtak treffes ved alminnelig flertallsbeslutning. Ved stemmelikhet gjør styrelederens eller møtelederens stemme utslaget.

Styrets protokoll skal underskrives av de deltakende styremedlemmer, som står felles til ansvar med mindre noen av dem har latt sin protest protokollere. Fraværende styremedlemmer skal gjøre seg kjent med vedtak som er truffet i deres fravær.

Styrets oppgaver, ansvar og plikter er regulert i en egen styreinstruks.

§ 4-3 Representasjon utad

Banksjefen eller to styremedlemmer i felleskap representerer sparebanken og forplikter med sin underskrift. Styret kan gi prokura og spesialfullmakter.

§ 4-4 Daglig leders ansvar og plikter

Banken skal ha daglig leder. Daglig leder tilsettes av styret.

Daglig leders oppgaver følger av lov og forskrifter.

KAP. 5 VALGKOMITEER

§ 5-1 Valgkomite for forstanderskapets valg

Forstanderskapet velger en valgkomite blant forstanderskapets medlemmer. Komiteen skal bestå av 4 medlemmer og ha representanter fra alle grupper som er representert i forstanderskapet.
Valget gjelder for 2 år om gangen. Ingen kan sitte samlet mer enn 6 år i valgkomiteen.
Valgkomiteen skal forberede valg av leder og nestleder i forstanderskapet, leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer av styret unntatt ansattes representanter, og medlemmer av valgkomiteen. For styremedlem med varamedlem som velges blant de ansatte, avgir bare representanten for de ansatte i valgkomiteen innstilling.

Valgkomiteens innstilling skal begrunnes.

§ 5-2 Valgkomite for innskyternes valg

Valgkomiteen for forstanderskapet, jfr. § 5-1, forbereder også valg av forstanderskapets innskytervalgte medlemmer med varamedlemmer.

§ 5-3 Valgkomité for egenkapitalbeviseiernes valg

Egenkapitalbeviseierne velger på egenkapitalbeviseiermøtet en valgkomité som skal ha 3 medlemmer og 3 varamedlemmer. Bestemmelsen i § 5-1 om valgperiode og funksjonstid gjelder tilsvarende.

Valgkomiteen skal forberede egenkapitalbeviseiernes valg av forstanderskapsmedlemmer med varamedlemmer, samt valg av medlemmer og varamedlemmer til valgkomiteen for egenkapitalbeviseiernes valg.

KAP. 6 OVERSKUDD

§ 6-1 Anvendelse av overskudd

Overskuddet av bankens virksomhet etter fradrag av utbytte og utdeling av gaver skal legges til bankens fond.

Årets overskudd og utbyttemidler fordeles mellom bankens grunnfond og eierandelskapitalen. Utbyttemidler kan benyttes til utbytte på eierandelskapitalen, til gaver til allmennyttige formål eller overføres til gavefond eller overføres til stiftelse med allmennyttig formål.

§ 6-2 Inndekning av underskudd

Underskudd etter resultatregnskapet for siste regnskapsår skal først søkes dekket ved forholdsmessig overføring fra grunnfondskapitalen, herunder gavefondet, og den eierandelskapitalen som overstiger

vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningsfondet. Underskudd som ikke dekkes slik, dekkes ved forholdsmessig overføring fra overkursfondet og kompensasjonsfondet. Ytterligere underskudd dekkes ved nedsettelse av vedtektsfestet eierandelskapital og eventuelt ved nedsettelse av annen kapital.

KAP 7 AVVIKLING

§ 7-1 Beslutning om avvikling av sparebanken

Forstanderskapet tar stilling til styrets forslag om avvikling av sparebanken. Vedtak om avvikling fattes med samme flertall som for vedtektsendringer.

§ 7-2 Disponering av sparebankens kapital ved avvikling

Ved avvikling av sparebanken skal overskytende midler etter at alle forpliktelser er dekket, overføres til en eller flere sparebankstiftelser.

KAP. 8 VEDTEKTSENDRINGER

§ 8-1 Vedtektsendringer

Endring av disse vedtektene kan vedtas av forstanderskapet. Vedtaket er gyldig når minst to tredjedeler av de som er til stede og minst halvparten av alle forstandere stemmer for det.

HJARTDAL OG GRANSHERAD SPAREBANK – TEGNINGSBLANKETT VEDLEGG III

Emisjon oktober/november 2016. ISIN NO 001 0776487

EMISJON AV EGENKAPITALBEVIS - TEGNINGSBLANKETT

Banken vedtok i Forstanderskapsmøtet den 28. september 2016 å etablere eierandelskapital på NOK 30 000 000 – NOK 40 000 000 ved utstedelse av 300 000 – 400 000 Egenkapitalbevis pålydende NOK 100 til tegningskurs NOK 105 ("Emisjonen"). Vedtaket er godkjent av Finanstilsynet. Vilkårene for Emisjonen fremgår av prospektet datert 13. oktober 2016 ("Prospektet"). Ord og uttrykk definert i Prospektet skal ha samme betydning og innhold i denne Tegningsblanketten. Innkallingen til og protokollen fra forstanderskapsmøtet (med vedlegg) som vedtok Emisjonen, Bankens vedtekter, prospektet og Bankens årsresultat og årsberetning for de siste tre årene er tilgjengelig i Bankens hovedkontor i Hjartdal, Saulandsvegen 418 3692 Sauland.

Tegningsprosedyre

Tegning av Egenkapitalbevis vil skje i perioden fra og med 17. oktober 2016 og til og med 4. november 2016 kl. 15.00 CET ("Tegningsperioden"). Tegning av Egenkapitalbevis skjer ved at tegneren fyller ut denne Tegningsblankett, som må være mottatt i Hjartdal og Gransherad Sparebank før utløpet av Tegningsperioden. Tegningsblanketten kan **leveres i Banken eller per post til Hjartdal og Gransherad Sparebank, Postboks 24, 3665 Sauland, att: Åse Kjersti Øverdal eller Rune W Zeylon, e-post: ekbevis@hjartdalbanken.no.** Tegningsblanketter som mottas etter utløpet av Tegningsperioden vil ikke bli behandlet. Banken og Tilrettelegger kan etter eget skjønn forkaste Tegningsblanketter som er i) ufullstendige, ii) inneholder feil, iii)mottas fra personer som ikke har gjennomført hensiktsmessighetstest eller gjennomført kundekontroll 12.6 og/eller (iv) innebærer at tegningen er ulovlig. Tegneren bærer risikoen for eventuelle forsinkelser i postgang, faksforsendelser, eller andre forsinkelser i kommunikasjonen som innebærer at Tegningsblanketten ikke kommer frem til Banken innen Tegningsperiodens utløp.

Tegningskurs og Minimumstegning

NOK 105 pr. Egenkapitalbevis. Minimumstegning i Emisjonen er NOK 10 500.

Øvrige tegningsbetingelser

Tegningsgrunnlaget er denne Tegningsblankett samt et Prospektet. Det samlede tegningsgrunnlaget betegnes i fellesskap som "Tegningsbetingelsene". Ved underskrift på denne Tegningsblankett bekrefter tegneren å ha mottatt Tegningsbetingelsene og tegneren bekrefter å være bundet av de betingelser som er nedfelt i disse Tegningsbetingelsene. Tegneren er bundet av sin tegning og den kan ikke endres eller trekkes tilbake etter mottak av Banken. Tegneren forplikter seg til å betale tegningsbeløpet, dvs. antall tegnede Egenkapitalbevis multiplisert med tegningskursen (NOK 105). Tegningen er bindende frem til utstedelsen av Egenkapitalbevis er godkjent av rett myndighet. Dersom kompetent myndighet avslår søknaden om utstedelse av Egenkapitalbevis, vil tegningen bortfalle.

Tildeling

Tildeling av Egenkapitalbevis vil bli foretatt med basis av tildelingskriteriene inntatt i Prospektet avsnitt 12.7. Banken forbeholder seg retten til å avvise og/eller redusere den enkelte tegning, helt eller delvis i forbindelse med tildelingen. Tildeling av færre Egenkapitalbevis i Emisjonen enn det den tegnede summen tilsier påvirker ikke tegnerens forpliktelse til å betale for de tildelte Egenkapitalbevisene. Melding om tildeling vil bli sendt omkring 8. november 2016 med angivelse av antall tildelte Egenkapitalbevis og Betalingsdato.

Betaling

Tilrettelegger vil automatisk foreta betaling fra tegnerens oppgitte bankkonto tilsvarende antall tildelte Egenkapitalbevis multiplisert med tegningskursen (NOK 105). Ved manglende dekning på belastningskonto vil det påløpe forsinkelsesrente i samsvar med den til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente, jfr. lov om forsinket betaling. P.t. er forsinkelsesrenten 8,50 % p.a. Ved manglende dekning på innbetalingsdag forbeholder Banken og Tilrettelegger seg rett til å la andre tegne de aktuelle Egenkapitalbevis eller selge disse for tegnerens regning og risiko i samsvar med gjeldende lov og forskrift.

Garantikonsortium

Det er etablert et Garantikonsortium for minstebeløpet i Emisjonen på NOK 31 500 000. Garantistene garanterer for fulltegning av minstebeløpet i Emisjonen, men ikke for innbetaling av tegnet beløp. Garantistene tilkommer en provisjon på 2 % av garantert beløp. Hver deltaker i Garantikonsortiet garanterer proratarisk for sin andel av Garantikonsortiet og ikke er ikke solidarisk ansvarlige for beløpet. Dersom minstebeløpet i Emisjonen ikke blir fulltegnet, vil deltakerne i Garantikonsortiet være forpliktet til å tegne og betale for Egenkapitalbevis i Emisjonen som ikke er tegnet og tildelt etter bestillingsperiodens utløp, forholdsmessig i forhold til det beløp hver deltaker har tegnet i Garantikonsortiet, oppad begrenset til det beløp den enkelte har tegnet i Garantikonsortiet og med fradrag for det beløp Garantisten allerede har blitt tildelt Egenkapitalbevis for i Emisjonen. Garantiforpliktelsen gjelder kun i den utstrekning tildelt andel i Garantikonsortiet overstiger andel som Garantisten har tegnet seg for i Emisjonen.

Ansvar og risiko

Tegneren erkjenner at tegning av Egenkapitalbevis fullt ut skjer for egen regning og risiko og at tegneren har satt seg inn i Prospektet. Tegneren bekrefter å kunne evaluere risikofaktorene knyttet til en beslutning om å investere i Banken ved å tegne Egenkapitalbevis, og å være i stand til å bære den økonomiske risikoen ved, og tåle et fullstendig tap av, en slik investering.

Hensiktsmessighetstest

For at Tilretteleggeren skal kunne motta og behandle denne Tegningsblanketten er Tilretteleggeren i henhold til verdipapirhandelloven pålagt å gjennomføre en hensiktsmessighetstest av alle tegnere i Emisjonen. Tilretteleggeren skal i den forbindelse søke å innhente opplysninger om tegneres kunnskap og erfaring med det aktuelle investeringsområdet. Undersøkelsen skal sette Tilretteleggeren i stand til å vurdere om investeringen i Egenkapitalbevis er hensiktsmessig for tegneren. I situasjoner der Tilretteleggeren finner at investeringen ikke er hensiktsmessig for tegneren, vil tegneren bli informert om dette. Videre må tegneren, alene eller i samarbeid med eventuelle finansielle rådgivere, vurdere om det er ønskelig å gå videre med investeringen på tross av opplysningene som foreligger fra Tilretteleggeren. **Vennligst besvar spørsmålene nedenfor:**

Yrkeserfaring og utdanningsnivå:

Stilling/Yrke:_____

Utdanningsnivå: ☐ Grunnskole ☐ Videregående ☐ Høyskole/universitet

Kunden eller den som handler på vegne av kunden har økonomisk utdannelse: ☐ Ja ☐ Nei

Kunden eller den som handler på vegne av kunden har yrkeserfaring fra finanssektoren eller annen relevant bakgrunn: ☐ Ja ☐ Nei

Dersom Kunden har krysset "Ja" ovenfor, vennligst spesifiser utdannelse/yrkeserfaring: _____

Investeringserfaring i:	**Antall transaksjoner siste året:**	**Kunnskapsnivå om:**
Unoterte finansielle instrumenter	☐ Ingen ☐ <5 ☐ >5	☐ ingen ☐ middels ☐ høyt
Børsnoterte finansielle instrumenter	☐ Ingen ☐ <5 ☐ >5	☐ ingen ☐ middels ☐ høyt

Dersom tegneren ikke gir de opplysninger som Tilrettelegger plikter å innhente, eller gir ufullstendige opplysninger, advarer Tilretteleggeren med dette om at det vil være umulig for Tilretteleggeren å vurdere om det er hensiktsmessig for tegner å delta i Emisjonen. Alle tegnere i Emisjonen vil bli klassifisert som ikke-profesjonelle investorer.

Hvitvaskingskontroll/legitimasjonskontroll

Emisjonen er underlagt hvitvaskingsloven av 6. mars 2009 nr. 11 og hvitvaskingsforskriften av 13. mars 2009 nr. 302. Tegnere som ikke er eksisterende kunder av Banken eller Tilrettelegger må fylle ut eget skjema for legitimasjonskontroll som er vedlagt tegningsblanketten. **Vennligst oppi din kundestatus i skjemat under:**

Eksisterende kunde av Hjartdal og Gransherad Sparebank:	☐ Ja	☐ Nei
Eksisterende kunde av Norne Securities:	☐ Ja	☐ Nei

I henhold til ovenstående vilkår, og vilkårene inntatt i Prospektet, tegner undertegnede Egenkapitalbevis i emisjonen som følger:

SPESIFIKASJON AV TEGNINGEN

Antall Egenkapitalbevis:	**Totalt tegningsbeløp (antall x tegningskurs NOK 105):** **NOK**	
Tegnerens VPS-konto:	For Tilrettelegger: Hensiktsmessighetstest/egnethetstest utført eller vurdert:	(For megler: Løpenr.)

Ugjenkallelig fullmakt til å belaste konto

Undertegnede gir herved Tilrettelegger en ugjenkallelig fullmakt til å belaste den nedenfor angitte bankkontoen for betaling av tildelte Egenkapitalbevis (totalt NOK; antall tildelte Egenkapitalbevis * NOK 105)	**Norsk bankkontonummer (11 siffer)**

Sted og dato Må være datert i Tegningsperioden	**Forpliktende underskrift** Undertegnede må ha rettslig handleevne. Dersom blanketten signeres på vegne av tegneren, må det vedlegges dokumentasjon for at undertegner har slik kompetanse (fullmakt, eksempelvis firmaattest)

OPPLYSNINGER OM TEGNEREN (Ved endringer i faste opplysninger må kontofører kontaktes.)

Fødselsnummer / Organisasjonsnummer		Telefonnr. på dagtid	
Fornavn/ Kontaktperson		E -post adresse	
Etternavn/Firma		Postnummer	
Gateadresse (for private; boligadresse):		Poststed	

SKJEMA FOR LEGITIMASJONSKONTROLL

Etter lov 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv. (hvitvaskingsloven) skal det foretas legitimasjonskontroll av tegnerne i Emisjonen. På denne bakgrunn ber vi vennligst om at tegneren fyller ut, undertegner og returnerer dette skjemaet til Norne Securities sammen med legitimasjonsdokument som beskrevet nedenfor. Det gjøres oppmerksom på at Norne Securities i henhold til hvitvaskingsloven vil kunne være underlagt plikt til å gjennomføre ytterligere kontrolltiltak. Skjemaet returneres til emisjoner@norne.no

Opplysninger om tegneren

Fullt navn/ Foretaksnavn:	Fødselsnummer/Foretaksnummer:
Adresse:	Postnummer- sted

Formål og tilsiktet art

☐ Handel i verdipapirer og tilknyttede tjenester
☐ Annet – Vennligst spesifiser: _____

Opplysninger om reelle rettighetshavere

Reelle rettighetshavere er eventuelle fysiske personer som en transaksjon gjennomføres på vegne av. Fysisk person skal i alle tilfelle regnes som reell rettighetshaver dersom vedkommende (i) direkte eller indirekte eier mer enn 25 % av eierandelene eller stemmene i selskapet, (ii) utøver kontroll over ledelsen av en juridisk person på annen måte enn nevnt i punktet ovenfor, (iii) ifølge vedtektene eller på annet grunnlag har krav på eller utøver kontroll over mer enn 25 % av formuesmassen; eller (iv) har hovedinteresse i opprettelsen eller forvaltningen av foretaket eller formuesmassen.
Vennligst angi nedenfor om det er reelle rettighetshavere i forbindelse med oppdraget.

☐ Det er ikke reelle rettighetshavere i forbindelse med transaksjonen

☐ Det er reelle rettighetshaver(e) i forbindelse med oppdraget, og opplysninger denne/disse er inntatt nedenfor eller i vedlegg til skjemaet

Fullt navn:	Fødselsnummer:
Adresse:	Postnummer- sted

Fullt navn:	Fødselsnummer:
Adresse:	Postnummer- sted

Politisk eksponerte personer

En politisk eksponert person er en person som:
1. innehar eller i løpet av det siste året har innehatt høytstående offentlig verv eller stilling i en annen stat enn Norge;
2. er nært familiemedlem til person som nevnt i nr. 1; eller
3. er kjent medarbeider til person som nevnt i nr. 1.

Begrepene "innehaver av høytstående offentlig verv eller stilling", "nært familiemedlem" og "kjent medarbeider" er nærmere definert i forskrift 13. mars 2009 nr. 302 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsforskriften) § 11, som er tilgjengelig på http://www.lovdata.no/for/sf/fd/xd-20090313-0302.html#11.
Vennligst angi nedenfor om tegneren er en politisk eksponert person:

☐ Undertegnede er ikke en politisk eksponert person

☐ Undertegnede er en politisk eksponert person

Legitimasjonsdokument

Bekreftet kopi av gyldig pass, norsk bankkort eller førerkort for tegneren bes vennligst vedlagt skjemaet. Følgende kan bekrefte kopi av legitimasjonsdokument:

- Postkontorer som har slik tjeneste
- Domstoler, politi, kommunale og statlige etater
- Enheter og personer med konsesjon, bevilling, tillatelse eller tilvarende og underlagt offentlig tilsyn
- (f.eks. finansinstitusjoner, verdipapirforetak, revisorer, eiendomsmeglere og advokater)
- To myndige personer bosatt i Norge. Bekreftelsen skal i så fall inneholde:
    - Signaturer og tydelige navn i blokkbokstaver
    - Dato og sted for bekreftelsen
    - Fødselsnumre
    - Kontaktdetaljer, herunder telefonnummer, e-post adresse og gateadresse for hver av de to som bekrefter kopien

Undertegnede bekrefter herved at opplysninger som er gitt i dette skjemaet og vedlagte legitimasjonsdokumenter er korrekte.

_____ Sted og dato

_____ Underskrift

Hjartdal og Gransherad Sparebank

Tlf: 35 02 84 00
http://www.hjartdalbanken.no

Sauland
Saulandsvegen 418
3692 Sauland

Notodden
Storgata 22
3674 Notodden

Kongsberg
Christian Augusts Gate 4
3611 Kongsberg

Norne Securities AS

Tlf: 55 55 91 30
https://www.norne.no

Oslo:
Haakon VIIs gt 9
0161 Oslo

Bergen:
Jonsvollsgaten 2
5011 Bergen

Advokatfirmaet Selmer DA

Tlf: 23 11 65 00
http://www.selmer.no

Oslo:
Postboks 1324 Vika
0122 Oslo